

เอกสารประกอบการจัดงาน
สวัสดิการชุมชนรากฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน

วันที่ 11 มกราคม 2553
ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

จัดโดย

คณะกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนแห่งชาติ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กระทรวงมหาดไทย

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

เครือข่ายสวัสดิการชุมชน 5 ภาค

พิมพ์ครั้งที่ 1 : มกราคม 2553
จำนวนพิมพ์ : 1,200 เล่ม
บรรณาธิการ : พรรณทิพย์ เพชรมาก
อุดมศรี ศิริลักษณ์พร
กองบรรณาธิการ : ประยงค์ อุปเสน เสาวลักษณ์ สมสุข ชาญณรงค์ วงศ์วิชัย
อรอนงค์ พลอยวิเลิศ ไชยพัฒน์ วรรณสุทธิ์ ดวงมณี เครื่องร้อน
จิริยา เรืองฉาย
เรียบเรียง : ชาญณรงค์ วงศ์วิชัย
ปกและรูปเล่ม : สุวัฒน์ กิขุนทด พิเชษฐ์ นียม
ดำเนินการผลิต : ส่วนพัฒนากระบวนการเรียนรู้และองค์ความรู้ ส่วนประชาสัมพันธ์
จัดพิมพ์โดย : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
912 ถนนนวมินทร์ แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240
โทรศัพท์ 0-2378-8300-9 โทรสาร 0-2378-8321
E-mail : codi@codi.or.th

คำนำ

ผู้นำองค์กรชุมชนในพื้นที่ทั่วประเทศเป็นผู้สร้างรูปธรรมของกองทุนสวัสดิการชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นกองทุนของชุมชน โดยชุมชนและเพื่อชุมชน บางกลุ่มได้ดำเนินการมายาวนานกว่าสองทศวรรษ โดยในช่วงปี 2547 เป็นต้นมา องค์กรชุมชนที่ทำงานด้านสวัสดิการได้เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนให้กว้างขวางมากขึ้นตามลำดับ

รวมทั้งการผลักดันงานสวัสดิการชุมชนในเชิงนโยบายที่ต่อเนื่องเรื่อยมา นับตั้งแต่ปี 2548 ที่รัฐบาลเริ่มสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดสวัสดิการชุมชน ผ่านศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนแห่งชาติ (ศตจ.) จากนั้นมาข้อเสนอของภาคประชาชนได้รับการตอบรับจากระดับนโยบายมากขึ้นเป็นลำดับ จนกระทั่งรัฐบาลชุดปัจจุบันได้ประกาศสวัสดิการชุมชนให้เป็นวาระแห่งชาติ และจัดสรรงบประมาณจำนวน 727.3 ล้านบาท ให้ดำเนินโครงการสนับสนุนสวัสดิการชุมชน เพื่อสมทบงบประมาณและพัฒนากองทุนที่จัดตั้งแล้ว และส่งเสริมจัดตั้งกองทุนใหม่

เอกสารประกอบการจัดงาน “สวัสดิการชุมชน รากฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน” ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล วันที่ 11 มกราคม 2553 ซึ่งเป็นวันที่องค์กรสวัสดิการชุมชนจาก 400 แห่งทั่วประเทศเดินทางมาร่วมงานและรับมอบเงินสมทบจากรัฐบาล จะเป็นหลักฐานและตัวอย่างของการสร้างงานสวัสดิการชุมชน ที่ดำเนินการขับเคลื่อนด้วยกลไกของประชาชนในทุกๆระดับ โดยมีหน่วยงานระดับชาติและระดับท้องถิ่นเป็นผู้สนับสนุน

ตัวอย่างการทำงานของขบวนสวัสดิการชุมชนในระดับจังหวัด และพื้นที่รูปธรรมของกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบลที่ปรากฏในเอกสารฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ได้จัดตั้งแล้วทั่วประเทศ จำนวน 3,154 กองทุน ซึ่งมีสมาชิกเข้าร่วมจาก 21,795 หมู่บ้าน จำนวน 1,044,318 คน มีเงินกองทุนรวม 617.7 ล้านบาท จึงเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งในการทำงานพัฒนาของภาคประชาชน ที่มุ่งหวังการสร้างหลักประกันและการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนต่อไป

คณะผู้จัดทำ

8 มกราคม 2552

สารบัญ

ส่วนที่ 1 : โครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน	6
สวัสดิการชุมชน..เริ่มต้นจากชุมชนสู่การสนับสนุนในระดับนโยบายจากรัฐ	7
โครงสร้างโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน	10
ภาพรวมการดำเนินงานสวัสดิการชุมชน	11
โครงการต้นกล้าคุณธรรมสวัสดิการชุมชน : การพัฒนาขบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพกองทุนสวัสดิการชุมชน	12
ส่วนที่ 2 : กรณีศึกษาพื้นที่รูปธรรมสวัสดิการระดับจังหวัด	14
สวัสดิการชุมชนจังหวัดพะเยา	15
สวัสดิการชุมชนจังหวัดนครศรีธรรมราช	19
สวัสดิการชุมชนจังหวัดสงขลา	22
สวัสดิการชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด	25
สวัสดิการชุมชนจังหวัดราชบุรี	28
สวัสดิการชุมชนจังหวัดปราจีนบุรี	31
สวัสดิการชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ	34
ส่วนที่ 3 : กรณีศึกษาพื้นที่รูปธรรมสวัสดิการชุมชนระดับตำบล	37
ภาคเหนือ	38
- กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองหล่ม อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	38
- กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบ้านเสด็จ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง	41
- กองทุนสวัสดิการจากฐานผู้ด้อยโอกาสตำบลแม่สลองนอก อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย	43
ภาคใต้	45
- กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช	45
- กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง	47

ภาคกลางตอนบนและตะวันตก	49
- กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี	49
- กองทุนสวัสดิการตำบลวิหารขาว อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี	52
ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและภาคตะวันออก	54
- กองทุนสวัสดิการตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี	54
- กองทุนสวัสดิการ ตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ	57
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	60
- สวัสดิการชุมชนตำบลเปือย อำเภอสีล่ออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ	60
- สวัสดิการชุมชนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	63
ภาคผนวก	65
- ภาพรวมการดำเนินงานสวัสดิการชุมชน	66
- ข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชน ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล	67
- ข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชน ภาคกลางตอนบนและตะวันตก	68
- ข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	69
- ข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชน ภาคใต้	70
- ข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชน ภาคเหนือ	71

ส่วนที่ 1:

โครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน

■ สวัสดิการชุมชน...เริ่มต้นจากชุมชนสู่การสนับสนุนในระดับนโยบายจากรัฐ

ระบบสวัสดิการของสังคมไทยในอดีตที่มีลักษณะเป็นชุมชนสวัสดิการ บ้านและวัดมีบทบาทสำคัญในการดูแลเรื่องการจัดสวัสดิการครอบคลุมปัจจัยสี่ของชุมชน ต่อมารัฐบาลกลางมีบทบาทในการจัดสวัสดิการ ซึ่งช่วงแรกเป็นการจัดให้เฉพาะผู้ที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ตามระเบียบหลักเกณฑ์ของหน่วยงาน โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้พิจารณา สู่การจัดสวัสดิการโดยรัฐที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่กว้างขึ้น เช่น พ.ร.บ. การประกันสังคม ทำให้แรงงานในระบบสามารถได้รับสวัสดิการอย่างทั่วถึง ในช่วงที่เศรษฐกิจเติบโต ภาคเอกชนได้มีบทบาทในการจัดสวัสดิการด้านต่างๆ มากขึ้น โดยมีระบบการประกันรูปแบบต่างๆ อย่างหลากหลาย ซึ่งผู้ที่สามารถเข้าถึงก็เป็นกลุ่มผู้มีรายได้ปานกลาง รายได้สูง แต่คนที่

เป็นแรงงานนอกระบบ เกษตรกร คนยากจน ไม่สามารถเข้าสู่ระบบที่มีอยู่ได้ จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติปี 2549 ระบุว่า จากประชากรวัยแรงงาน 50.4 ล้านคน เป็นผู้มีงานทำ 35.5 ล้านคน แยกเป็นแรงงานในระบบ 13.7 ล้านคน แรงงานนอกระบบ 21.8 ล้านคน หรือร้อยละ 61.41 ซึ่งถ้าเทียบจากจำนวนแล้วประชากรกลุ่มนี้จะมีประมาณ 50 ล้านคนที่ไม่ได้อยู่ในระบบสวัสดิการจากระบบประกันสังคมและภาครัฐ แม้จะได้รับสวัสดิการพื้นฐานจากรัฐบางส่วนแต่ก็ถือว่าเป็นกลุ่มที่ขาดหลักประกันความมั่นคงในชีวิต

จนกระทั่งเมื่อประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ. 2540 ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างกว้างขวาง ปราชญ์ชาวบ้าน แกนนำชุมชน และหน่วยงานที่

เกี่ยวข้อง ได้ทบทวนสรุปบทเรียนเกี่ยวกับระบบ การคุ้มครองทางสังคม (Social Safety Net) ที่มี อยู่ในสังคมไทยก็พบว่า ความเป็นเครือญาติ ทู นทางสังคมในด้านต่างๆ ในชุมชน สามารถช่วย รองรับการแก้ปัญหาจากภายนอกได้เป็นอย่างดี ทำให้มีการรวมตัวกันฟื้นฟูระบบคุณค่าทุนทาง สังคมที่มีอยู่มาช่วยเหลือเกื้อกูลกันในลักษณะของ การจัดสวัสดิการชุมชนจากฐานทุนด้านต่างๆ ที่มี อยู่ของชุมชน เช่น การจัดสวัสดิการจากฐาน กลุ่มออมทรัพย์ องค์กรการเงิน วิสาหกิจชุมชน กิจกรรมทางศาสนา การจัดการทรัพยากร ฯลฯ เมื่อได้มีการสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ในช่วงปี 2547 ทำให้เกิดแนวทางการจัดสวัสดิการ ชุมชนที่มีการคิดค้นร่วมกันมากขึ้น นำไปสู่การ จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบลที่เน้นให้ มีการสมทบงบประมาณจากสามฝ่าย คือ ทุน ที่มาจากการออมของสมาชิกในชุมชน ทั้งใน รูปแบบออมทรัพย์เดิม หรือสัจจะลดรายจ่าย วันละบาท การสมทบจากรัฐโดยผ่านช่องทาง สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และการสมทบจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดกองทุน สวัสดิการชุมชนขึ้นอย่างกว้างขวาง

ในปี 2550 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (นาย ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม) ได้จัดตั้งคณะกรรมการ สนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นระดับชาติ คณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นระดับ จังหวัดทุกจังหวัด และรัฐบาลจัดงบประมาณ สนับสนุนการขับเคลื่อนขยายการจัดตั้งกองทุน สวัสดิการชุมชนตำบล และสมทบงบประมาณใน การจัดสวัสดิการชุมชน ทำให้เกิดกองทุนสวัสดิการ

ชุมชนตำบลขึ้นประมาณ 3,000 ตำบล การ ดำเนินการของกองทุนมีการจัดสวัสดิการสำหรับ สมาชิกและผู้ยากลำบากในชุมชน ครอบคลุม ตั้งแต่การเกิด แก่ เจ็บ ตาย เช่น รับขวัญเด็ก เกิดใหม่ ทุนการศึกษา ค่าใช้จ่ายยามเจ็บป่วย พัฒนาอาชีพ บำนาญ ฌาปนกิจ และสวัสดิการ ด้านต่างๆ ทั้งนี้เป็นไปตามข้อตกลงร่วมกันและ ความพร้อมของแต่ละกองทุน คุณค่าสำคัญที่ได้ จากการจัดสวัสดิการโดยชุมชนคือการทำให้เกิด ความรัก ความสมานฉันท์ การช่วยเหลือเกื้อกูล กันในชุมชน ฟื้นฟูระบบคุณค่าเดิมของสังคมไทย การทำงานร่วมกันของชุมชนท้องถิ่น เกิดเป็น เครือข่ายสวัสดิการชุมชนในระดับจังหวัดและระดับ ชาติที่มีบทบาทสำคัญในการขยายการจัดตั้งกอง ทุนสวัสดิการชุมชนในพื้นที่ใหม่และการพัฒนา คุณภาพกองทุนสวัสดิการชุมชนในพื้นที่เดิม

ขบวนการองค์กรชุมชนได้เสนอการจัดสวัสดิการ ชุมชนต่อนายกรัฐมนตรี (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2552 ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญและยืนยันนโยบายสนับสนุนการจัดสวัสดิการ ชุมชน โดยจะพิจารณางบประมาณสนับสนุนในปี 2553 ในหลักการสมทบ 1:1:1 (ชุมชน : องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น : รัฐบาล) และได้มีการจัดตั้ง คณะอนุกรรมการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน ภายใต้คณะกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งของ ชุมชนแห่งชาติที่มีคุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ เป็น ประธาน ได้พัฒนาโครงการสนับสนุนจัดสวัสดิการ ชุมชนขึ้นมา

จากนั้นได้มีการจัดสัมมนาขบวนการองค์กร สวัสดิการชุมชนทั่วประเทศที่จังหวัดสงขลา ซึ่ง นายกรัฐมนตรีได้ประกาศนโยบายสนับสนุน

การจัดสวัสดิการชุมชน โดยรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณในปี 2553 สนับสนุนจำนวน 727.3 ล้านบาท แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมพัฒนาการจัดสวัสดิการชุมชนในระดับชาติโดยนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน จัดกลไกการทำงานสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนขึ้นตามโครงสร้างตามแผนภูมิ

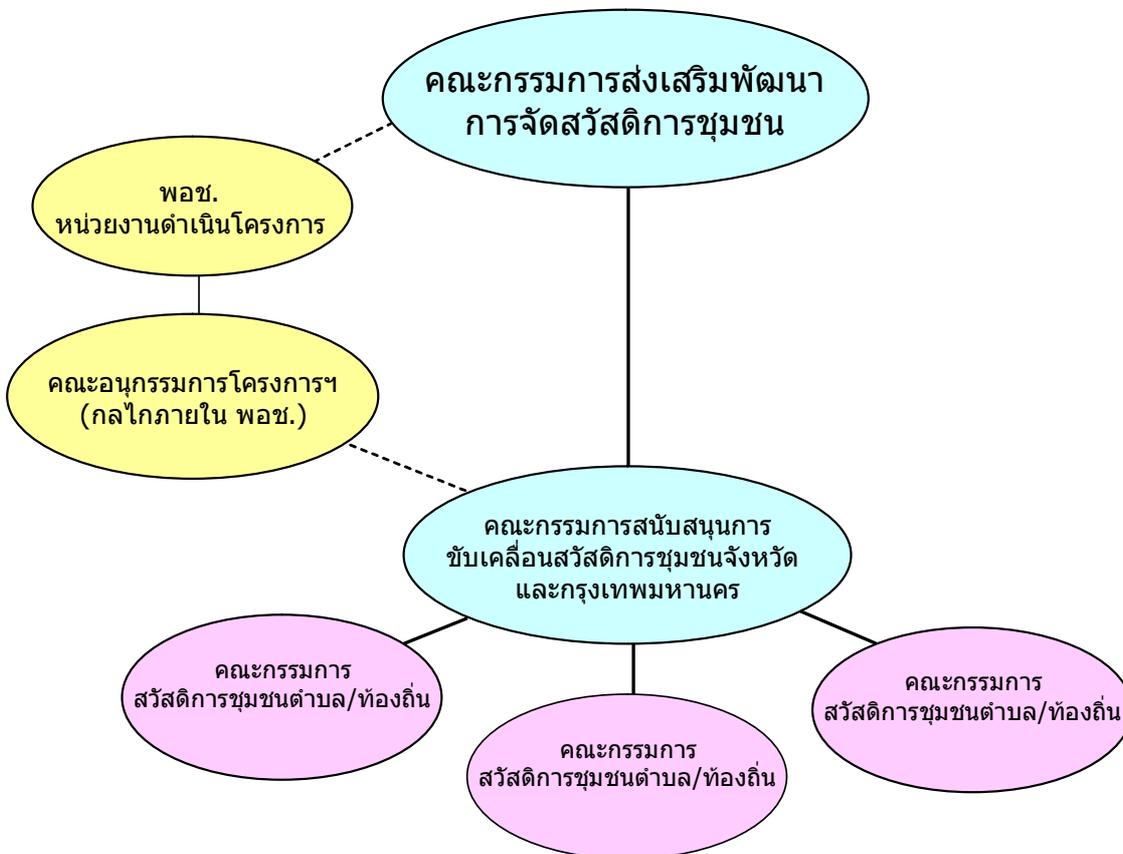
สาระสำคัญของนโยบายรัฐบาลในเรื่องนี้คือ รัฐบาลจะหนุนเสริมในกรณีที่ภาคประชาชนได้มีการดำเนินการจนมั่นใจว่าแนวทางที่ดำเนินการจะนำไปสู่การสร้าง “ระบบสวัสดิการโดยชุมชน” ในระยะยาว รัฐบาลจึงจะสนับสนุนงบประมาณสมทบเพื่อเสริมให้กองทุนสวัสดิการชุมชนมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้นและได้ใช้ในการดำเนินการจัดสวัสดิการชุมชน ตั้งแต่เกิดจนตายให้ครอบคลุมตามที่ประชาชนต้องการมากขึ้น ซึ่งคณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนจังหวัดที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้แทนเป็นประธาน ผู้นำองค์กรสวัสดิการชุมชนเป็นรองประธาน และผู้นำสวัสดิการชุมชนเป็นเลขานุการร่วมกับพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด จะช่วยกันทำงานเพื่อร่วมกับองค์กรภาคประชาชนในการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนทุกกองทุนและกองทุนที่จะจัดตั้งใหม่ให้มีระบบการบริหารจัดการที่ดี ประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสร้างความเข้าใจกับองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการตำบลหรือเทศบาลมีการจัดสวัสดิการครอบคลุมมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการประสานให้สถาบันการศึกษาเข้ามาดำเนินการประเมินผลและติดตามการดำเนินงาน เพื่อที่จะช่วยให้ภาคประชาชนได้เรียนรู้และปรับวิธีการ

บริหารกองทุน

ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้เน้นย้ำในการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมพัฒนาการจัดสวัสดิการชุมชนเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2552 โดยได้มีการถ่ายทอดสดไปที่คณะกรรมการระดับจังหวัดทุกจังหวัดว่า กรรมการที่มาจากผู้แทนหน่วยงานราชการซึ่งได้ทำงานร่วมกับภาคประชาชนอยู่แล้วนั้น ให้ช่วยเอื้ออำนวยให้ภาคประชาชนได้ดำเนินการกิจการของชุมชนตนเอง ช่วยประสานงานกับภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ และจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กองทุนสวัสดิการชุมชนต่างพื้นที่ได้เอาประสบการณ์มาปรับปรุงการบริหารจัดการกองทุนของตนเอง และสนับสนุนหรือกระตุ้นให้มีการจัดตั้งกองทุนใหม่ขึ้นในชุมชนที่มีความพร้อมในส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขอให้เชื่อมั่นได้ว่า “กองทุนสวัสดิการชุมชน” เป็นรูปแบบและวิธีการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตามภารกิจที่กำหนดไว้ในกฎหมายการกระจายอำนาจ รัฐบาลอยู่ระหว่างการทำให้เรื่องการสมทบงบประมาณให้แก่กองทุนสวัสดิการโดยท้องถิ่นมีความถูกต้องตามกฎหมายระเบียบโดยเร็ว และหากมีปัญหาใดๆ ในพื้นที่ขอให้ปรึกษาท่านผู้ว่าราชการจังหวัดในการร่วมกันหาทางออก จุดเปลี่ยนที่สำคัญของการจัดสวัสดิการชุมชนคือการทำงานพัฒนาที่มาจากความคิดริเริ่มและขยายผลจากชุมชนต้นแบบสู่ชุมชนใหม่ด้วยการเรียนรู้ในแนวราบขับเคลื่อนขบวนสวัสดิการชุมชนโดยเครือข่ายสวัสดิการชุมชนเป็นแกนหลัก มาสู่การจัดกลไกโครงสร้าง การทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนกับหน่วยงานรัฐในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

■ โครงสร้างโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน

โครงสร้างการดำเนินงาน

■ ภาพรวมผลการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนที่ผ่านมา

ผลการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนโดยเครือข่ายสวัสดิการชุมชนในช่วงที่ผ่านมา สามารถรวบรวมข้อมูลรายชื่อกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีการจัดตั้งแล้ว 3,154 กองทุน โดยเป็นกองทุนที่มีข้อมูลชัดเจนแล้ว 2,990 กองทุน ครอบคลุม 21,795 หมู่บ้าน การกระจายตัวส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 974 กองทุน หรือร้อยละ 32.6 รองลงมาคือภาคเหนือ 619 กองทุน หรือร้อยละ 20.7 ภาคใต้ 512 กองทุน หรือร้อยละ 17.12 แต่เมื่อเทียบจากฐานจำนวนสมาชิกแล้ว จำนวนสมาชิกภาคใต้มีจำนวนใกล้เคียงกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีเงินทุนจากชุมชนรวมแล้วมากกว่าภาคต่างๆ โดยภาคใต้มีจำนวนสมาชิกรวม

ทั้งหมด 1,044,318 ราย เงินกองทุนที่เป็นเงินทุนหรือเงินออมของชุมชนรวม 617.72 ล้านบาท ซึ่งที่มาของเงินกองทุนมาจากเงินของชุมชนร้อยละ 73 เงินสมทบจากรัฐบาลที่ผ่านสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน 163.67 ล้านบาท หรือร้อยละ 20 เงินสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 35.77 ล้านบาท หรือร้อยละ 4 และเงินจากแหล่งอื่นๆ 23.17 ล้านบาท หรือร้อยละ 3 สมาชิกที่ได้รับสวัสดิการโดยตรงแล้ว 17,331 ราย เป็นสมาชิกทั่วไป 14,863 ราย เด็ก คนชราและผู้พิการ/ด้อยโอกาส 2,468 ราย (ข้อมูลสมาชิก เงินกองทุน และจำนวนผู้รับสวัสดิการบางกลุ่มยังไม่ได้รับให้เป็นปัจจุบัน)

ภาพรวมการดำเนินงานสวัสดิการชุมชน

ภาค	กองทุน	จำนวนหมู่บ้าน		สมาชิก		กองทุนของชุมชน		การสมทบเงินกองทุน(บาท)			* จำนวนผู้รับผลประโยชน์			
		ทั้งหมด	เข้าร่วม	ก่อตั้ง	ปัจจุบัน	ก่อตั้ง	กองทุน	อปท.	พอช.	อื่นๆ	สมาชิกทั่วไป	เด็ก	คนชรา	พิการ/ด้อยโอกาส
กรุงเทพและตะวันออก	341	6,198	2,473	10,820	87,192	2,050,297	93,164,429	1,127,000	18,876,064	2,079,854	4,723	17	107	-
กลางบนและตะวันตก	544	12,589	4,522	12,178	164,002	2,329,824	99,502,295	6,212,964	29,813,882	6,050,305	1,431	88	366	91
ตะวันออกเฉียงเหนือ	974	33,117	8,215	14,010	294,471	14,960,510	120,339,540	18,303,499	51,871,147	1,521,418	2,204	273	60	12
ใต้	512	8,660	2,475	24,243	272,803	4,364,466	181,668,523	2,829,358	30,277,239	2,270,112	3,229	379	462	122
เหนือ	619	14,515	4,110	23,862	225,850	8,567,128	123,047,436	7,302,870	32,834,784	11,256,076	3,276	185	266	40
รวมทั้งหมด	2,990	75,079	21,795	85,113	1,044,318	32,272,225	617,722,223	35,775,691	163,673,116	23,177,765	14,863	942	1,261	265

หมายเหตุ

*จำนวนผู้รับผลประโยชน์เป็นจำนวนตามที่มีรายงานผลการดำเนินงานมายัง พอช.

*อปท. = องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/เทศบาล

กราฟแสดงจำนวนเงินกองทุนชุมชน

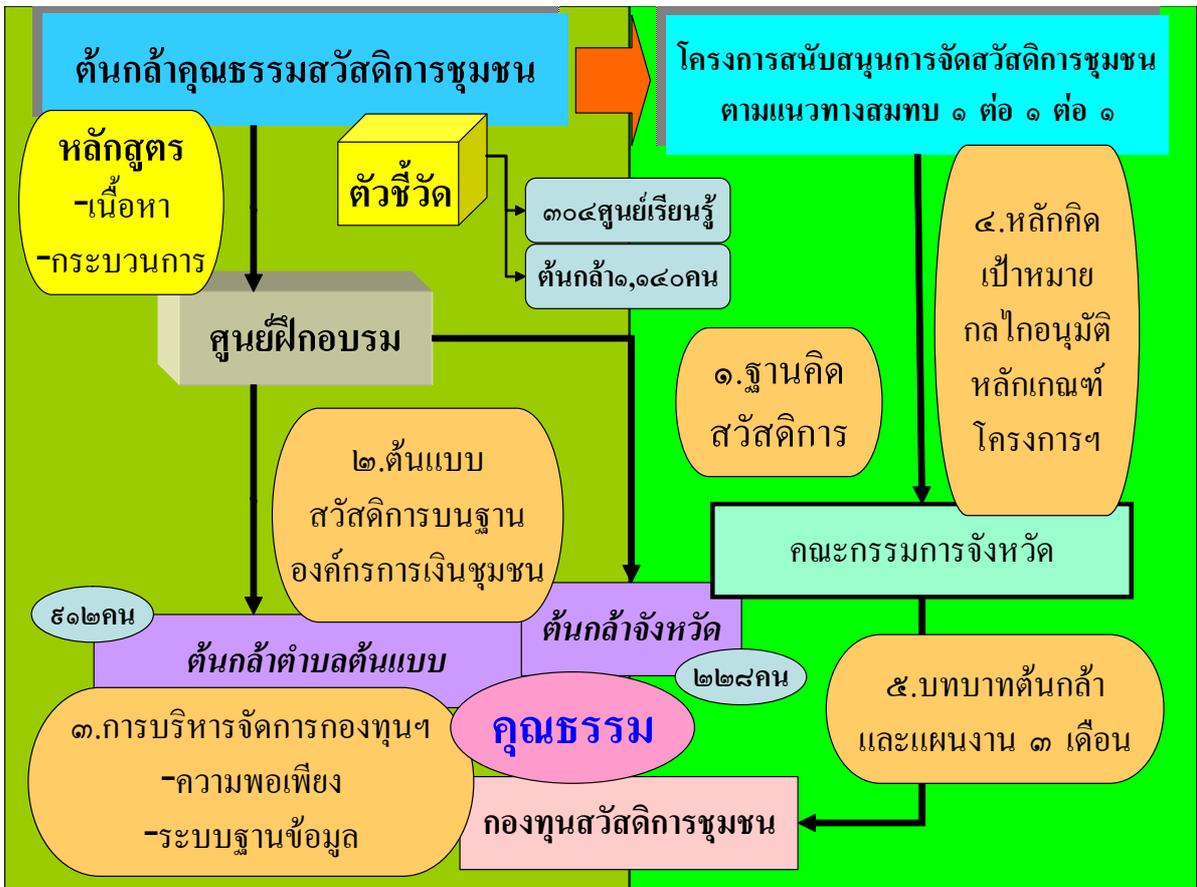
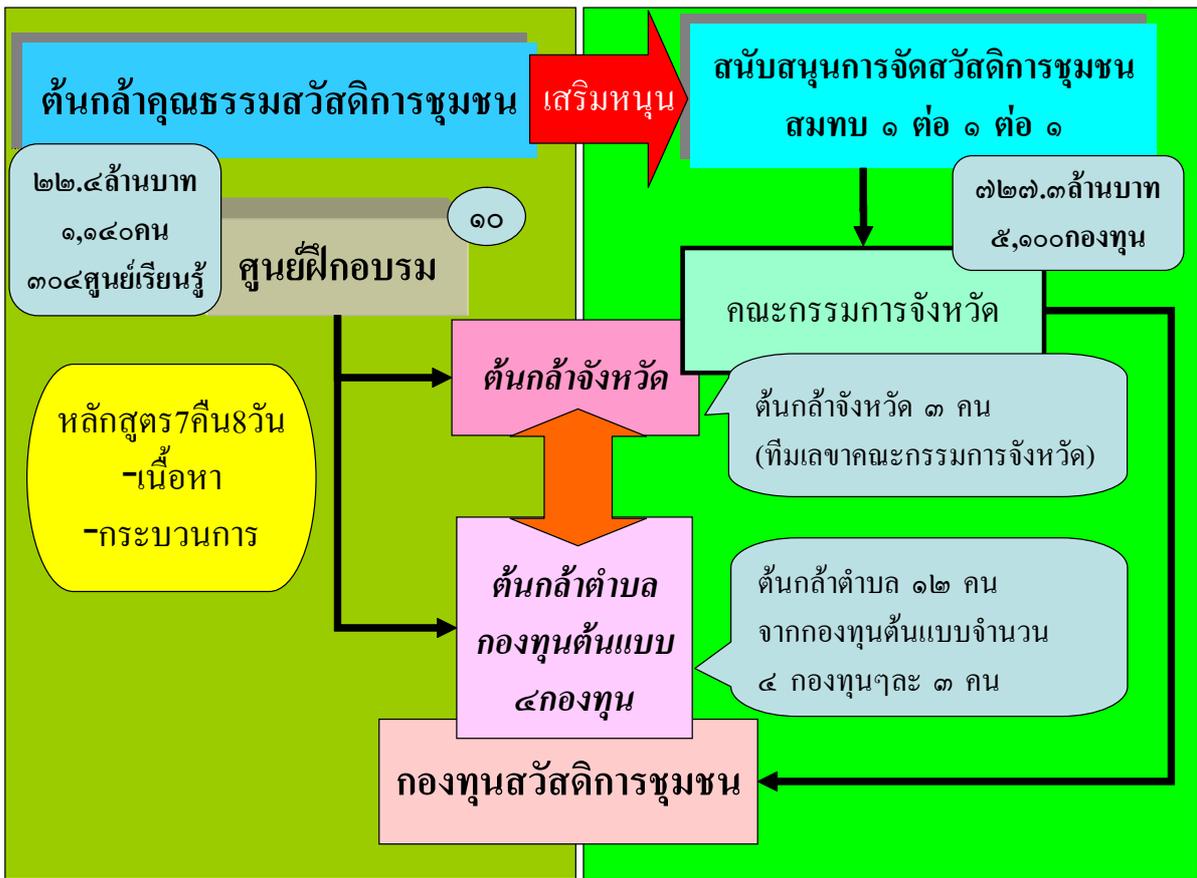
■ โครงการต้นกล้าคุณธรรมสวัสดิการชุมชน : การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพกองทุนสวัสดิการชุมชน

ในช่วงที่รัฐบาลได้มีนโยบายสนับสนุนการจัดสวัสดิการทั้งในส่วนของการสมทบงบประมาณไปที่กองทุนสวัสดิการชุมชนที่จัดแล้วครบหนึ่งปีและมีคุณภาพตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนใหม่ให้ครอบคลุมมากขึ้นนั้น ในส่วนของเครือข่ายสวัสดิการชุมชน โดยเฉพาะตำบลที่มีบทบาทเป็นสถานที่ศึกษาคุณงานสวัสดิการชุมชนของพื้นที่ใหม่ซึ่งทำหน้าที่ศูนย์เรียนรู้โดยธรรมชาติอยู่แล้วได้ร่วมกับนักวิชาการที่ได้มีการศึกษาวิจัยเรื่องนี้มาต่อเนื่องเช่น หน่วยจัดการความรู้องค์กรการเงินชุมชน ฯลฯ ในการที่จะช่วยกันพัฒนากระบวนการเรียนรู้เรื่องสวัสดิการชุมชน เพื่อให้ผู้ที่จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนหรือผู้ที่ไปมีบทบาทสนับสนุนได้เข้าใจฐานคิดอุดมการณ์ การบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาคุณภาพสวัสดิการชุมชน โดยในช่วงแรกได้มีการเสนอจัดตั้งวิทยาลัยสวัสดิการชุมชนขึ้นมา พอดีกับช่วงที่รัฐบาลได้มีการโครงการต้นกล้าอาชีพที่เพิ่มประเภทต้นกล้าอาชีพพิเศษที่หน่วยงานสามารถเสนอโครงการฝึกอบรมเพื่อการสนับสนุนการทำงานตามนโยบายรัฐบาลในบางด้านขึ้นมาได้เครือข่ายนักวิชาการและสวัสดิการชุมชนจึงได้ร่วมกันเสนอโครงการต้นกล้าคุณธรรมสวัสดิการชุมชนขึ้นมา

โครงการต้นกล้าคุณธรรมสวัสดิการชุมชนมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับฐานความเข้าใจถึงปรัชญาแนวคิด และทิศทางในอนาคตของการจัดสวัสดิการชุมชน เพิ่มศักยภาพคณะกรรมการและสมาชิก

กองทุนสวัสดิการชุมชน ในการบริหารจัดการและพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน ให้ผู้เข้าฝึกอบรมสามารถนำไปสนับสนุนงานสวัสดิการชุมชนในระดับตำบลและจังหวัดได้ ซึ่งหลังจากผ่านการฝึกอบรมทางโครงการจะมีค่าตอบแทนรายเดือนสำหรับงานที่ไปดำเนินการเดือนละ 4,500 บาท ช่วงเวลาไม่เกินสามเดือน ซึ่งงานที่คาดว่าผู้ผ่านการฝึกอบรมจะไปช่วยสนับสนุนงานในระดับพื้นที่ ได้แก่ การส่งเสริมจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนในพื้นที่ใหม่ การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน การจัดทำข้อมูล บัญชี การเชื่อมโยงงานพัฒนาในระดับพื้นที่ ฯลฯ

หลักสูตรในการฝึกอบรม 7 คืน 8 วัน เนื้อหาประกอบด้วย ฐานคิดสวัสดิการ ต้นแบบสวัสดิการบนฐานองค์กรการเงินชุมชน การบริหารจัดการ โดยเน้นความพอเพียงและระบบฐานข้อมูล หลักคิด/เป้าหมาย กลไกอนุมัติ หลักเกณฑ์โครงการสนับสนุนสวัสดิการชุมชน บทบาทต้นกล้าและแผนงาน 3 เดือน โดยมีการฝึกปฏิบัติธรรม ศึกษาคุณงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตลอดจนการฝึกปฏิบัติจากตัวอย่างและจากกองทุนตนเอง โดยมีศูนย์เรียนรู้ที่เป็นศูนย์ฝึกอบรม 10 ศูนย์ ได้แก่ วัดป่ายาง จ.นครศรีธรรมราช บางขุนไทร จ.เพชรบุรี หองสาหร่าย กาญจนบุรี เครือข่ายสัจจะฯ จ.จันทบุรี เครือข่ายสัจจะฯ จ.ตราด บ้านขาม จ.ชัยภูมิ จ.สุรินทร์ จ.อุดรธานี จ.กำแพงเพชร ศูนย์รวมน้ำใจดอกคำใต้ จ.พะเยา

ส่วนที่ 2:

กรณีศึกษาพื้นที่รูปธรรมสวัสดิการระดับจังหวัด

สวัสดิการชุมชน จังหวัดพะเยา

“กว๊านพะเยาแหล่งชีวิต ศักดิ์สิทธิ์พระเจ้าตนหลวง
บวงสรวงพ่อขุนงำเมือง งามลือเรื่องดอยบุษราคัม”

ในปี 2550-2551 จังหวัดพะเยามีกระบวนการขับเคลื่อนกองทุนสวัสดิการชุมชนในพื้นที่ทั้งหมด 15 ตำบล ซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือกตำบลเป็นพื้นที่ที่เคยขับเคลื่อนงานด้านพัฒนาชุมชนเข้มแข็งมาก่อน และมีฐานแกนนำ/องค์กรชุมชนที่ทำงานมาแล้วหลายปี ส่งผลให้มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน 32 ตำบล และในปี 2552 เพิ่มอีก 15 ตำบล รวมเป็น 47 ตำบลในปัจจุบัน กระบวนการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนอยู่บนฐานงานเดิมที่มีอยู่แล้ว และอาศัยหลักเกณฑ์เบื้องต้น เช่น กลไกของคณะกรรมการในพื้นที่หรือจำนวนสมาชิกช่วยพิจารณากองทุนสวัสดิการที่เข้ามาร่วม

ปี 2552 จังหวัดพะเยาได้เข้าร่วมโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน ภายใต้งบประมาณโครงการไทยเข้มแข็งที่สนับสนุนเรื่องการจัดสวัสดิการชุมชนทั่วประเทศจำนวน 727.3 ล้านบาท ที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหาร

จัดการกองทุนสวัสดิการ ภายใต้แนวคิดการทำงาน “ภาคราชการ : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ภาคประชาชน” ที่ต้องเป็นผู้ขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนให้ออกดอกผล และมีพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นกองเลขาหรือคอยอำนวยความสะดวกในการพัฒนาระบบให้เกิดความยั่งยืนและประสานงานร่วมกัน ทั้งนี้ได้มีการร่วมพัฒนายุทธศาสตร์ระดับจังหวัดที่เป็นหลักการสำคัญ ดังนี้

1. ให้ชุมชนท้องถิ่นเป็น “เจ้าของกองทุนสวัสดิการ” บริหารจัดการโดยชุมชน
2. หนุนเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงเป็นกลไกการขับเคลื่อนระดับจังหวัด
3. พัฒนาสวัสดิการชุมชนร่วมกับหน่วยงานภาคี และขบวน ศจพ.จังหวัด
4. เปลี่ยนการทำงานให้ชุมชนเป็นหลัก หน่วยงานให้การสนับสนุน

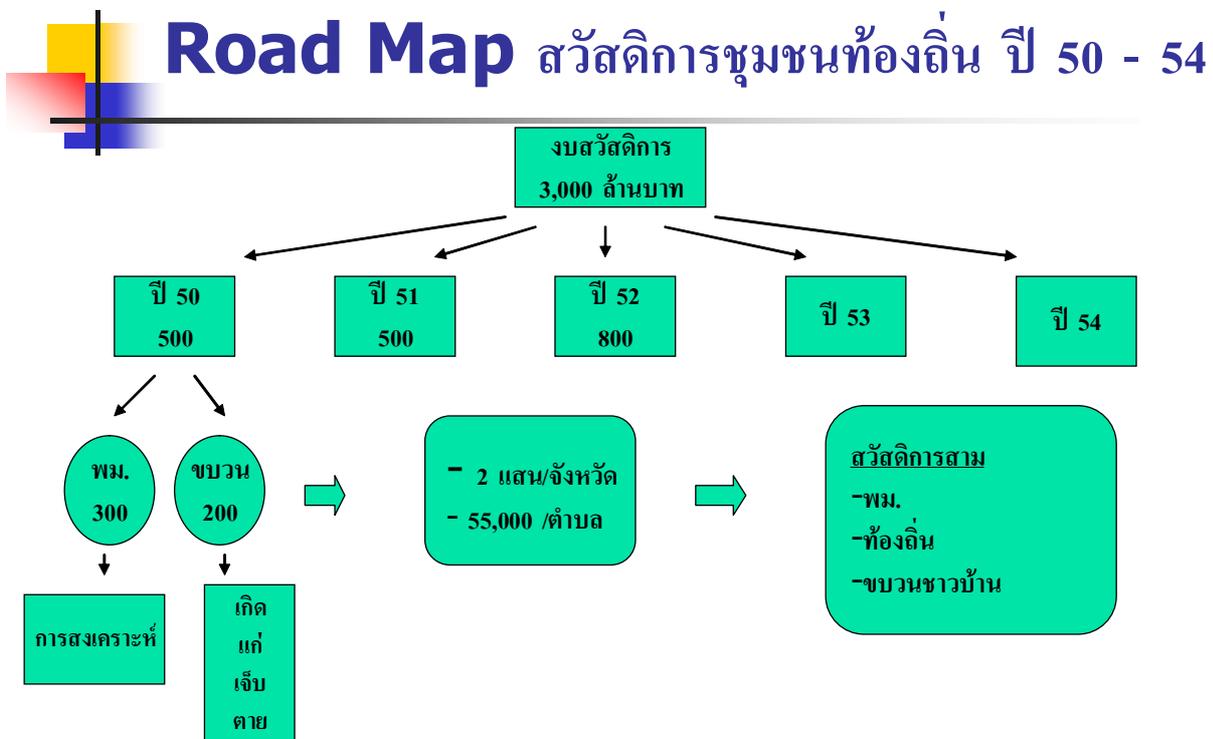
5. เชื่อมโยงและบูรณาการกองทุน/ทุนต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่น ให้เป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น โดยการรวมทุนชุมชน ทุนท้องถิ่น และทุนจากส่วนกลาง

6. บูรณาการการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง โดยมีสวัสดิการเป็นเครื่องมือ และสภาองค์กรชุมชนเป็นกลไก

■ เป้าหมายสวัสดิการชุมชนคนพะเยา

จากการจัดสวัสดิการชุมชนคนพะเยาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน มีจุดมุ่งหวังเพื่อให้เกิดระบบการจัดสวัสดิการพื้นฐานโดยชุมชนเป็นหลักดูแลร่วมกับท้องถิ่น รวมถึงสังคมที่มีความเอื้ออาทรและ

ห่วงใยกัน “ภายใต้แนวคิดสังคมไม่ทอดทิ้งกัน” ที่ผ่านมากกระบวนการสวัสดิการสังคมได้เข้าไปประสานให้เกิดความร่วมมือในการทำงานด้านอื่นๆ อาทิ การเกษตร ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เป็นต้น แสดงถึงการเข้าไปในกระบวนการต่างๆ อย่างเป็นกลไกเครือข่าย ภายใต้เครือข่ายสวัสดิการจังหวัดพะเยา ทั้งนี้ทิศทางต่อไปของโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน คือ การประสานความร่วมมือและเป็นเจ้าของร่วมกัน อย่างมีการพัฒนาและค่อยเป็นค่อยไป ชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินการ โดยมีแผนที่นำทาง คือ

สวัสดิการ 3 ประสาน (จังหวัดพะเยา) :

“ภาคราชการ : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ภาคประชาชน”

■ แนวทางการเคลื่อนสวัสดิการจังหวัดพะเยา¹

จังหวัดพะเยามีแนวทางการขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชนสวัสดิการสังคมสู่ความยั่งยืน 3 ประสาน ดังนั้นขบวนการเคลื่อนสวัสดิการภายใต้การดำเนินงานของโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน จึงมุ่งเน้นทิศทางดังต่อไปนี้เพื่อไปสู่จุดหมายสวัสดิการสังคมอย่างยั่งยืน โดยเป็นแนวทางการดำเนินงานเรื่องสวัสดิการสังคมแนวทางหลัก

จากการสัมภาษณ์พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพะเยา² ได้กำหนดแนวทางการประสานและความร่วมมือ คือเน้นกลไกความร่วมมือของคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดในการประชุมเพื่อประสานความร่วมมือในทางภารกิจโดยตรงของหน่วยงานและจะเสริมที่ทีมงานชุดเล็กเป็นทีมสหวิทยาการในการติดตามและสนับสนุนพื้นที่ (เน้นทีมที่มาจากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน) และมีการปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 2 เดือน/ครั้ง และเสริมสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา นักวิชาการในการพัฒนาฐานข้อมูลการจัดสวัสดิการชุมชน การถอดองค์ความรู้ งานวิจัยและถอดบทเรียน ซึ่งในพื้นที่จังหวัด

พะเยามีทีมงานจากมหาวิทยาลัยนเรศวรพะเยา และมหาวิทยาลัยพายัพเชียงใหม่ เป็นภาคีร่วมเป็นต้น

รวมถึงเป็นการกระตุ้นหนุนเสริม การทำงานที่ผ่านมา พมจ. ภายใต้ พ.ร.บ. ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 ซึ่งจังหวัดมีกลไกที่เป็นคณะกรรมการ และงบประมาณที่เป็นกองทุนส่งเสริมการสวัสดิการสังคม จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการดำเนินงานร่วมกับโครงการสวัสดิการชุมชนเพื่อให้บรรลุการจัดสวัสดิการ คือให้มีการบูรณาการกลไกของคณะกรรมการ กสจ. โดยให้มีเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นคณะกรรมการ เพื่อสามารถผลักดันนโยบายและงบประมาณกองทุนในการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และพัฒนาการทำงานเรื่องสวัสดิการกับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบจากเอดส์ บุคคลไร้สัญชาติ คนพิการ ยากไร้ หรือบุคคลเร่ร่อน และอื่นๆ ซึ่งเป็นประชาชนในพื้นที่ตำบลทุกพื้นที่ที่สามารถเข้าร่วมได้ ทั้งนี้จังหวัดพะเยา ภาครัฐ : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ภาคประชาชน ได้กำหนดทิศทางร่วมกันดังนี้

¹ สัมภาษณ์ ครูมุกดา อินตะสาร ที่ปรึกษาสวัสดิการสังคมจังหวัดพะเยา และคณะอนุกรรมการโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน 5 มกราคม 2553

² การสัมภาษณ์ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพะเยา โดยการประสานงานผ่านคุณราณี วงศ์ประจวบลาภ เจ้าหน้าที่ พมจ. พะเยา วันที่ 5 มกราคม 2553

- ส่งเสริมและพัฒนากลไกคณะกรรมการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นและคณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนและขยายผลการดำเนินงาน

- พัฒนาระดับองค์ความรู้การพัฒนาสวัสดิการที่หลากหลายและศักยภาพพื้นที่ที่สวัสดิการชุมชน

- ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีทั้งในระดับส่วนกลางและพื้นที่ ในการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาและขยายผลการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น

- พัฒนาระบบการติดตามการรายงานผลการดำเนินงาน งานข้อมูล ให้สามารถ

สนับสนุนการทำงานให้กับระบบสวัสดิการชุมชนทุกระดับ

- ประสานและเชื่อมโยงแผนพัฒนาสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ให้เป็นแผนพัฒนาท้องถิ่น

ดังนั้นขบวนสวัสดิการสังคมจังหวัดพะเยาจึงเป็นสวัสดิการสังคม 3 ประสาน หรือสวัสดิการสังคม 3 ขา ที่มีการประสานงานและมีทิศทางในการพัฒนาไปพร้อมกันอย่างยั่งยืนและเป็นระบบอย่างแท้จริง ***“ภายใต้แนวคิดสวัสดิการคนพะเยา พวกเราไม่ทอดทิ้งกัน”***

ข้อมูลสวัสดิการสังคมจังหวัดพะเยา

การขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชนจังหวัดพะเยาเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2548 โดยมีคณะทำงานส่งเสริมสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนของจังหวัดเป็นผู้ขับเคลื่อนในการจัดตั้ง ซึ่งเริ่มปีแรกมีการจัดตั้งเพียง 1 ตำบล เพื่อเป็นตำบลต้นแบบที่นำผลการดำเนินงานมาเป็นบทเรียน

ณ ปัจจุบันมีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนใน จ.พะเยาแล้ว รวม 47 ตำบล และในปี 2553 คณะทำงานจึงมีการกำหนดแผนในการขยายพื้นที่การจัดตั้งใหม่ พัฒนากองทุนที่จัดตั้งแล้ว การเชื่อมโยงการทำงานกับภาคีต่างๆ การจัดระบบข้อมูล และการประชาสัมพันธ์งานสวัสดิการชุมชน

สวัสดิการชุมชน จังหวัดนครศรีธรรมราช

“เมืองประวัติศาสตร์ พระธาตุทองคำ
ชื่นฉ่ำธรรมชาติ แร่ธาตุอุดม เครื่องถมสามกษัตริย์
มากวัดมากศิลป์ ครบสิ้นกุ้งปู”

จ.นครศรีธรรมราชเมืองมากด้วยวัฒนธรรมและความอุดมสมบูรณ์ และการช่วยเหลือเกื้อกูลกันจนพัฒนาเป็นเครือข่ายทางสังคมหรือเครือข่ายองค์กรชุมชน ซึ่งได้ฟื้นฟูระบบสวัสดิการชุมชนเพื่อให้สามารถเป็นหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิตบนฐานของการพึ่งตนเอง การช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันของคนในชุมชน โดยคนในชุมชนสามารถดูแลกันเองได้อย่างทั่วถึง

ในช่วงปี 2547-2549 รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญในการจัดระบบสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น ในปี 2549 ได้สนับสนุนการพัฒนาสวัสดิการชุมชนใน 8 พื้นที่ (ตำบล) ผ่านกลไกศูนย์ประสานงานเครือข่ายองค์กรชุมชน ภาคประชาชน สนับสนุนการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน (ศตจ.ปชช.) และเกิดการขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชนเพื่อให้เกิดความยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง

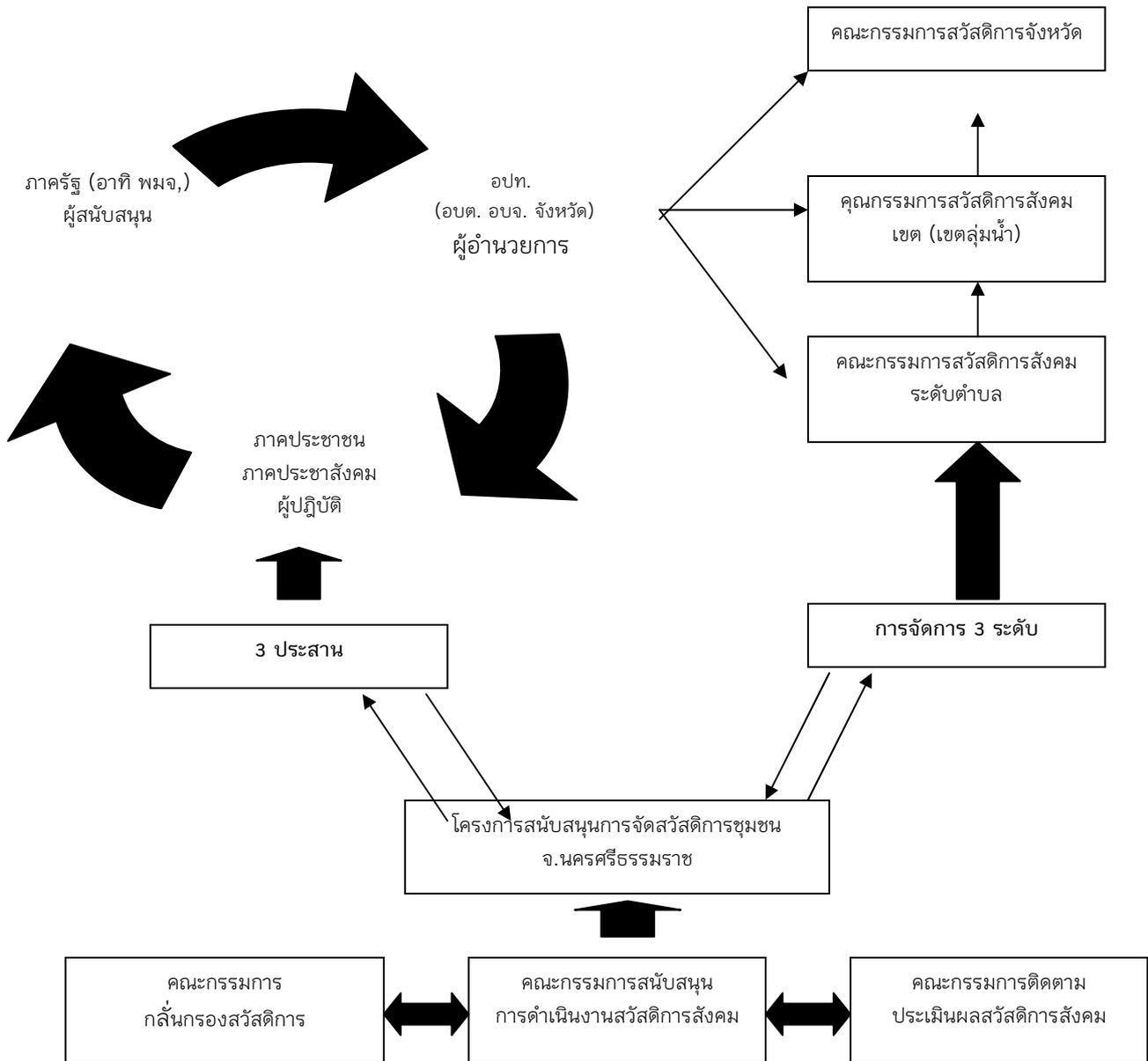
ปี 2550 ถึงปัจจุบัน ได้ขยายพื้นที่ปฏิบัติการเป็น 20 ตำบล และเกิดการยกระดับสวัสดิการชุมชนสู่นโยบายการจัดสวัสดิการสังคม โดยมีเป้าหมายเพื่อขยายให้ครอบคลุมทุกตำบลของจังหวัดนครศรีธรรมราช ในปี 2553 อย่างเป็นทางการ การดำเนินงานที่ผ่านมา ได้เกิดการ

ทำงานที่เป็นรูปธรรม โดยอาศัยหลักการ การประสานพลังสามประสาน คือ ภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนที่กำลังดำเนินการ ภายใต้งบประมาณ 727.3 ล้านบาท นั้น ยิ่งเห็นแนวทางการดำเนินงานและการประสานงานกันมากขึ้นอย่างชัดเจน นับเป็นปรากฏการณ์หนึ่งซึ่งเป็นการผลักดันกระบวนการสวัสดิการชุมชน

■ ยุทธศาสตร์สวัสดิการสู่แนวทางการปฏิบัติ ผลัก : ขับเคลื่อน : ประสาน

การดำเนินภายใต้แนวทางและโครงสร้าง 3 ประสาน และจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น เป็นการวางแผนและแนวทางไปสู่การสร้าง ความมั่นคงในชีวิตที่ครอบคลุมพื้นที่ทั่วทั้งจังหวัดนั้น เพื่อพัฒนาขบวนสวัสดิการจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งแต่ละท้องถิ่นอาจมีระบบและรูปแบบที่หลากหลายตามความต้องการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน แต่สามารถสรุปหลอมรวมกลายเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญได้ ดังนี้

³ สัมภาษณ์ คุณสง่า ทองคำ ประธานเครือข่ายสวัสดิการชุมชน จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม ภาคีภาค รัฐฯ ภาคประชาชน ชุมชนท้องถิ่น เป็นเจ้าของ มีการบริหารจัดการโดยชุมชน
2. ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ของคน องค์กรและภาคีการทำงานที่ “หน่วยงานส่วนกลาง” เป็นหลักและเป็นการ “สงเคราะห์” เฉพาะกลุ่ม องค์กร มาเป็นการดำเนินงานโดยชุมชนเป็นหลัก
3. ใช้การจัดสวัสดิการเป็นเครื่องมือในการ พัฒนาคณะ/ชุมชนท้องถิ่น

เป้าหมายสวัสดิการชวานครศรีฯ สู่ความเป็นจริง ภายใต้โครงการ สนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน

จากยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนงาน และ ขบวนการ 3 ประสาน 3 ระดับ เป้าหมายแผนการ ปฏิบัติการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น ปี 2551 – 2553 จึงมีความชัดเจนมากขึ้น และเพื่อกำหนดทิศทาง ใ้ไว้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมในการพัฒนาการ

ทำงานเรื่องสวัสดิการชุมชนต่อไป มุ่งเน้นการดำเนินการเพื่อให้เกิดระบบโครงข่ายคุ้มครองทางสังคม ให้เกิดคุณภาพเป็นการสร้างความรู้ ความสามารถ เกิดกลไกการจัดการสวัสดิการพัฒนาร่วมกันของชุมชนท้องถิ่น พัฒนาความรู้ให้เกิดรูปแบบการจัดการที่ชุมชนมีส่วนร่วม ให้เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่องยั่งยืน หรือ 5 เกิด

1. เกิดการจัดระบบสวัสดิการพื้นฐานโดยชุมชนเป็นหลักในการดูแลร่วมกับท้องถิ่น
2. เกิดการฟื้นฟูระบบความสัมพันธ์ ความ

เอื้ออาทรของสังคมให้เกิดการดูแลและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

3. เกิดการขยายผลการจัดสวัสดิการในรูปแบบที่หลากหลาย

4. เกิดกลไกการจัดการสวัสดิการชุมชนในทุกระดับ ชุมชน/ตำบล/จังหวัด

5. เกิดการเชื่อมโยงแผนพัฒนาสวัสดิการร่วมกับแผนท้องถิ่นอย่างบูรณาการ สวัสดิการชุมชนคนนครศรีฯ คงยั่งยืนและเป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้ สู้สังคมนครศรีธรรมราชคนไม่ทอดทิ้งกัน

แผนงานเป้าหมายการปฏิบัติการจังหวัดนครศรีธรรมราช

ปี	ปี	ปี	ปี	ปี
2549	2550	2551	2552	2553
8 ตำบล	20 ตำบล	46 ตำบล	49 ตำบล	49 ตำบล

“จังหวัดนครศรีธรรมราช

สวัสดิการชุมชน

คนไม่ทอดทิ้งกัน”

สวัสดิการชุมชน จังหวัดสงขลา

“หุ้นส่วนทางสังคม เป็นมากกว่าการให้การรับ แต่เป็นการร่วมแรง และร่วมใจ เพื่อสร้างสรรค์ระบบสวัสดิการเพื่อชุมชนและเป็นของชุมชนทุกคน”

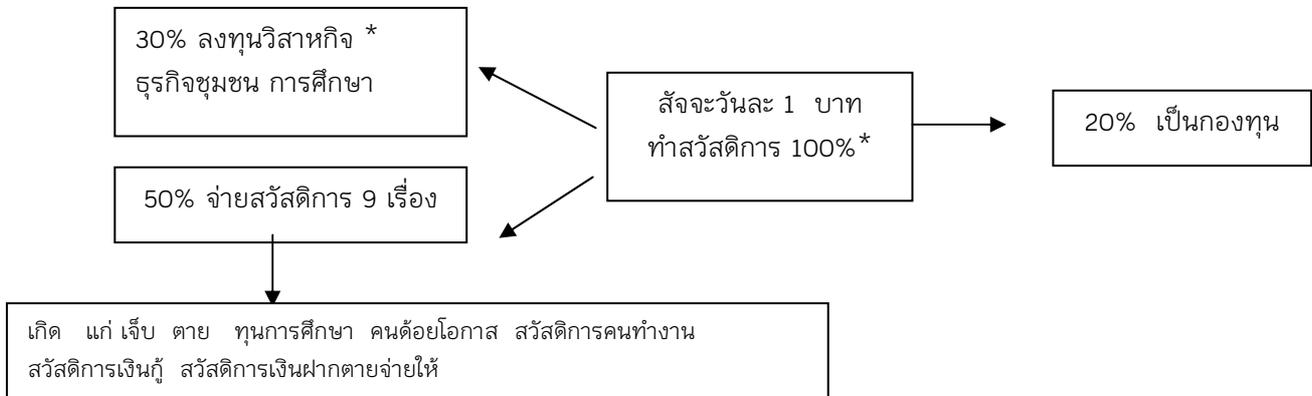
สวัสดิการเป็นสิ่งที่ทุกคนจะต้องเข้าถึงและจะต้องได้รับ⁴ เนื่องจากเป็นสิทธิพื้นฐานทางสังคม การมีสวัสดิการเป็นการสร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคง และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของคนในสังคม การจัดสวัสดิการในสังคมยังไม่ครอบคลุมและไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวไร่ ชาวนา แม่ค้า รายย่อย แรงงานนอกระบบในชนบท ยังขาดสวัสดิการ หรือที่มีอยู่ก็ยังไม่เพียงพอและยังไม่ทั่วถึง ทำให้ระบบสวัสดิการเป็นการพึ่งตนเองในระบบครอบครัวและญาติพี่น้อง จากสถานการณ์ดังกล่าว จึงส่งผลกระทบต่อภาคประชาชน ต้องช่วยเหลือตนเอง โดยการจัดสวัสดิการภาคประชาชนขึ้นเอง

ที่ผ่านมา ชุมชนจากหลายพื้นที่ใน จ.สงขลา มีการจัดสวัสดิการชุมชน โดยนำดอกผลจากกลุ่มองค์กรการเงินชุมชนมาจัดตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการ ต่อมาครูชบ ยอดแก้ว ผู้นำแนวคิดกองทุนสวัสดิการชุมชน ได้ทดลองโครงการออมทรัพย์วันละ 1 บาทที่โรงเรียนวัดน้ำขาวในเมื่อปี พ.ศ. 2522 เพื่อแก้ปัญหาเด็กนักเรียนที่ไม่มีอาหารกลางวันกิน และไม่มีชุดนักเรียนใส่

และแก้ปัญหาหนี้สินให้กับครูได้ในระดับหนึ่งทำให้ในโรงเรียนวัดน้ำขาวในมีกองทุนสวัสดิการจากการออมทรัพย์วันละ 1 บาทสำเร็จ ปี พ.ศ. 2526 ถูกเรียกร้องจากคนในชุมชนตำบลน้ำขาวที่ประสบปัญหาความยากจน จึงได้คิดทดลองโครงการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์แบบพัฒนาครอบครัวชีวิต 11 กลุ่ม ทั้ง 11 หมู่บ้านของตำบลน้ำขาว โดยมีหลักเกณฑ์ว่าได้กำไรมาเท่าใด 50% ปันผลตามผู้ถือหุ้น 50% ตั้งกองทุนเพื่อจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก ปัจจุบันมีกลุ่มเพิ่มขึ้นเป็น 21 กลุ่ม ประสบความสำเร็จ จากประสบการณ์ที่ผ่านมาถึงปัจจุบันได้พบว่า กลุ่มองค์กรการเงินส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องกองทุนสวัสดิการน้อย มักเน้นในเรื่องการปันผล อีกทั้งจากประสบการณ์การตั้งกลุ่มออมทรัพย์ พบจุดด้อยคือ มีการกั๊กเงินมาก การจัดสวัสดิการของกลุ่มต้องใช้เวลาเนื่องจากต้องรอให้มีเงินสวัสดิการที่มากพอ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้เวลาอย่างน้อย 1 ปี จากเหตุผลดังกล่าว จึงมีการพัฒนาแนวคิดและนวัตกรรม เกิดการดำเนินงานสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เพื่อทำกองทุนสวัสดิการชุมชน

⁴ สัมภาษณ์ คุณโมชศักดิ์ ยอดแก้ว และผู้ที่เกี่ยวข้อง 5 มกราคม 2553

แนวคิดที่จะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เพื่อทำกองทุนสวัสดิการชุมชน

จากกระแสความต้องการของภาคประชาชน ที่ต้องการสวัสดิการภาคประชาชน ตลอดจนความเห็นพ้องต้องกันของทุกภาคส่วนในจังหวัดสงขลาที่จะขับเคลื่อน “โครงการสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เพื่อทำกองทุนสวัสดิการชุมชนจังหวัดสงขลา” ให้เป็นนโยบายสาธารณะภายใต้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดสงขลา ภาคส่วนต่างๆ ทั้งพัฒนาสังคมจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำชุมชนแกนนำชาวบ้าน ผู้แทนภาคประชาสังคม ต่างใช้แนวทางกองทุนสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เพื่อทำกองทุนสวัสดิการชุมชนสร้างการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อขบวนสวัสดิการสังคมคนสงขลา จนเกิดเป็นรูปธรรมได้ถูกกำหนดเป็นนโยบายภายใต้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสงขลา และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ (คำสั่งจังหวัดสงขลาที่ 223/2548) ซึ่งมีผลให้เกิดความร่วมมือในการเข้าร่วมเป็นภาคีของโครงการ ทั้งจากหน่วยงานราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ องค์กรบริหารส่วนตำบล และองค์กรบริหารส่วนจังหวัด นับเป็นปลายทางหนึ่งเท่านั้น

ณ ปัจจุบันโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน ซึ่งเป็นการตอบสนองการจัดสวัสดิการสังคมในประเทศไทยให้เกิดความเข้มแข็ง เพิ่มระบบสวัสดิการเป็นการให้อย่างมีคุณค่าและรับอย่างมีศักดิ์ศรี ภายใต้โครงการไทยเข้มแข็ง 727.3 ล้านบาท ยิ่งเป็นเสมือนหนึ่งเครื่องมือในการสร้างการประสานงานให้เกิดความแน่นแฟ้นมากขึ้น ทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคีชาวบ้าน ขบวนสวัสดิการ รวมถึงพัฒนากรรูปแบบที่มีความชัดเจนในการบริหารงานในการบริหารงานโครงการดังกล่าว โดยใช้โครงสร้างมูลนิธิ ดร.ครุช-ปราณี ยอดแก้ว ที่เป็นรูปแบบที่รวมทั้งผู้แทนประชาชน ภาครัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เข้ามาบริหารงานและจัดขบวนจังหวัดเพื่อจัดการรูปแบบดังกล่าว) แสดงถึงความร่วมมือร่วมใจและการก้าวไปข้างหน้าของทุกส่วนอย่างหนักแน่นมากขึ้น เพราะมุ่งหวังสิ่งเดียวกันคือ **“หุ้นส่วนสวัสดิการสังคมเพื่อชุมชนชาวสงขลา”**

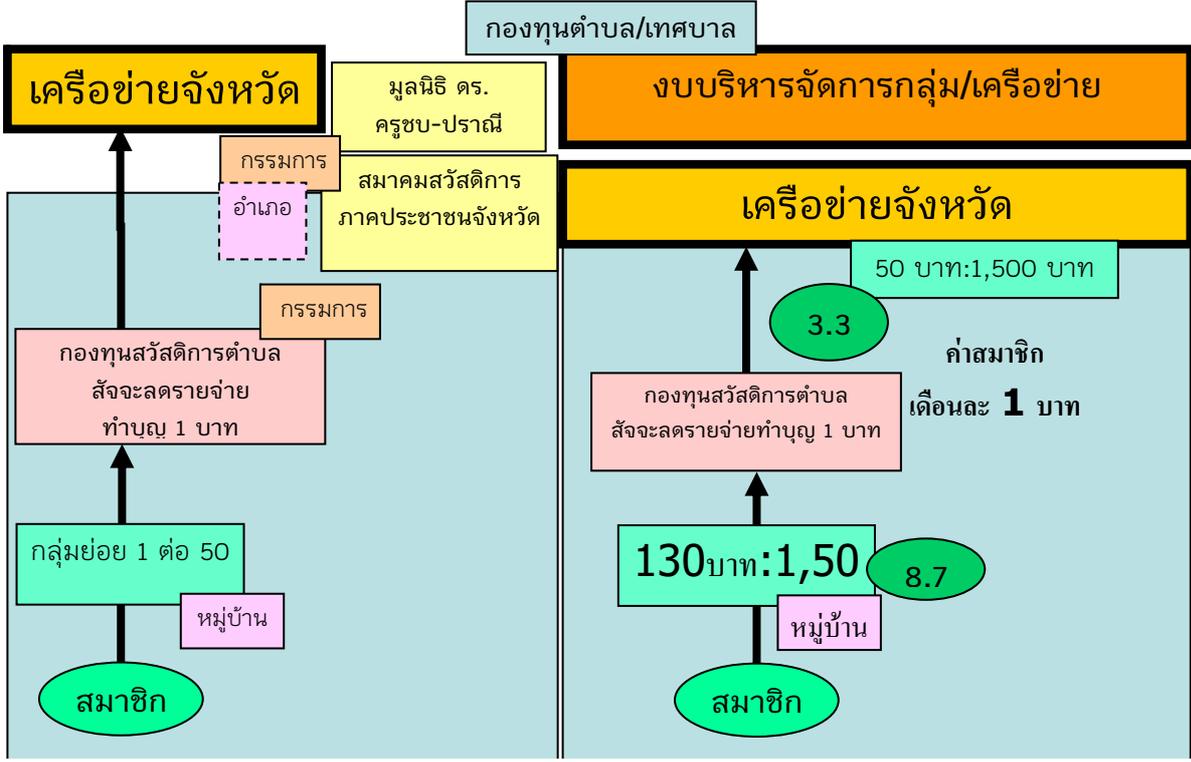
ข้อมูลสวัสดิการสังคม จังหวัดสงขลา

จังหวัดสงขลา มี 107 ตำบล 33 เทศบาล รวม 140 อปท. ขณะนี้ได้ร่วมจัดตั้งกองทุนสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาทฯ แล้ว 101 ตำบล 31 เทศบาล รวม 132 กองทุนฯ มีสมาชิกเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 123,480 คน

มีการจัดสวัสดิการ 9 เรื่อง (เกิด เจ็บ ตาย อื่นๆ) ไปแล้วเป็นเงิน 34,117,447 บาท เหลือเงินกองทุน จำนวนเงิน 64,173,328 บาท ได้รับสมทบจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน จำนวนเงิน 7,400,000 บาท จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนเงิน 468,000 บาท (ข้อมูล ณ 16 พ.ย.52) มีการจดทะเบียนเป็นสมาคมสวัสดิการภาคประชาชนสงขลาเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2549 มีการประชุมคณะกรรมการบริหารสมาคมฯ ทุกวันที่ 9 ของเดือน และประชุมตัวแทนตำบล/เทศบาล ทุกวันที่ 16 ของเดือน ในจังหวัดสงขลามีหุ้นส่วนสนับสนุนสวัสดิการชุมชน 1/1/1/ คือจากรัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน การจัดสวัสดิการชุมชนจังหวัดสงขลานำไปสู่การเกิดสังคมดี คนมีความสุข และเป็นหุ้นส่วนทางสังคม

หุ้นส่วนทางสังคม

เครือข่ายสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาทเพื่อทำสวัสดิการภาคประชาชนสงขลา

⁵ Model จากเอกสารประกอบต้นกล้าสวัสดิการชุมชน ภูมิ ภาคเมธี และ ทิพวัลย์ สีจันทร์

สวัสดิการชุมชน จังหวัดร้อยเอ็ด

ก่อสร้าง สร้างข่าย ขยายกองทุนสวัสดิการชุมชน

สวัสดิการชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ดเริ่มต้นจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีนโยบายการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ โดยพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดร้อยเอ็ด (พมจ.) จัดทำโครงการเสนองบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งขณะนั้นในชุมชนมีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการรูปแบบอื่นอยู่ก่อนหน้านั้นแล้ว 24 กองทุน เช่น กองทุนสวัสดิการ ต.อาจสามารถ จ.ร้อยเอ็ด โดยมีนางโพสพ โพธิ์บุปผา เป็นแกนนำการจัดตั้งกองทุนจากเงินกำไรการค้าดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (กองทุนเงินล้าน) และกองทุนสวัสดิการ ต.หินกอง อ.สุวรรณภูมิ จ.ร้อยเอ็ด โดยมีนางทองเพชร แสงสงค์ เป็นแกนนำในการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการ ดำเนินการโดยองค์กรการเงิน เป็นต้น

ในปี พ.ศ.2548 แกนนำชาวบ้านร่วมกับพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดร้อยเอ็ดศึกษาดูงานการจัดการกองทุนสวัสดิการตำบลน้ำขาว (ออมวันละ 1 บาท) อ.เมือง จ.สงขลา โดยมีนายชบ ยอดแก้ว เป็นแกนนำการจัดตั้งกองทุน ทำให้แกนนำชาวบ้านและ พมจ. ที่มีแนวคิดในการจัดสวัสดิการชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ดร่วมกัน โดยเริ่มจากการพัฒนาความเข้มแข็งกองทุนสวัสดิการระดับตำบลด้วยการ

พูดคุย แลกเปลี่ยน การเปิดเวทีชวนคิดชวนทำ เรียนรู้ร่วมกันในชุมชน ซึ่งวิธีการดังกล่าวทำให้ชาวบ้านสามารถบอกปัญหาและความต้องการที่แท้จริงได้ จากนั้นจึงมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนระดับจังหวัดโดยเชิญตัวแทนทุกตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย องค์กรการบริหารส่วนตำบล (อบต.) ผู้นำชุมชน แกนนำชาวบ้าน เข้าร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ใช้นโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจนของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นเครื่องมือในการเชิญหน่วยงานราชการและส่วนที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม เช่น พัฒนาชุมชน เทศบาล องค์กรบริหารส่วนจังหวัด การศึกษานอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย และศูนย์พัฒนาสังคมประจำจังหวัด ทั้งนี้ยังจัดตั้งหน่วยงานราชการดังกล่าวเป็นที่ปรึกษา และจัดตั้งองค์กรการบริหารส่วนตำบลเป็นกองเลขานุการกองทุนสวัสดิการ เพื่อหนุนเสริมขบวนกองทุนสวัสดิการชาวบ้านให้เกิดความยืดหยุ่นในการทำงาน โดยมีชาวบ้านเป็นแกนหลักในการร่วมคิด ร่วมทำ และผลักดันให้เกิดกองทุนสวัสดิการชาวบ้านระดับจังหวัดขึ้น

ภายหลังเวทีแลกเปลี่ยนมีผู้แจ้งความจำนงเข้าร่วมโครงการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนจำนวน 17 ตำบล ประกอบด้วย อ.เมือง 14 ตำบล อ.จังหาร 2 ตำบล และ อ.อาจสามารถ 1 ตำบล แล้วจึงมีการจัดเวทีสร้างความเข้าใจเรื่องการ

จัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยแกนนำชาวบ้านเป็นผู้นำเสนอการดำเนินการกองทุนสวัสดิการรูปแบบต่างๆ พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนและวางแผนการดำเนินงานระดับตำบลทั้ง 17 ตำบล ซึ่งการจัดเวทีแลกเปลี่ยนทั้งระดับจังหวัดและระดับตำบลได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก พมจ.

หลังจากที่มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนจากการสนับสนุนงบประมาณโดย พมจ. ทั้งหมด 24 ตำบล จึงมีการขยายแนวคิดไปยังพื้นที่ตำบลอื่น โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) มีการจัดระบบกองทุนสวัสดิการชาวบ้านระดับจังหวัด โดยแบ่งโซนการรับผิดชอบ 5 โซนๆ ละ 4 อำเภอ แต่ละโซนมีตัวแทนประสานงาน 1 คน เพื่อติดต่อประสานงานกับภาครัฐ เผยแพร่ข้อมูลทั้งภายในและภายนอกโซน วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล สรุปทบทเรียน และขยายผลกองทุนสวัสดิการให้มีความเข้มแข็งและเป็นรูปธรรม

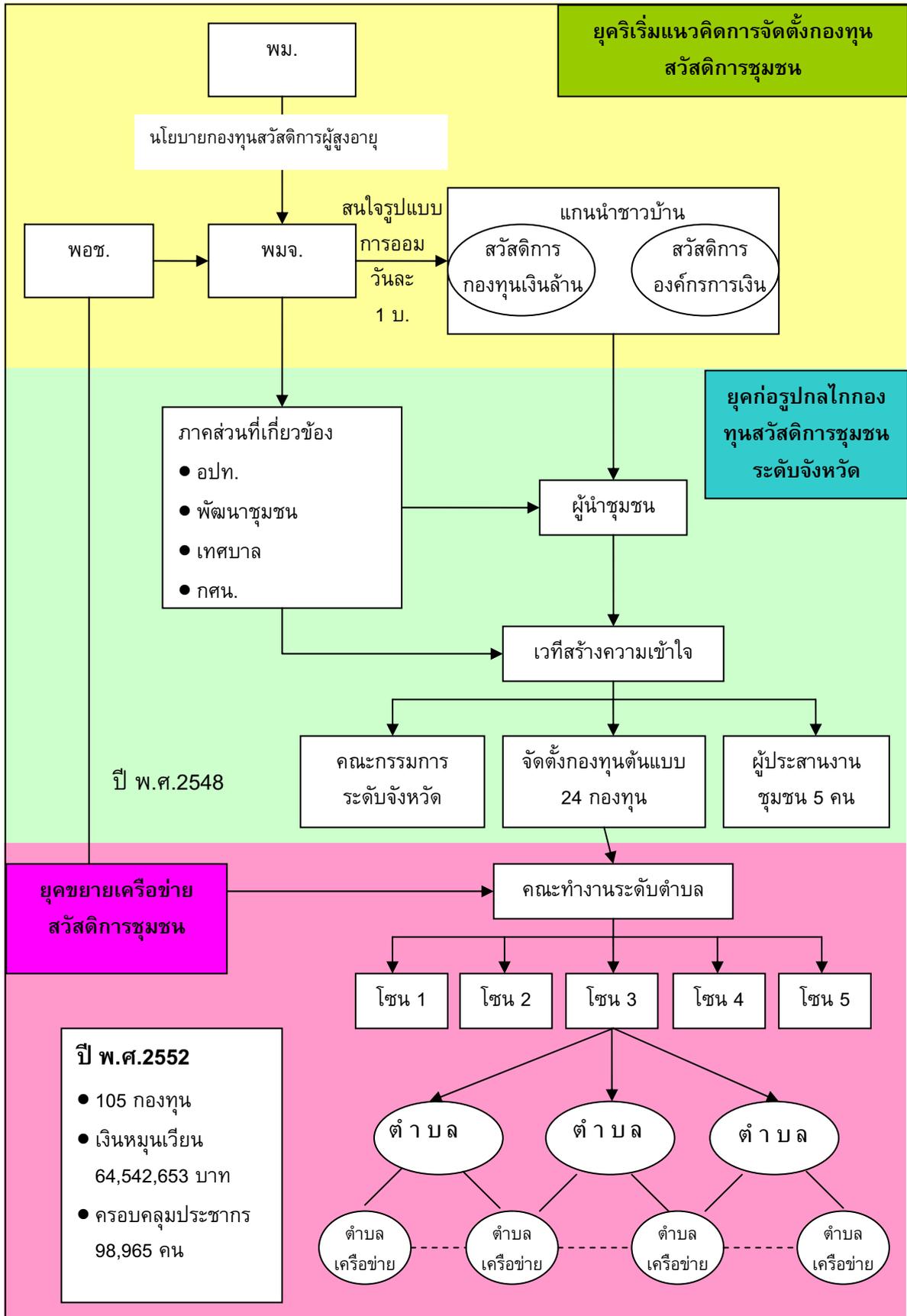
ด้านโครงสร้างการจัดการระบบสวัสดิการชุมชน มีการคัดเลือกคณะกรรมการกลางระดับจังหวัด จากตัวแทนตำบลต้นแบบตำบลละ 2 คน เพื่อทำงานร่วมกับตัวแทนประสานงานทั้ง 5 โซน โดยมีการแบ่งบทบาทหน้าที่การเป็นวิทยากร เชื่อมประสานเครือข่ายและภาคีภาครัฐเพื่อผลักดันเข้าเป็นแผนยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด เชื่อมประสานงานระดับตำบลเพื่อขยายแนวคิดและหนุนเสริมการขยายกองทุนสวัสดิการ พร้อมทั้งลงพื้นที่ทำความเข้าใจกับชาวบ้านและจัดทำรายงานความคืบหน้าให้คณะกรรมการระดับจังหวัดรับทราบเพื่อดำเนินการต่อไป ส่วน

คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการแต่ละกองทุน มีบทบาทในการสื่อสารข้อมูลสถานะของกองทุนให้กับสมาชิก ทั้งข้อมูลการจัดการและข้อมูลเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับหรือนโยบายเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการชุมชนจากภาครัฐ โดยกองทุนสวัสดิการตำบลจัดประชุมคณะกรรมการกองทุนวันที่ 15 ของทุกเดือน

ด้านการขยายกองทุนสวัสดิการจังหวัดร้อยเอ็ด ในปี พ.ศ.2552 เกิดการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดทั้งสิ้น 105 กองทุน (ตำบล) มีเงินหมุนเวียนกว่า 65 ล้านบาท และครอบคลุมการจัดสวัสดิการให้กับประชาชนในพื้นที่กว่า 1 แสนคน

กองทุนสวัสดิการชุมชนที่ใช้ชาวบ้านเป็นแกนหลัก ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญในการดำเนินการคือ กลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคมมีช่องทางในการเข้าถึงสวัสดิการมากขึ้น โดยการดูแลจากกลุ่มชาวบ้านในชุมชน ซึ่งมีความเข้าใจในบริบทของชุมชนตนเองเป็นอย่างดี เนื่องจากภาครัฐมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากร ซึ่งไม่สามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับกองทุนสวัสดิการทุกกองทุนอย่างทั่วถึงได้ อีกทั้งการผลักดันสวัสดิการระดับตำบลเป็นยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด ถือว่าเป็นแนวการสร้างยุทธศาสตร์ที่ใช้ชุมชนเป็นตัวตั้งที่ดีอีกแนวทางหนึ่ง เนื่องจากชุมชนเป็นตัวเชื่อมโยงการทำงานของภาครัฐหลายส่วนให้สามารถทำงานแบบบูรณาการ เห็นได้จากการร่วมขยายกองทุนสวัสดิการชุมชนของพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และภาคีอื่น เป็นต้น

ภาพรวมการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด

สวัสดิการชุมชน จังหวัดราชบุรี

ราชบุรี ดินแดนวัฒนธรรมลุ่มน้ำแม่กลอง และสายหมอกแห่งขุนเขาตะนาวศรี เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางด้านตะวันตกมีภูมิประเทศหลากหลายจากพื้นที่ราบต่ำลุ่มน้ำแม่กลองอันอุดมด้วยแหล่งเพาะปลูกพืชผักผลไม้เศรษฐกิจนานาชนิดสู่พื้นที่สูงทิวเทือกเขาตะนาวศรีทอดตัวยาวทางทิศตะวันตกจรดชายแดนไทย-พม่า

การขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการชุมชนจังหวัดราชบุรีเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 ปัจจุบันมีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนแล้ว จำนวน 59 ตำบล/เทศบาล มีสมาชิก รวม 21,022 ราย เงินกองทุนสวัสดิการ รวม 18,367,402.82 บาท แยกเป็นเงินออมจากสมาชิก 15,307,402.82 บาท เงินสมทบจากหน่วยงานอื่น 3,060,000 บาท สวัสดิการที่จัดไปแล้ว ได้แก่ สวัสดิการรับขวัญเด็กเกิดใหม่ สวัสดิการเจ็บป่วย สวัสดิการผู้สูงอายุ สวัสดิการเสียชีวิต สวัสดิการการศึกษา สวัสดิการเงินกู้ สวัสดิการคนทำงาน สวัสดิการผู้ด้อยโอกาส และสวัสดิการสาธารณประโยชน์

ในปี 2553 จังหวัดราชบุรีได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล โดยใช้เงินจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดราชบุรี เป็นเงิน 636,610 บาท ในพื้นที่ใหม่ 20 ตำบล และยังได้ผลักดันให้โครงการการส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นโครงการเชิงประเด็นของปีงบประมาณ 2553 ในที่ประชุมคณะกรรมการ

ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดราชบุรี เพื่อขอเงินงบประมาณของกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดมาดำเนินการในปี 2554 จำนวน 600,000 บาท เพื่อดำเนินการขับเคลื่อนและขยายพื้นที่เป้าหมายใหม่

ส่วนในเรื่องของการประสานงาน ทางพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ร่วมกับคณะกรรมการส่งเสริมพัฒนาการจัดสวัสดิการชุมชนจังหวัดราชบุรี จัดประชุมชี้แจง เพื่อทำความเข้าใจกับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง รวมไปถึงภาคประชาชน เพื่อให้เกิดการทำงานในการขับเคลื่อนการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและให้เกิดความเข้าใจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งกองทุนฯ ทำให้การขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนจังหวัดราชบุรี มีกลไกการทำงานในรูปของคณะทำงานสนับสนุนการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนจังหวัด ซึ่งมีทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน ร่วมกันกำหนดแนวทาง แผนงาน โดยประสานเครือข่ายกองทุนสวัสดิการ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อบูรณาการการส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชนร่วมกัน พร้อมทั้งพิจารณาคุณสมบัติกองทุนสวัสดิการชุมชนที่จัดตั้งแล้วที่เสนอขอรับเงินสมทบกองทุนฯ และร่วมกันติดตามประเมินผล และส่งเสริมองค์ความรู้เพื่อพัฒนา

กองทุนให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน สามารถจัดสวัสดิการให้กับคนในชุมชนได้ โดยลดการพึ่งพาจากภาครัฐ ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ ก็ถือว่าการดำเนินงานในเรื่องสวัสดิการชุมชนของหน่วยงานภาครัฐประสบผลสำเร็จ

การจัดสวัสดิการชุมชนเป็นกระบวนการของชุมชนที่จะสร้างหลักประกันความมั่นคงของคนในชุมชนท้องถิ่น เป็นสวัสดิการแบบพึ่งตนเองที่ชุมชนร่วมกันคิด ร่วมกันสร้างระบบ ร่วมบริหารจัดการ และร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมเป็นเจ้าของ ร่วมกัน การให้ความช่วยเหลือกันและกันฉันท์ญาติมิตร ให้ความรักความเอื้ออาทรต่อกัน การดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน เป็นระบบสวัสดิการที่ดูแลชุมชนได้อย่างครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนตาย ช่วยเหลือดูแลคนทุกเพศ ทุกวัยในชุมชนได้อย่างทั่วถึง หากกองทุนสวัสดิการชุมชนเข้มแข็งก็สามารถดูแลผู้ด้อยโอกาสที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เช่น ผู้สูงอายุ เด็กถูกทอดทิ้ง และคนพิการมีความเดือดร้อน ก็สามารถให้ความช่วยเหลือได้ทันต่อเหตุการณ์ หากเกินศักยภาพของกองทุนฯ สามารถประสานเชื่อมกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือ ซึ่งหากชุมชนท้องถิ่นมีระบบสวัสดิการชุมชนที่ดูแลประชาชนได้อย่างทั่วถึง จะลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐบาลในด้านนี้ เพื่อนำไปพัฒนาประเทศด้านอื่นต่อไป

นายวันชัย อีระสัตยกุล นายกองกิจการบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี มองว่าเรื่องสวัสดิการชุมชนเป็นเรื่องสำคัญที่ท้องถิ่นต้องให้ความร่วมมือ เพื่อให้ประชาชนได้มีหลักประกันและเกิดความมั่นใจในศักดิ์ศรีและความเป็นมนุษย์ สามารถ

ดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างมีความสุข องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี จึงได้มีการบริหารงาน 6 ด้าน เพื่อดำเนินการช่วยเหลือประชาชนที่อยู่ในชุมชนต่างๆ คือ ด้านสังคม การศึกษาและวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสาธารณสุขและกีฬา ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการเมืองการบริหาร

ซึ่งนโยบายทั้ง 6 ด้านนั้นได้สนับสนุนการจัดสวัสดิการให้กับชุมชนในภาพรวมทั้งจังหวัด และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของประชาชน เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความอยู่ดี กินดี มีรายได้ มีอาชีพ โดยคำนึงถึงความต้องการของประชาชนในจังหวัด เช่น การฝึกอาชีพ การดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม พร้อมทั้งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ปัจจุบันบทบาทอำนาจ และหน้าที่ของท้องถิ่นที่ต้องให้การสนับสนุนทุกภาคส่วนตามความต้องการของประชาชน โดยมีการประสานงานทั้งระดับล่างและระดับบน พร้อมรับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชน ดังนั้นการสนับสนุนจึงต้องเป็นการประสานความร่วมมือในระดับกว้าง โดยมุ่งเน้นให้ชุมชนและประชาชนเป็นผู้จัดการ

การดำเนินงานโครงการสวัสดิการชุมชนคนในชุมชนต้องรู้และเข้าใจในเรื่องของสวัสดิการชุมชนก่อนว่ามีจุดมุ่งหมายอย่างไร และคนในชุมชนนั้นๆ ต้องให้ความร่วมมือ เพราะการสร้างสวัสดิการชุมชนเกิดจากคนในชุมชนที่ร่วมกันสร้างขึ้นโดยมีกฎระเบียบและกติการ่วมกัน ดังนั้นทุกคนต้องถือปฏิบัติร่วมกันโดยไม่แบ่งแยกหรือ

เลือกปฏิบัติจึงจะทำให้ชุมชนนั้นมีความเข้มแข็ง มีความรักความสามัคคี มีความเห็นอกเห็นใจ และมีความปรารถนาที่ดีต่อกัน

นายสาโรจน์ มูลพวก รองประธานคณะกรรมการส่งเสริมพัฒนาการจัดสวัสดิการชุมชน จังหวัดราชบุรี กล่าวว่า การจัดสวัสดิการชุมชนต้องเริ่มจากการพึ่งพาตนเอง ชุมชนต้องสร้างตนเองก่อน ให้ชาวบ้านได้คิดเองทำเอง ระเบิดตัวเองจากข้างใน ชาวบ้านต้องมองทะลุเรื่องสวัสดิการ ทำให้เกิดพลัง เมื่อชาวบ้านเห็นประโยชน์ของสวัสดิการก็จะเข้ามามากขึ้น สำหรับทิศทางการขับเคลื่อนภายในจังหวัดราชบุรีนั้นเป็นการใช้ชุมชนต้นแบบขยายไปสู่ตำบลข้างเคียง

จากพี่สู่น้องค่อยๆ ดำเนินการขยายไปเรื่อยๆ โดยเน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ

ส่วนบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้นำชาวบ้านจะเป็นการเล่าประสบการณ์ให้ฟัง บางพื้นที่ก็จะเชิญผู้นำชุมชนไปเล่าประสบการณ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน

“ไม่ยากให้มีการตั้งกองทุนมากเกินไป เพราะบางชุมชนก่อตั้งกองทุนเพื่อที่จะได้งบประมาณมาหนุนเสริม งบประมาณที่ได้รับอาจเป็นดาบสองคม อนาคตถ้าไม่มีงบประมาณมาหนุนเสริม กองทุนก็จะล่มสลายได้ จึงอยากให้คนและเงินโตไปพร้อมๆ กัน”

สวัสดิการชุมชน จังหวัดปราจีนบุรี⁶

สวัสดิการชุมชน ฐานคิด ฐานการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาให้กับคนในชุมชน

ประมาณปี 2548 – 2549 ชาวบ้านจากกลุ่มองค์กร เครือข่ายองค์กรชุมชนจังหวัดปราจีนบุรี ได้ร่วมกันคิดระบบการแก้ไขปัญหาให้กับตนเอง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการผลิตข้าว ไม่ว่าจะราคาข้าวที่ตกต่ำ ซึ่งสวนทางกับราคาปุ๋ย ที่นับวันจะทวีความรุนแรงราคาพุ่งสูงขึ้นเรื่อยๆ เป็นต้น ดังนั้น “สวัสดิการชุมชน” จึงได้เข้ามาเป็นประเด็นงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ โดยมีสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช.เข้ามาเป็นพี่เลี้ยงในการขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชนดังกล่าว

หลังจากที่เครือข่ายองค์กรชุมชนทั่วประเทศ ได้จัดสัมมนา “มหกรรมสวัสดิการชุมชนแก้จนอย่างยั่งยืน” ที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้ทำให้แนวคิดการขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชน คึกคักมากขึ้น แต่ละจังหวัดรวมถึงจังหวัดปราจีนบุรีก็ได้ตั้ง “คณะกรรมการสวัสดิการชุมชนระดับจังหวัด” ขึ้น โดยมีแนวทางในการทำงานที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกัน และติดตามความก้าวหน้าการขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชนในจังหวัด
2. เป็นเวทีเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันของเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อให้เกิดแผนการพัฒนา

ในระดับจังหวัดที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และผลักดันงานสวัสดิการกับหน่วยงานภาคีในท้องถิ่น

3. ขับเคลื่อนพื้นที่ปฏิบัติการ ทั้งที่เป็นพื้นที่ที่จัดตั้งเป็นพื้นที่หรือตำบลสวัสดิการแล้ว และพื้นที่ใหม่ที่กำลังขยายผลต่อเนื่อง

จัดสวัสดิการที่สอดคล้อง คุณภาพชีวิตคนในชุมชนที่ดีขึ้น

การมีคณะกรรมการสวัสดิการชุมชนระดับจังหวัด และมีแนวทางการทำงานที่เข้าใจตรงกันของคนทำงาน ทำให้จังหวัดปราจีนบุรีเกิดการจัดสวัสดิการชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง อยู่ 2 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่หนึ่ง สวัสดิการที่มาจากฐานกลุ่มองค์กรต่างๆ ในพื้นที่ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ เป็นต้น รวมตัวกันทำงานเพื่อพัฒนาอาชีพ และนำเงินมาออมร่วมกัน แล้วจึงนำเงินจำนวนดังกล่าวจากสมาชิกรวมไปช่วยสมาชิกแบ่งภาระของสมาชิกภายใต้สวัสดิการที่เรียกว่า “สวัสดิการเงินกู้” ที่ทุกคนที่เป็นสมาชิกสามารถใช้ประโยชน์ร่วมได้ คิดดอกเบี้ยเล็กๆ น้อยๆ เพื่อให้กองทุนสามารถเคลื่อนไหวไปได้ เมื่อได้กำไรส่วนหนึ่งจึงนำมาจัดสรรเป็นสวัสดิการคุณภาพชีวิตอื่นๆ ตอบแทนให้แก่สมาชิก เช่น สวัสดิการการ

⁶ สัมภาษณ์ผู้ประสานงานกองทุนสวัสดิการชุมชน นายรัชฎา แสงสวรรค์ วันที่ 6 มกราคม 2553

รักษาพยาบาล สวัสดิการการคลอดบุตร สวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสในชุมชน เป็นต้น หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “สวัสดิการเกิด แก่ เจ็บ ตาย” พื้นที่รูปธรรมที่มีการจัดสวัสดิการรูปแบบนี้ เช่น ตำบลดงขี้เหล็ก ตำบลทุ่งโพธิ์ เป็นต้น

รูปแบบที่สอง สวัสดิการที่มาจากฐานสมาชิกรายคนที่มาจากหมู่บ้านต่างๆ ในพื้นที่รวมตัวกันขึ้นจนกลายมาเป็นสวัสดิการชุมชนระดับตำบล ซึ่งรูปแบบการจัดสวัสดิการก็จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับการจัดสวัสดิการที่มาจากฐานกลุ่มองค์กร ทั้งนี้จะแตกต่างกันที่พื้นที่ใด หรือกลุ่มใดจะเลือกจัดสวัสดิการแบบไหนให้กับสมาชิกที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต และความต้องการที่จำเป็นของสมาชิก พื้นที่รูปธรรมที่มีการจัดสวัสดิการรูปแบบนี้ เช่น ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอชาติ เป็นต้น

ปี 2550-2551 การขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชนได้เกิดพื้นที่ขยายผลออกไปเรื่อยๆ ปัจจุบันมีพื้นที่รูปธรรมแล้วประมาณ 29 พื้นที่/ตำบล และกำลังขยายผลเพิ่มเติมอีก 27 พื้นที่/ตำบล โดยใช้โครงสร้างกลไกการทำงานที่มีส่วนร่วมจากหน่วยงานภายในจังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน เข้ามาร่วมมือกันทำงาน เช่น พมจ. อบจ. พอช. เป็นต้น ซึ่งการร่วมมือการทำงานจากหลายฝ่ายนี้เองที่ทำให้พื้นที่ได้รับการหนุนเสริมทรัพยากรที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนงานอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะงบประมาณที่ลงในระดับพื้นที่ 55,000 บาท หรืองบประมาณหนุนเสริมในระดับจังหวัดๆ ละ 200,000 บาท

รัฐหนุน ประชาชนเสริม เพิ่มความเข้มแข็งให้กับชุมชน

ปี 2552 - 2553 สวัสดิการชุมชนระดับจังหวัดปราจีนบุรี นอกจากจะขยายผลด้านพื้นที่การทำงานแล้ว ยังขยายผลในด้านความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งมาจากการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนของรัฐบาลที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีพื้นที่การทำงานทางสังคม และเข้าถึงแหล่งงบประมาณเพิ่มมากขึ้น โดยประกาศเป็นนโยบายที่ทุกจังหวัดต้องดำเนินการผ่านกลไก ที่เรียกว่า “คณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนระดับจังหวัด” ที่มีองค์ประกอบจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ ท้องถิ่น และชุมชน

ภายใต้คณะกรรมการฯ ดังกล่าว เกิดความร่วมมือในการทำงานร่วมกันอย่างชัดเจนมากขึ้น ซึ่งอาจจะเรียกว่าเป็นกลไก 3 ประสาน ผนึกกำลังสร้างสวัสดิการชุมชนให้เข้มแข็งยั่งยืน ซึ่งการทำงานนอกจากจะสนับสนุนให้เป็นไปตามบทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบตามข้อกำหนดจากรัฐบาลแล้ว สิ่งทีคณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการนอกเหนือและผลักดันให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนที่ชัดเจนคือ

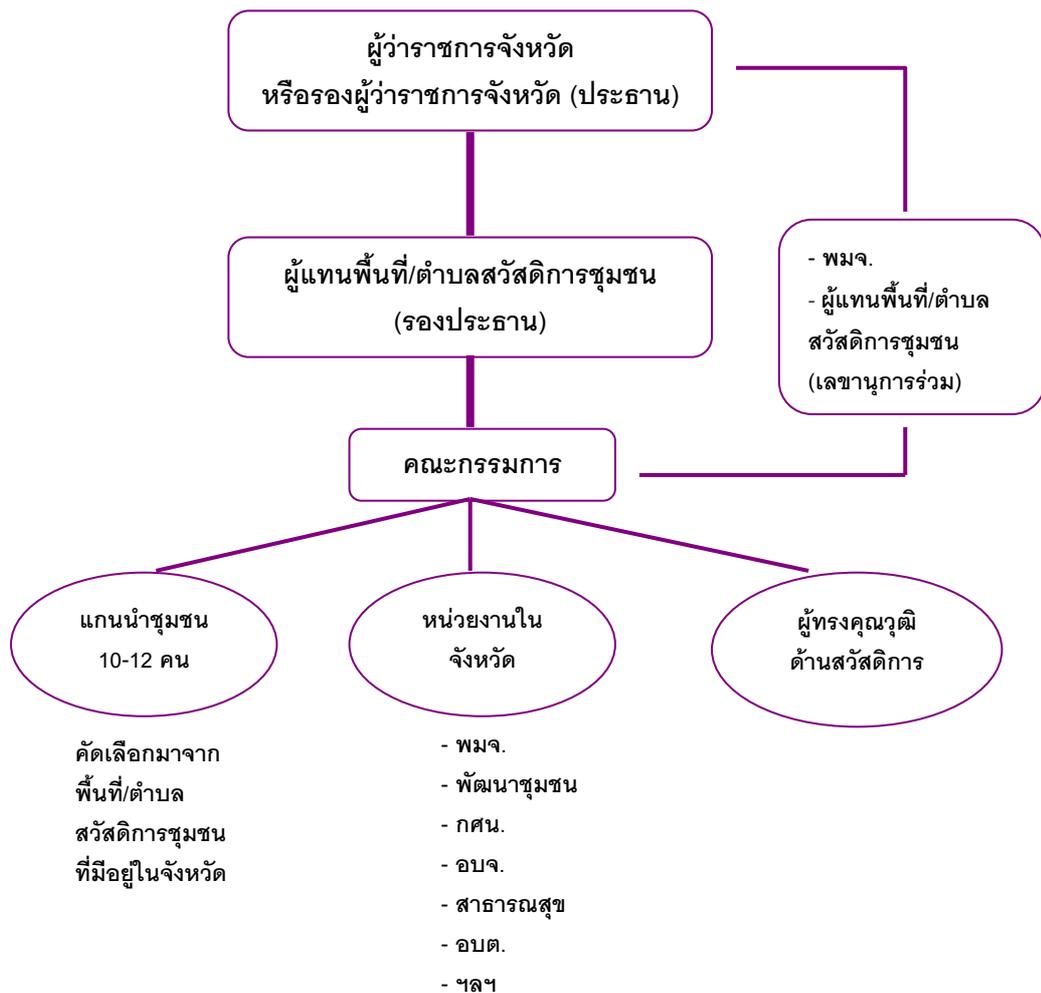
หน่วยงานของรัฐ และท้องถิ่น นอกจากการร่วมเป็นคณะกรรมการร่วมแล้ว ยังมีบทบาทสำคัญในเรื่องการเป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการที่ครอบคลุมทั่วถึงให้กับสมาชิก การเอื้ออำนวยสถานที่การทำงานให้กับชุมชนที่เป็นหลักแหล่งมั่นคง และสมทบงบประมาณในการดำเนินการจัดสวัสดิการ ตลอดจนการนำ

แผนการจัดสวัสดิการชุมชนบรรจุไว้ในแผนของหน่วยงาน และมีแผนปฏิบัติการหนุนเสริมที่ชัดเจนในแต่ละปีด้วย

ในส่วนของชาวบ้านเอง บทบาทที่สำคัญที่ถือเป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนงานสวัสดิการในพื้นที่ คือ การวิเคราะห์พื้นที่เพื่อให้คณะกรรมการได้เห็นความเป็นไปได้ในการจัดสวัสดิการ และความต้องการที่แท้จริงของชาวบ้าน ตลอดจนการนำเสนอแนวทางการทำงานที่เกิดจาก

ประสบการณ์การทำงานของตนเอง เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่คณะกรรมการ ได้ค้นหาแนวทางการหนุนเสริมการทำงานให้กับพื้นที่ได้ตรงจุด เช่น แนวทางการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการระดับจังหวัด เพื่อเป็นสวัสดิการในการเชื่อมโยงการทำงาน ofทุกพื้นที่/ตำบล ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสวัสดิการเดิมที่แต่ละพื้นที่/ตำบลได้จัดสรรไว้แล้ว เป็นต้น

โครงสร้างคณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนระดับจังหวัดปราชญ์บุรี

สวัสดิการชุมชน จังหวัดสมุทรปราการ⁷

จังหวัดสมุทรปราการ แบ่งการปกครองออกเป็น 6 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองสมุทรปราการ อำเภอบางบ่อ อำเภอบางพลี อำเภอพระประแดง อำเภอพระสมุทรเจดีย์ และอำเภอบางเสาธง รวมทั้งหมด 50 ตำบล 405 หมู่บ้าน 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 17 เทศบาล และ 31 องค์การบริหารส่วนตำบล

■ สวัสดิการชุมชน เกิดเพราะความต้องการเพื่อการแก้ไขปัญหา

ถึงแม้ว่าชาวสมุทรปราการจะมาจากหลากหลายพื้นที่ ทั้งที่ย้ายเข้ามาปักหลักอยู่อาศัย และย้ายมาทำงานชั่วคราว แต่ในขณะที่เดียวกันก็มีชาวบ้านดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ในพื้นที่มานาน โดยเฉพาะในพื้นที่เทศบาล ชาวบ้านกลุ่มเล็กๆ ได้รวมตัวกันจัดตั้งขึ้นเป็นกลุ่มออมทรัพย์เล็กๆ โดยใช้ชื่อว่า “กลุ่มออมทรัพย์สำโรงใต้” เริ่มก่อตั้งเมื่อประมาณปี 2539 ด้วยการสนับสนุนทางด้านความรู้ และวิธีการจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. หรือเดิมในอดีตเรียกว่า สำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง เพื่อนำเงินที่เป็นรายได้รายวันส่วนหนึ่งของแต่ละคนมาออมร่วมกัน แล้วนำเงินจากการออมนั้นมาจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก ช่วยเหลือกันและกันในยามขาดแคลน เป็นทั้งสวัสดิการเงินกู้ยืม และสวัสดิการช่วยเหลือยามเจ็บไข้ได้ป่วย จากกลุ่ม

เล็กๆ ดังกล่าว สวัสดิการชุมชนจึงเริ่มขยายผลขยายพื้นที่ออกไปเรื่อยๆ

ปี 2549 จากการจัดสวัสดิการที่เกิดขึ้นของกลุ่มเล็กๆ ได้ยกระดับขึ้นเป็นสวัสดิการชุมชนระดับตำบล บริหารจัดการโดยคณะกรรมการสวัสดิการชุมชนที่คัดเลือกมาจากกลุ่มออมทรัพย์ และกลุ่มต่างๆ ที่มีอยู่พื้นที่ เช่น กลุ่มพัฒนาที่อยู่อาศัย กลุ่มอาชีพต่างๆ กลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น ซึ่งทำให้การดำเนินงานเริ่มเป็นจริงเป็นจังขึ้นเมื่อมีงบประมาณจากภาครัฐลงมาสมทบการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบล

แนวคิดการขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชนของจังหวัดสมุทรปราการเริ่มมีขึ้น และได้จัดตั้ง “คณะกรรมการสวัสดิการชุมชนระดับจังหวัด” ขึ้น โดยมีแนวทางในการทำงานที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกัน และติดตามความก้าวหน้าการขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชนในจังหวัด
2. เป็นเวทีเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันของเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อให้เกิดแผนการพัฒนาในระดับจังหวัดที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และผลักดันงานสวัสดิการกับหน่วยงานภาคีในท้องถิ่น
3. ขับเคลื่อนพื้นที่ปฏิบัติการ ทั้งที่เป็นพื้นที่ที่จัดตั้งเป็นพื้นที่หรือตำบลสวัสดิการแล้ว และพื้นที่ใหม่ที่กำลังขยายผลต่อเนื่อง

⁷ สัมภาษณ์ นายภูหะพัฒน์ มั่งมี ประธานเครือข่ายสวัสดิการตำบลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ 6 มกราคม 2553

■ จัดสวัสดิการเพื่อให้คุณภาพชีวิตคนในชุมชนที่ดีขึ้น

การมีคณะกรรมการสวัสดิการชุมชนระดับจังหวัด ทำให้การขับเคลื่อนงานในพื้นที่สมุทรปราการขยายผลเต็มพื้นที่ 6 อำเภอ 61 เทศบาล/ท้องถิ่น และมีแนวทางการทำงานที่เข้าใจตรงกันของคนทำงาน ทำให้จังหวัดสมุทรปราการเกิดการจัดสวัสดิการชุมชนใน 2 รูปแบบคือ

รูปแบบที่หนึ่ง สวัสดิการที่มาจากฐานกลุ่มองค์กรต่างๆ ในพื้นที่ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ กลุ่มพัฒนาที่อยู่อาศัย เป็นต้น ร่วมตัวกันทำงานเพื่อพัฒนาอาชีพ และนำเงินมาออมร่วมกัน แล้วจึงนำเงินจำนวนดังกล่าวจากสมาชิกรวมไปช่วยสมาชิกแบ่งภาระของสมาชิกภายใต้สวัสดิการที่เรียกว่า “สวัสดิการเงินกู้” ที่ทุกคนที่เป็นสมาชิกสามารถใช้ประโยชน์ร่วมได้ คิดดอกเบี้ยเล็กๆ น้อยๆ เพื่อให้กองทุนสามารถเคลื่อนไหวไปได้ เมื่อได้กำไรส่วนหนึ่งจึงนำมาจัดสรรเป็นสวัสดิการคุณภาพชีวิตอื่นๆ ตอบแทนให้แก่สมาชิก เช่น สวัสดิการการรักษาพยาบาล สวัสดิการการคลอดบุตร สวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสในชุมชน เป็นต้น หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “สวัสดิการเกิด แก่ เจ็บ ตาย” พื้นที่รูปธรรมที่มีการจัดสวัสดิการรูปแบบนี้ เช่น กองทุนบางน้ำผึ้ง กลุ่มออมทรัพย์สำโรงใต้ กองทุนบางพลีน้อย เป็นต้น

รูปแบบที่สอง สวัสดิการที่มาจากฐานสมาชิกรายคนทีมาจากหมู่บ้านต่างๆ ในพื้นที่รวมตัวกันนำเงินมาออมเพื่อจัดสวัสดิการร่วมกัน

ซึ่งรูปแบบการจัดสวัสดิการก็จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับการจัดสวัสดิการที่มาจากฐานกลุ่ม องค์กร ทั้งนี้จะแตกต่างกันที่พื้นที่ใด หรือกลุ่มใดจะเลือกจัดสวัสดิการแบบไหนให้กับสมาชิกที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต และความต้องการที่จำเป็นของสมาชิก แต่ไม่มีการจัดสวัสดิการรูปแบบใดที่ขึ้นมาจากสมาชิกรายเดี่ยวๆ ที่ต่างคนต่างมาโดยไม่มีการออมร่วม พื้นที่รูปธรรมที่มีการจัดสวัสดิการรูปแบบนี้ เช่น กองทุนบางบ่อ เป็นต้น

■ รัฐหนุน ประชาชนเสริม เพิ่มความเข้มแข็งให้กับชุมชน

ปี 2552 - 2553 สวัสดิการชุมชนระดับจังหวัดปราจีนบุรี นอกจากจะขยายผลด้านพื้นที่การทำงานแล้ว ยังขยายผลในด้านความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐเพิ่มมากขึ้น โดยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้ประกาศเป็นนโยบายสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนในทุกจังหวัด และจัดตั้งกลไกการทำงาน “คณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนระดับจังหวัด” โดยมีองค์กรประกอบจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ ท้องถิ่น เช่น พัฒนาการจังหวัด แรงงานจังหวัด พมจ. สาธารณสุข อบจ. ศูนย์พัฒนาสังคมฯ สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด มหาวิทยาลัยหัวเฉียว เทศบาล เป็นต้น และชุมชนเข้ามาทำงานร่วมกัน แต่มีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันออกไปเพื่อหนุนเสริมการทำงานของชาวบ้าน

บทบาทของหน่วยงานของรัฐ และท้องถิ่นที่สำคัญคือ ร่วมเป็นคณะกรรมการ เป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการ การเฝ้าอำนวยการ

สถานที่การทำงานให้กับชุมชน สมทบงบประมาณ ในการดำเนินการจัดสวัสดิการ ตลอดจนการนำ แผนการจัดสวัสดิการชุมชนบรรจุไว้ในแผนของ หน่วยงาน และมีการสมทบงบประมาณอย่าง ชัดเจนทุกปี

บทบาทที่สำคัญของชาวบ้าน คือ การ วิเคราะห์พื้นที่เพื่อให้คณะกรรมการฯ ได้เห็นความ เป็นไปได้ในการจัดสวัสดิการและความต้องการที่ แท้จริงของชาวบ้าน ตลอดจนการนำเสนอ แนวทางการทำงานที่เกิดจากประสบการณ์การ ทำงานของตนเอง เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ คณะกรรมการฯ ได้ค้นหาแนวทางการหนุนเสริม การทำงานให้กับพื้นที่ได้ตรงจุด เช่น แนวทาง การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการระดับจังหวัด เพื่อเป็น สวัสดิการในการเชื่อมโยงการทำงานของทุกพื้นที่/ ตำบล ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสวัสดิการเดิมที่แต่ละพื้นที่/ ตำบลได้จัดสรรไว้แล้ว

แนวทางการทำงานที่คณะกรรมการฯ ได้ ตกลงเพื่อทำงานร่วมกัน คือ หน่วยงานของรัฐ ในท้องถิ่นเป็นผู้ขับเคลื่อนงานหลักในระดับพื้นที่ ในส่วนของคณะกรรมการระดับจังหวัด ช่วยกัน ดูแลพรอวมเชิงบริหารและเชิงนโยบาย และแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการฯ เพื่อปฏิบัติการในระดับพื้นที่ ทั้งนี้ภายใต้บทบาทการทำงานร่วมกันในเรื่องการ วางแผน ส่งเสริมสนับสนุนพื้นที่สวัสดิการที่จัดตั้ง เรียบร้อยแล้ว และพื้นที่สวัสดิการที่กำลังขยายผล รวมทั้งการแก้ไขปัญหาข้อติดขัดต่างๆ ที่เกิดขึ้น ระหว่างการทำงาน

สำหรับแผนการพัฒนาพื้นที่สวัสดิการของ จังหวัดสมุทรปราการ เน้นในเรื่องการพัฒนาเชิง คุณภาพให้เกิดขึ้น เช่น การพัฒนาการจัด สวัสดิการให้รอบด้าน ครอบคลุมทุกมิติ สมดุล กับการดำรงชีวิตของสมาชิก การบริหารจัดการ ที่ดีภายในกองทุน และการขยายผลให้เต็มพื้นที่ ทุกหมู่บ้านในทุกตำบล

ส่วนที่ 3:
กรณีศึกษาพื้นที่รูปธรรมสวัสดิการชุมชน
ระดับตำบล

ภาคเหนือ

กองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลหนองหล่ม อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ข้อมูลทั่วไป

ตำบลหนองหล่ม ก่อตั้งเมื่อปี 2518 แยกมาจากตำบลบ้านปิน อ.ดอกคำใต้ จ.พะเยา ในปัจจุบันมี 9 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 5,934 คน หรือ 1,763 ครัวเรือน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ปลูกข้าวโพด ข้าว ทำสวน ลำไย สวนยางพารา ฯลฯ และเลี้ยงสัตว์ ในชุมชนมีทั้งคนไทยพื้นราบ และชนเผ่า เช่น ม้ง เย้า มูเซอ จึงมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ฐานองค์กรการเงินชุมชน

รูปแบบออมสมทบ

- ก่อตั้ง 5 พฤศจิกายน 2550
- สมาชิกเริ่มแรก 965 ราย
- ปัจจุบัน 2,500 ราย
- เงินทุนเริ่มแรก 193,000 บาท
- ปัจจุบัน 1,200,000 บาท

การก่อเกิดของกองทุนสวัสดิการ⁸

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองหล่ม ได้ริเริ่มมาจากการทำธนาคารหมู่บ้าน โดยมีเครือข่ายศูนย์รวมน้ำใจธนาคารหมู่บ้าน ซึ่งอยู่ในพื้นที่ 4 ตำบล ประกอบด้วย ตำบลคือเวียง ตำบลบ้านปิน ตำบลหนองหล่ม และตำบลบ้านถ้ำ ได้ร่วมกันจัดตั้งธนาคารหมู่บ้านขึ้นในปี พ.ศ.2535 จนถึงปัจจุบัน โดยมีอาจารย์มุกดา อินตะสาร (ที่ปรึกษาเครือข่ายศูนย์รวมน้ำใจธนาคารหมู่บ้าน) ได้ร่วมกันคิด เรียนรู้ร่วมกันกับชาวบ้านในพื้นที่ เพื่อคิดหาแนวทางในการสร้างสวัสดิการให้กับชาวบ้านอย่างยั่งยืน แล้วได้มีการนำเอาดอกเบี้ยจากการทำธนาคารมาจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก

แต่ว่าสมาชิกได้รับสวัสดิการไม่ทั่วถึงและไม่ครอบคลุม จึงทำให้คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการมีแนวคิดในการพัฒนาระบบสวัสดิการใหม่ โดยเกิดจากรากฐานของการทำสวัสดิการของแต่ละหมู่บ้าน เพื่อสนองต่อความต้องการของสมาชิกจึงได้มีการประชุมประชาคมทุกหมู่บ้าน และร่วมหาแนวทางระดมความคิด เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องสวัสดิการให้ครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนถึงการเสียชีวิต ซึ่งปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 965 คน

กองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลหนองหล่ม ได้มีผู้คิดริเริ่มร่วมกันทำงานและประสานโครงการอย่างต่อเนื่องกับองค์กรต่างๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนให้กองทุนเข้มแข็งต่อไป ซึ่งผู้ริเริ่มและผลักดันโครงการได้เห็นความสำคัญของกองทุน

⁸ สัมภาษณ์ ผู้ประสานงานกองทุนสวัสดิการหนองหล่ม นายสมิง ธรรมปัญญา

สวัสดิการโดยริเริ่มจากผู้นำที่สำคัญ คือ นายศิริรับ เลิศคำ นายกองorkการบริหารส่วนตำบลหนองหล่ม, นายสำราญ จันตะวงศ์ รองนายกองorkการบริหาร ส่วนตำบลหนองหล่ม, นายสมิง ธรรมปัญญา ประธานกองทุนฯ, นายธีระเดช พิณีจ รองประธาน กองทุนฯ และผู้นำชุมชน/ผู้นำท้องถิ่นทุกคน

การบริหารจัดการกองทุน

คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน มีทั้งหมด 14 คน ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการ เภรณญิก และผู้ช่วยประชาสัมพันธ์ และกรรมการ อีก 3 คน นอกจากนี้ยังมีคณะอนุกรรมการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับหมู่บ้าน จำนวน 8 หมู่บ้าน ๗ ละ 6 คน ทำให้มีเครือข่ายคนทำงาน ทั้งในระดับตำบลและหมู่บ้าน

แหล่งที่มาของเงินทุน มาจากสมาชิกกองทุน สมทบ คนละ 200 บาท ค่าสมัครคนละ 20 บาท โดยเปิดรับสมาชิกตั้งแต่เด็กแรกเกิด ต้องเป็นคน ที่อยู่ในตำบลคือเวียง จะใช้วิธีสมทบกองทุนด้วย เงินสด หรือจะให้หักจากบัญชีเงินออมของธนาคาร หมู่บ้านก็ได้ นอกจากนี้ทางกองทุนฯ ยังได้รับเงิน สมทบจาก พอช. 40,000 บาท จาก อบต. หนองหล่ม ปีละ 100,000 บาท และจากเครือข่าย ศูนย์รวมน้ำใจธนาคารหมู่บ้าน ร่วมสมทบอีก 40,000 บาท

ดอกผลกาการจัดสวัสดิการชุมชน

กองทุนสวัสดิการชุมชน มีการจัดสวัสดิการ ประเภทต่าง ๆ และมีผู้ได้รับประโยชน์จาก สวัสดิการไปแล้ว ดังนี้

- กรณีเกิด รับขวัญเด็กแรกเกิด คนละ 500 บาท มีสมาชิกได้รับสวัสดิการแล้ว 5 ราย รวม เป็นเงิน 2,500 บาท

- กรณีเจ็บป่วย จะได้รับการช่วยเหลือ เมื่อ เป็นสมาชิกครบ 90 วัน เข้าโรงพยาบาล นอน รักษาตัวชดเชยวันละ 100 บาท ไม่เกิน 2,000 บาท ต่อปี มีสมาชิกได้รับสวัสดิการแล้ว 121 ราย รวมเป็นเงิน 61,700 บาท

- กรณีเสียชีวิต เมื่อเป็นสมาชิกครบ 180 วัน ได้รับ 3,000 บาท ครบ 1 ปี ได้รับ 5,000 บาท ครบ 2 ปี ได้รับ 10,000 บาท ครบ 3 ปี ได้รับ 15,000 บาท และครบ 4 ปี ได้รับ 20,000 บาท มีสมาชิกได้รับสวัสดิการแล้ว 10 ราย รวมเป็นเงิน 30,000 บาท

ผลการเปลี่ยนแปลงกาจัดสวัสดิการชุมชน

1. เกิดความสามัคคีในชุมชน มีความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
2. สมาชิกมีความเอื้ออาทรต่อกันในชุมชน
3. ทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ในระบบบริหาร การจัดการในด้านการเงินและด้านสุขภาพ
4. มีเครือข่ายเชื่อมโยงใน 4 ตำบล
5. เกิดความภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วมใน การจัดตั้งกองทุน
6. ทุกภาคส่วนในชุมชนมีส่วนร่วมในการ แก้ไขทางด้านสุขภาพ
7. มีความชัดเจน สะดวก รวดเร็ว ในด้าน ให้รับบริการ

8. มีการรวมกลุ่มและมีข้อมูลพื้นฐานสำหรับการรับบริการขั้นต่อไป

การเสริมสร้างความเข้มแข็งสวัสดิการชุมชนคนหนองหล่ม

1. จัดอบรม/ศึกษาดูงาน ของคณะกรรมการเรื่องบทบาทหน้าที่

2. รณรงค์หาแนวทางแก้ไขทุกกลุ่มอายุ เน้นการสร้างเสริมสุขภาพอย่างพอเพียง ยั่งยืน การมีส่วนร่วม

3. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้านกองทุน โดยจัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์ การทำเวที

ประชาคมทุกเวทีการประชุม นอกจากนั้นยังมีการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน

4. สร้างความเชื่อมั่นให้กับสมาชิกโดยแสดงบัญชีรับ – จ่าย และสามารถตรวจสอบบัญชีเป็นปัจจุบัน

5. จัดทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

6. จัดหางบประมาณ เช่น จัดผ้าป่าสามัคคีขอรับบริจาคจากนายทุน

7. เชิญชวนลูกสมาชิกตั้งแต่แรกเกิด – ผู้สูงอายุ

ผู้ประสานงาน สมิง ธรรมปัญญา 084-949-8167

กองทุนสวัสดิการชุมชน⁹

ตำบลบ้านเสด็จ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ข้อมูลทั่วไป

ตำบลบ้านเสด็จ ตั้งอยู่ อ.เมือง จ.ลำปาง แบ่งการปกครองออกเป็น 17 หมู่บ้าน มีจำนวน 3,976 ครัวเรือน มีประชากรทั้งสิ้น 11,407 โดยเฉลี่ยมีความหนาแน่น 121.63 คน/ตร.กม. ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตรและรับจ้างทั่วไป ซึ่งสภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไป ครอบครัวยุคใหม่รายได้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ 20,000 บาท ต่อครอบครัวต่อปี

จากสภาพดังกล่าว จึงได้มีการตั้งศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนชื่อย่อว่า “ศพค.” เป็นศูนย์กลางในการรวมตัวของสมาชิกในชุมชน มีเป้าหมายเพื่อสร้างความรักความเสมอภาคร่วมกันภายในบ้าน นำมาซึ่งความอบอุ่นและสันติสุขในครอบครัว ภายใต้วิสัยทัศน์ “ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็งเป็นแหล่งรวมใจใส่ใจสุขภาพ” และพันธกิจ “เป็นศูนย์รวมใจ สร้างสายใยครอบครัว” และเป็นที่มาของการเชื่อมโยงสู่การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบ้านเสด็จ

การก่อเกิดของกองทุน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบ้านเสด็จ เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2549 ภายใต้หลักการดำเนินงานที่เป็นสาธารณกุศลไม่แสวงหาผลกำไร และมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสถาบัน

ฐานเครือข่ายครอบครัว

รูปแบบบูรณาการกองทุน

↳ ก่อตั้ง 25 พฤษภาคม 2549

↳ สมาชิก 3,976 ราย

↳ เงินทุน 205,317 บาท

ครอบครัวในลักษณะบูรณาการจากทุกภาคส่วนในสังคม มีการบริหารจัดการโดยชุมชน เปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถาบันครอบครัว นำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน โดยมีสมาชิกเริ่มแรกที่รวมตัวกันเป็นเครือข่ายทั้งหมด 3,976 ครัวเรือนๆ ละ 1 คน มีหมู่บ้านเข้าร่วม 17 หมู่บ้าน และมีทุนในการดำเนินงานจำนวน 205,317 บาท แบ่งเป็นทุนสมทบจากสมาชิกที่ร่วมกันจัดผ้าป่าครอบครัว 15,317 คน เงินสมทบจากองค์การบริหารส่วนตำบล 170,000 บาท เงินสมทบจาก พมจ. ลำปาง 20,000 บาท โดยกลุ่มเป้าหมายหลักที่ให้การช่วยเหลือ ได้แก่ เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ป่วย/ผู้ติดเชื้อ HIV บุรุษและสตรี

การบริหารจัดการกองทุน

คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วย 17 คน ที่มาจกตัวแทนหมู่บ้านต่างๆ มีองค์ประกอบ ได้แก่ ประธาน 1 คน รองประธาน 2 คน

⁹ สัมภาษณ์ คุณกรรณิการ์ เกสร ผู้ประสานงานกองทุนสวัสดิการบ้านเสด็จ

เลขานุการ 1 คน เภรณญิกและผู้ช่วย 2 คน
 ประชาสัมพันธ์และผู้ช่วย 2 คน ปฏิคมและผู้ช่วย
 2 คน นายทะเบียนและผู้ช่วย 2 คน กรรมการ
 5 คน คณะกรรมการที่ปรึกษา จำนวน 5 คน
 ซึ่งเป็นตัวแทนจากหน่วยงานในท้องถิ่น

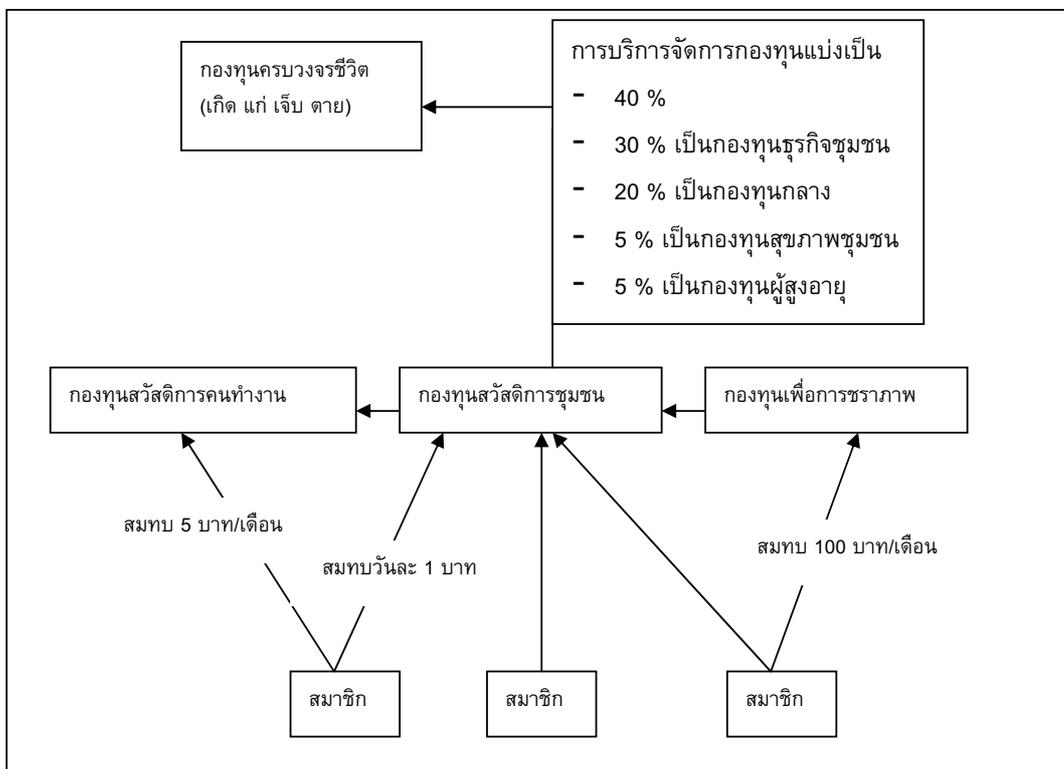
รูปแบบการจัดสวัสดิการ เพื่อสนับสนุน
 การจัดสวัสดิการชุมชน เกิด-แก่-เจ็บ-ตาย ส่งเสริม
 กิจกรรมด้านสังคม ได้แก่ โครงการเสริมสร้าง
 ครอบครัวอบอุ่น โครงการกีฬาครอบครัวสัมพันธ์
 โครงการครอบครัวคุณธรรมสังคมเข้มแข็งเทิดไท้
 องค์ราชันย์ (พาลูกจูงหลานเข้าวัด) โครงการส่งเสริม
 การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ โครงการส่งเสริมอาชีพ
 โครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการ
 สังคม

วิธีการดำเนินงาน คือ การใช้กลไกกระบวนการ
 การประชาสังคมเพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

การสร้างและพัฒนาเครือข่ายระดับตำบลและระดับ
 หมู่บ้าน การประสานเครือข่ายครอบครัว หน่วย
 งานภาครัฐและเอกชน และการติดตามผลการ
 ดำเนินงานตามตัวชี้วัดที่กำหนดในแผนงานและ
 โครงการ

ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

เกิดผู้นำที่เข้มแข็งและขึ้นรูปเป็นคณะกรรมการ
 การบริหารที่เป็นระบบ มีการบริหารจัดการที่มี
 ความเป็นอิสระในการทำงาน ประชาชนมีส่วนร่วม
 ในการดำเนินงาน มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน
 มีการเชื่อมโยงของเนื้อหาจากฐานครอบครัวไปสู่
 งานด้านอื่นๆ ทั้งระดับหมู่บ้านและตำบล มีการ
 ดำเนินงานตามแผนการรณรงค์จัดตั้งกองทุน
 สวัสดิการชุมชนวันละ 1 บาท โดยมีแนวทาง คือ

ผู้ประสานงาน กรณีการ เกสร 081-024-3739

กองทุนสวัสดิการจากฐานผู้ด้อยโอกาส¹⁰

กรณีศึกษา ตำบลแม่สลองนอก อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย (กองทุนสวัสดิการเพื่อพี่น้องชนเผ่า)

ข้อมูลจำเพาะ

กองทุนสวัสดิการแม่สลองนอก

- การก่อตั้ง ปีก่อตั้งปี 2545
- สมาชิกเริ่มแรก 176 ราย
- สมาชิกปัจจุบัน 672 ราย
- เงินทุนเริ่มแรก 242,151 บาท
- เงินทุนปัจจุบัน 500,000 บาท
- รูปแบบการบริหาร มีคณะกรรมการจำนวน 15 ท่าน โดยเป็นผู้แทนจากกลุ่มบ้าน (ป๊อกบ้าน) ต่างๆ ที่ส่งตัวแทนเข้ามาเป็นกรรมการกองทุน

พัฒนาการกองทุนสวัสดิการแม่สลอง

ตำบลแม่สลองนอก เป็นชุมชนชาวเขาหลายเผ่าอยู่ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นไทยใหญ่ ลีซอ อาข่า มูเซอ ชาวจีน ฯลฯ ซึ่งคนชายขอบเหล่านี้ไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการของรัฐและหน่วยงานต่างๆ ได้ แต่ทุนวัฒนธรรมคือฐานการดำรงอยู่ที่ยังคงมีวิถีชีวิตที่เกื้อกูลและดูแลกันอยู่

ในขณะที่เดียวกันการรวมกลุ่มกันเพื่อจัดสวัสดิการ เพื่อช่วยเหลือและดูแลกันและกัน โดยเฉพาะกลุ่มคนจนและผู้ด้อยโอกาส รวมถึงพี่น้องชนเผ่าที่ยังเข้าไม่ถึงระบบสวัสดิการของรัฐ จำเป็น

ต้องระดมทุนต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อเกิดการบูรณาการกองทุนต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน นำกำไรทั้งหมดจากกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ขึ้นชื่อเพื่อการพัฒนาแบบองค์รวมโดยมารวมกับ “ออมทรัพย์วันละบาท” ของสมาชิก โดยการจัดการกองทุนเบื้องต้นเป็นดังนี้ สนับสนุนแผนแม่บทชุมชน 20,700 บาท และโครงการฟื้นฟูท้องถิ่นอีก 18,000 บาท นอกจากนี้ อบต.สมทบ 20,000 บาท และพอช. สมทบ 50,000 บาท รวมทุนไว้ที่เดียวกันเพื่อจัดสวัสดิการ

ระบบการจัดการกองทุน

ในปี 2545¹¹ มีสมาชิกโดยประมาณ 500 กว่าคน และต่อมาลาออกไปจำนวน 100 คน ทั้งนี้ในปัจจุบันกองทุนสวัสดิการแม่สลองนอกในปี 2552 มีการขยายตัวของสมาชิกเป็น 672 คน รูปแบบมีการออมแบบรายเดือน รายงวด หรือรายปี (365 บาท) โดยเงินทุนนำมาแบ่งเป็นสัดส่วนดังนี้

- งบสวัสดิการ 30%
- งบบริหารจัดการ 30%
- งบประชุม/กระบวนการเรียนรู้ 40 %

¹⁰ พรรณทิพย์ เพชรมาก และคณะ. ภาพรวมความคืบหน้าผลการขับเคลื่อนกองทุนสวัสดิการชุมชน 2548-2549 และบทบาทหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน), 2550.

¹¹ สัมภาษณ์ คุณณัฐพัฒน์ คงวารินทร์ ผู้ประสานงานกองทุนสวัสดิการแม่สลองนอก จ.เชียงราย (วันที่ 17 พฤศจิกายน 2552)

จากเกิดแก่เจ็บตายสู่พี่น้องชนเผ่า

สำหรับประเภทสวัสดิการของสมาชิกนั้น ทางกองทุนจะออก “บัตรเขียว” ให้กับสมาชิกไว้ใช้บริการโรงพยาบาล คลินิกตำบล/หมู่บ้าน เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นชนเผ่า (ซึ่งจะเป็นผู้ถือบัตรสี และเป็นผู้ที่ไม่มียศ 13 หลัก จึงไม่สามารถเข้าถึงบริการของรัฐและบริการสุขภาพ) โดยนับเป็นการจัดสวัสดิการหนึ่งที่สามารถจัดการให้พี่น้องชนเผ่าจัดสวัสดิการและเข้าถึงบริการสุขภาพได้ด้วยตนเอง หลักการของกองทุนสวัสดิการ คือ กรณีเจ็บป่วยสามารถเบิกได้ไม่เกิน 5 เท่าของเงินออมสมาชิก และยังมีสวัสดิการผู้สูงอายุ เมื่ออายุครบ 60 ปีจะได้รับเบี้ยยังชีพปีละ 1,000 บาท รวมถึงมีแผนงานการประสานงานกับ อบต. เพื่อจะมีการขยายฐานเรื่องเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ ในกรณีการเสียชีวิตจะได้รับเงินช่วยเหลือ 5 เท่าของเงินออมของสมาชิก (อย่างต่ำ 365 บาท ต่อปี 5 ปีรวมเป็นเงิน 1,825 บาท 5 เท่าเป็นเงินทั้งสิ้น 9,125 บาท)

กองทุนสวัสดิการสู่การเปลี่ยนแปลงชุมชน

กองทุนสวัสดิการที่ได้มีการจัดการต่อชุมชนที่ส่งผลต่อเรื่องการดำรงวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดแก่เจ็บตายแล้ว ยังส่งผลต่อคนในชุมชนพัฒนาเป็นความ

ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน พัฒนาระบบต่อไป เรื่องการช่วยเหลือพี่น้องที่ไม่มีเลข 13 หลัก มีการอบรมและให้ความรู้ รวมถึงการประสานงานความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐอื่นๆ แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมการให้ของคนในชุมชนที่ขยายฐานที่เริ่มจากการทำงานสวัสดิการและพัฒนาไปสู่ความร่วมมืออื่นๆ

บทส่งท้ายกองทุนสวัสดิการแม่สลองนี้ ในการออมจะเป็นลักษณะการออมแบบผูกพัน ถ้าเป็นสมาชิกแค่ปีเดียวจะเลือกใช้สวัสดิการได้เรื่องเดียว แต่ถ้าครบ 5 ปีจะสามารถใช้สวัสดิการได้ทุกประเภท ถ้าหากลาออกก็จะได้รับเงินออมคืน ดังนั้นสมาชิกโดยส่วนใหญ่จึงไม่มีการออกแต่เป็นการรวมตัวกันอย่างต่อเนื่อง โดยถือว่าการจัดสวัสดิการในรอบชีวิต คือการจัดสวัสดิการตั้งแต่การดำรงอยู่จนเสียชีวิต ทั้งนี้การเติบโตต่อไปต้องดูอย่างต่อเนื่อง เพราะถือว่าการจัดสวัสดิการโดยประชาชนเพื่อประชาชน และผู้ด้อยโอกาสอย่างเข้าถึงและเท่าเทียม

ผู้ประสานงาน

ภูมิพัฒน์ คงวารินทร์ โทร.053-765-343

ภาคใต้

กองทุนสวัสดิการชุมชน

ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อมูลทั่วไป

ตำบลกะปาง เป็น 1 ใน 13 ตำบลของอำเภอทุ่งสง ประกอบด้วย 9 หมู่บ้าน จากการเก็บข้อมูลชุมชนเมื่อปี 2546 มีการจัดสวัสดิการที่ชัดเจนอยู่ 2 หมู่บ้าน ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ปลูกยางพารา ผัก และผลไม้ แต่ทำนายน้อยมาก ทำผลผลิตเพื่อขาย 85% เหลือไว้บริโภคเพียง 15% จึงมีรายได้หลักมาจากส่วนนี้

ฐานองค์กรการเงิน

และธุรกิจชุมชน

รูปแบบออมทรัพย์

- ก่อตั้ง 10 มีนาคม 2546
- สมาชิกเริ่มแรก 780 ราย
ปัจจุบัน 1,000 ราย
- เงินทุนเริ่มแรก 7,800 บาท
ปัจจุบัน 2,300,000 บาท
(เงินออมทรัพย์ทั้งตำบล)

ที่มา/การก่อเกิดของกองทุน

สวัสดิการ¹²

ในปัจจุบันวิถีชีวิตของชาวบ้านส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงเกือบ 100% แรงงานจากโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาทดแทนแรงงานธรรมชาติ ชำรายแรงงานธรรมชาติกำลังจะหมดไป การปลูกหรือการทำสวนยางพารา ผลไม้พืชผักต่างๆ จากการใช้ขวานหรือลงแขก กลับเปลี่ยนเป็นการจ้างกันในกลุ่มชุมชน ซึ่งจะเห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนอีกอย่างหนึ่งก็คือ หญิงชายที่อายุต่ำกว่า 30 ปีลงมาแทบจะไม่หุงโสร่ง ผ่าซิ่น แต่งตัวกันตามกระแสนิยมที่เห็นในสื่อต่างๆ นอกจากนี้ชาวบ้านยังมีวิสัยทัศน์หวังพึ่งราชการอยู่มาก

หลังวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำปี 2540 ภายในตำบลเริ่มเปลี่ยนแปลง เพราะคิดกันว่าหากนั่งรอให้คนอื่นมาช่วยไม่ได้อีกแล้ว และยิ่งเห็นญาติพี่น้องลำบากเข็ญอีกต่อไปไม่ได้ จึงได้มีแกนนำที่ตื่นตัวในการหาแนวทางพึ่งตนเองขึ้น ด้วยการพูดคุยกันในชุมชนกับกลุ่มคนที่สนใจ โดยการจัดเวทีเล็กๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จึงได้ข้อคิดเห็นเกิดขึ้น และจากประสบการณ์ควบคู่ไปกับการกินการใช้ในชีวิตประจำวัน ชุมชนเริ่มทำแผนแม่บทชุมชนมาตั้งแต่ปี 2544 จนถึงปัจจุบัน ทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ลงมือทดลองอยู่หลายครั้ง จนกระทั่งได้มีการยกเอาแผนแม่บทชุมชนมา

¹² สัมภาษณ์ผู้ประสานงานกองทุน นายอุดร จำปาทอง 5 มกราคม 2553

ทบพวกันอีกครั้งในช่วงต้นปี 2545 จึงนำมาสู่ การทำกิจกรรมออมทรัพย์ โดยเริ่มจากธนาคาร หมู่บ้าน หมู่ที่ 1 มาจากฐานธุรกิจชุมชน สมาชิก ระดมเงินออม และมีการจัดสวัสดิการชุมชนขึ้นมา

การบริหารจัดการกองทุน

ธนาคารหมู่บ้าน หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 7 เป็น พื้นที่นำร่องที่คิดทำกิจกรรมออมทรัพย์และ สวัสดิการชุมชนก่อนหมู่บ้านอื่น ๆ ในตำบล ในช่วงต้น (ปี 2545) ได้ร่างระเบียบกองทุนสวัสดิการชุมชนขึ้น โดยมีแกนนำชุมชนตามหมู่บ้านต่างๆ มาทำงาน ร่วมกัน แหล่งที่มาของเงินทุนนั้นมาจากสมาชิก สมทบครอบครัวละ 100 บาท และผลกำไรจาก ธุรกิจชุมชนอีกร้อยละ 15 ต่อมาในช่วงต้นปี 2546 ได้เปิดยุทธศาสตร์เชิงรุกขยายผลไปสู่กลุ่ม/องค์กร ต่างๆ ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง และมีการแลกเปลี่ยน ความคิดในการจัดทำกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับ ตำบลขึ้นมา

ในเดือนมีนาคม 2546 ได้มีข้อสรุปจากการ จัดเก็บข้อมูล กลุ่ม/องค์กร พร้อมด้วยสถานภาพ ทางการเงินของแต่ละกลุ่ม และการจัดสวัสดิการ ของแต่ละกลุ่ม/องค์กร ว่ามีเรื่องอะไรบ้าง มีเงิน กองทุนสวัสดิการเท่าใด ดังนั้นเมื่อข้อมูลพร้อมจึง ได้มีการรวมกลุ่ม/องค์กร พร้อมด้วยทุนที่มีอยู่ใน กลุ่ม/องค์กร ได้จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาขับเคลื่อน งาน โดยมีนายเจริญ สุตวรรษ และนายอุดร จำปาทอง เป็นแกนนำ เชื่อมประสานกับเครือ ข่ายภาคประชาชนด้วยกัน คณะกรรมการชุด ปัจจุบันมีทั้งหมด 14 คน มาจากกลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารหมู่บ้าน และกองทุนหมู่บ้าน โดยมีนาย สวัสดิ์ สมหมาย เป็นประธานกรรมการกองทุน

สวัสดิการ มีรองประธานฝ่ายตรวจสอบ และฝ่าย บริหาร ประชาสัมพันธ์ เจริญญิก เลขานุการ และนายอภิรักษ์ ชนะภัย นายก อบต. เป็นที่ ปรีक्षा กองทุนสวัสดิการตำบลกะปางมีแหล่งที่ มาเงินทุนจากการออมสมทบของสมาชิก จาก ธุรกิจชุมชนแต่ละหมู่บ้าน การสมทบขององค์กร การ บริหารส่วนท้องถิ่น และการบริจาคของเอกชน

ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

กองทุนสวัสดิการชุมชน ถือเป็นที่ภาคภูมิใจ ของพี่น้องชาวตำบลกะปาง โดยเฉพาะแกนนำ ตำบลได้มีการตื่นตัวในเรื่องงานสวัสดิการขึ้นตาม ลำดับ และจะมีการเชื่อมโยงในระดับอำเภอและ จังหวัดต่อไป การเปลี่ยนแปลงที่เริ่มมาตั้งแต่ช่วง ก่อตั้งกองทุนสวัสดิการ เดิมใช้ชื่อว่า “กองทุน ฌาปนกิจ” จนถึงปัจจุบันสมาชิกได้ร่วมรับ ผลประโยชน์ และได้ขยายผล ช่วยกันเผยแพร่ สร้างความเข้าใจกับบุคคลอื่นๆ ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก ต่อไป ซึ่งได้มีผู้สนใจและสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิก เพิ่มขึ้น แม้ว่าจะมีปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากความ ไม่เข้าใจของคนบางกลุ่ม แต่คณะทำงานก็ได้ไป ทำความเข้าใจ และให้การเรียนรู้เกี่ยวกับสวัสดิการ จนเป็นที่พอใจ และเข้าใจงานสวัสดิการมากขึ้น นอกจากนี้คณะกรรมการได้ทำความเข้าใจกับ สมาชิก โดยมีแผนที่จะให้ครอบคลุมสวัสดิการ ทุกด้าน จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น “กองทุนสวัสดิการ ตำบล” และได้พยายามขยายเป็นศูนย์การเรียนรู้ เพื่อขยายผลไปยังตำบลข้างเคียงต่อไป

ผู้ประสานงาน

อุดร จำปาทอง 086-283-6054

กองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

การก่อเกิดของกองทุนสวัสดิการ

เดิมที่ตำบลหนองตรุด มีการจัดสวัสดิการ ฅาปนกิจศพของตำบล ช่วยเหลือกันยามเสียชีวิต เพียงเท่านั้น ต่อมาทางเจ้าหน้าที่ พอช. และ พม. จ.ตรัง ได้เข้ามาส่งเสริมสนับสนุนความรู้เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการชุมชน ที่ไม่ใช่เพียงการจัดสวัสดิการประเภทใดประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นการจัดสวัสดิการที่ครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนตาย รวมถึงครอบคลุมการช่วยเหลือดูแลคนพิการและผู้ด้อยโอกาสในชุมชนด้วย ทางแกนนำชุมชนจึงเกิดความสนใจ ได้ไปศึกษาดูงานที่กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่าข้าม อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา หลังจากนั้นก็ได้กลับมาประชุมเพื่อจัดตั้งคณะทำงานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองตรุด โดยเชิญผู้นำและแกนนำชุมชนทั้งหมดในตำบลมาเข้าร่วมประชุม เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือ ดูแลสมาชิกบนพื้นฐานเรื่องการจัดการเศรษฐกิจชุมชนครัวเรือนให้เกิดความยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม

การบริหารจัดการกองทุน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองตรุดเกิดขึ้นอย่างเต็มตัว เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2550 จากช่วงเริ่มต้นจนถึงปัจจุบันครบหนึ่งปีผ่านมา มีสมาชิกเพิ่มขึ้นจากทุกหมู่บ้านในตำบล และมีเงินกองทุนเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัว รวม 122,200 บาท

ฐานองค์กรการเงิน และการจัดการทรัพยากร	
รูปแบบบูรณาการกองทุน	
↳ ก่อตั้ง	29 สิงหาคม 2550
↳ สมาชิกเริ่มแรก	477 ราย
ปัจจุบัน	690 ราย
↳ เงินทุนเริ่มแรก	69,000 บาท
ปัจจุบัน	122,200 บาท

ซึ่งมาจากผลกำไรธนาคารหมู่บ้าน และกลุ่มออมทรัพย์จำนวน 9 กลุ่ม รวมเป็นเงิน 90,000 บาท นอกจากนี้ยังได้เก็บเงินสมทบเพิ่ม เมื่อมีสมาชิกเสียชีวิต ศพละ 20 บาท และ อบต. สมทบกองทุนให้อีก 50,000 บาท

คณะทำงานกองทุนสวัสดิการชุมชนมีทั้งหมด 18 คน มาจากตัวแทนกลุ่มองค์กรในตำบล 9 หมู่บ้านๆ ละ 2 คน มีการแบ่งบทบาทหน้าที่เพื่อการทำงานที่สอดคล้องกับพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วย ประธาน, รองประธาน, เลขานุการ, ผู้ช่วยเลขานุการ, เภรัญญิก, กรรมการบริหารกองทุน และมี อบต. เป็นที่ปรึกษากองทุน

สมาชิกกองทุนสวัสดิการทั้งหมดจะต้องเป็นสมาชิกธนาคารหมู่บ้าน หรือกลุ่มออมทรัพย์ในตำบลทุกคน เพื่อให้สมาชิกได้มีเงินออมและรู้จัก

วินัยในการออมเงิน ยกเว้นกรณีผู้ด้อยโอกาส หรือผู้เปราะบาง กองทุนจะช่วยเหลือในการเข้าร่วมเป็นสมาชิก กำหนดการฝากส่งเงินรายเดือน มีการสื่อสารกับสมาชิกในรูปแบบการจัดทำเอกสาร รายเดือนแจ้งให้สมาชิกทราบ, ประชุมคณะกรรมการทุกๆ เดือน และประชุมสมาชิกทุก 3 เดือน ใช้ระบบลงไปในพื้นที่ ประชาสัมพันธ์ โดยใช้เสียงตามสาย ติดประกาศในการรับสมาชิกใหม่ และช่องทางอื่นๆ

ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

เมื่อชุมชนมีกองทุนสวัสดิการของตนเองแล้ว ได้นำไปสู่กระบวนการบริหารจัดการที่ดี ชาวบ้านมีการออมเงินกันมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชน มีการแบ่งปันช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ภายใต้กลุ่มองค์กรชุมชนที่เกิดการบูรณาการกองทุน ผู้กระบวนการแก้ปัญหาทุกเรื่อง เช่น การบริโภคที่ปลอดภัยต่อสุขภาพ จากสารเคมี การสร้างครอบครัวที่พอเพียงตามวิถีดั้งเดิมโดยเลี้ยงปลาในบ่อดิน การปลูกผักสวนครัวตามริมรั้วบ้านเพื่อการบริโภคในครัวเรือน โดยมีการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก ตั้งแต่เรื่องรับขวัญเด็กแรกเกิด, ค่ารักษาพยาบาล, กองทุนการศึกษาสำหรับเยาวชน, ให้ความรู้เรื่องเศรษฐกิจ

พอเพียง, ตรวจสอบสุขภาพประจำปีผู้สูงอายุ และกรณีสมาชิกประสบภัยพิบัติ

นอกจากนี้กองทุนสวัสดิการชุมชนยังได้เชื่อมโยงกับกลุ่ม และเครือข่ายใน 3 ประเด็นงานพัฒนา ได้แก่ ด้านองค์กรการเงินชุมชน บูรณาการทุนจากทุกธนาคารหมู่บ้าน ด้านการพัฒนาอาชีพ เชื่อมโยงกิจกรรมกับกลุ่มปลูกผัก กลุ่มเลี้ยงปลา และกลุ่มเลี้ยงโค ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เชื่อมโยงกับเครือข่ายกลุ่มน้ำตริงทั้งสาย ตั้งแต่ตอนบนถึงตอนล่าง ครอบคลุมหลายอำเภอ อีกทั้งร่วมกิจกรรมการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม จ.ตรัง สามารถประสานความร่วมมือ ทำงานร่วมกับ อบจ. อบต. และหน่วยงานเอกชนต่างๆ ทำให้การจัดสวัสดิการของตำบลหนองตรุดนั้น เป็นมากกว่าการจัดสวัสดิการเกิด แก่ เจ็บ ตาย หากแต่ยังครอบคลุมถึงวิถีชีวิต การดูแลเกื้อกูลกันระหว่างคนกับธรรมชาติ มีการบูรณาการคนทำงาน หน่วยงานในพื้นที่ และบูรณาการทุนชุมชน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนตลอดไป

ผู้ประสานงาน

วิจารณ์ พลอินทร์ 087-263-7759

ภาคกลางตอนบนและตะวันตก

กองทุนสวัสดิการชุมชน

ตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

ข้อมูลทั่วไป

ตำบลปากแพรก เป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเมืองกาญจนบุรี มีจำนวนหมู่บ้านทั้งสิ้น 13 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านลิ้นช้าง, บ้านเขาแหลม, บ้านเขาตอง, บ้านวังสารภี, บ้านห้วยนา, บ้านป่ายุบ, บ้านเขาเม็งอมรเมศร์, บ้านห้วยน้ำใส, บ้านห้วยเขา, บ้านห้วยนาล่าง, บ้านพรางนิมิต, บ้านลุ่มตงกระเบา, บ้านเขาเม็งพัฒนา

การก่อเกิดของกองทุนสวัสดิการ

จากแนวคิดสวัสดิการชุมชน ที่มุ่งมั่นจะแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน การขยายผลจากสวัสดิการส่วนกลางสู่จังหวัด ผู้นำชุมชนสนใจที่จะเข้าร่วมขบวนการดังกล่าวจึงได้เริ่มต้นรวบรวมอาสาสมัครในตำบล เช่น อาสาสมัครประชาสัมพันธ์ อาสาสมัครดูแลคนปัญญาอ่อน อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ และอาสาสมัครสาธารณสุขรวมตัวกันจัดการดำเนินการ เนื่องจากในตำบลมีทุนทางสังคมมาก เช่น กองทุนหมู่บ้าน ร้านค้าชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสมุนไพร กลุ่ม OTOP กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์ ซึ่งสามารถเอื้ออาทรต่อกันได้ โดยเฉพาะองค์การบริหาร

ข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชน

ตำบลปากแพรก

☞ ก่อตั้ง	2 มกราคม 2547
☞ สมาชิกเริ่มแรก	295 ราย
☞ ปัจจุบัน	558 ราย
☞ เงินทุนเริ่มแรก	10,950 บาท
☞ ปัจจุบัน	100,550 บาท

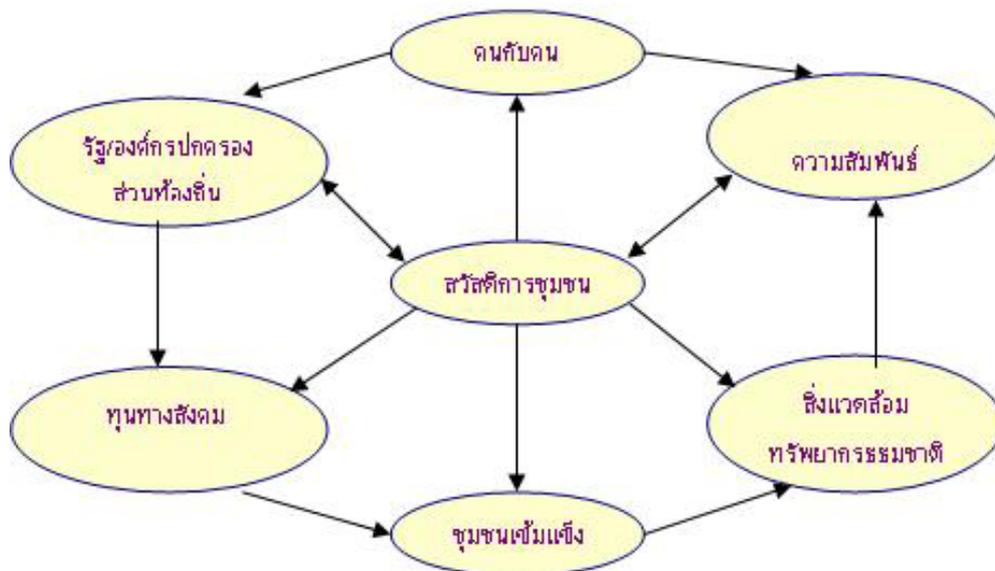
ส่วนตำบลให้การสนับสนุนในการเข้าแผนตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมา

เริ่มต้นทำการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในหมู่บ้านได้มีความเข้าใจ และรับสมัครสมาชิก โดยเริ่มจากอาสาสมัครก่อน จึงขยายต่อไปยังหมู่บ้านอื่นๆ คณะกรรมการรับสมาชิกที่เป็นคนในกลุ่มอายุระหว่าง 18-70 ปี และมีการขยายฐานสมาชิกโดยคณะกรรมการกองทุนได้เข้าร่วมกับกองทุนหมู่บ้าน ทุนทางสังคม และองค์การบริหารส่วนตำบล กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลปากแพรก

การบริหารจัดการกองทุน

การบริหารจัดการกองทุนภายใต้กฎระเบียบของกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลปากแพรก

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลปากแพรง

มีคณะกรรมการ 7 ฝ่าย คือ 1.ฝ่ายบัญชีเงินฝาก/ผู้เปิดบัญชีและเบิกจ่าย 2.ฝ่ายการเงินและบัญชี 3. ฝ่ายเลขานุการ 4.ฝ่ายตรวจสอบ 5.ฝ่ายทะเบียน 6.ฝ่ายประชาสัมพันธ์ 7.ฝ่ายประสานงาน และ 8.ที่ปรึกษา ได้แก่ นายก อบต. พมจ.กาญจนบุรี สาธารณสุข พัฒนาชุมชน และประธานกองทุนหมู่บ้านทั้ง 13 หมู่บ้าน

ประเภทของสวัสดิการที่จัดให้กับสมาชิก มีดังนี้

- สมาชิกเกิดใหม่ เยี่ยมแม่ 200 บาท ทำขวัญลูกฝากออมทรัพย์ให้ 500 บาท
 - สมาชิกป่วยเยี่ยมไข้ 300 บาท
 - ผู้สูงอายุไม่มีญาติ เยี่ยมไข้ 300 บาท
 - อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุเฝ้าคืนละ 100 บาท
- ปัจจุบันมีอาสาสมัคร 12 คน ผลัดเปลี่ยนกันดูแล

- ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ป่วยเยี่ยม 200 บาท โดยไม่ต้องเป็นสมาชิก

- เด็กติดเชื้อ/ผู้ป่วยติดเชื้อเข้าโรงพยาบาล เยี่ยม 200 บาท

- สมาชิกเสียชีวิต สวัสดิการสงเคราะห์ ครอบครัว 5,000 บาท

- เป็นสมาชิกครบ 60 วัน จึงมีสิทธิรับบริการได้ สำหรับผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ติดเชื้อไม่ต้องเป็นสมาชิก

ผลการดำเนินงานในช่วงปีที่ผ่านมา กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลปากแพรงมีการช่วยเหลือดูแลคนที่เป็นสมาชิกและครอบครัวไปถึงผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ติดเชื้อ HIV ในตำบล มีการประสานกับกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ในตำบลให้เข้ามามีส่วนร่วม เกิดการเรียนรู้ร่วมกันกับเครือข่ายจังหวัด

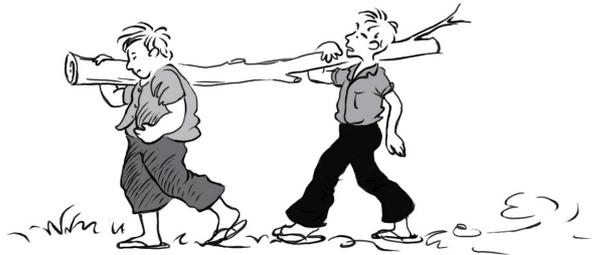
สิ่งที่จะดำเนินการต่อไป

- ขยายฐานการจัดสวัสดิการให้ครอบคลุมและทั่วถึง
- พัฒนาศักยภาพคณะกรรมการในด้านการเรียนรู้ให้มากขึ้น
- ประสานภาคีที่เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น
- มีการส่งเสริมอาชีพ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- บริหารกองทุนอยู่ภายใต้ระเบียบของกองทุน
- ให้ทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนที่ด้อยโอกาส และเด็กที่เรียนดีแต่ยากจน
- เชื่อมโยงสวัสดิการผู้สูงอายุ และสวัสดิการอื่นๆ ให้เป็นขบวนการเดียวกันในตำบล โดยบูรณาการสวัสดิการต่างๆ และกลุ่มออมทรัพย์ ประกันความเสี่ยงให้รวมกันเป็นสวัสดิการพึ่งตนเองได้ระดับหนึ่ง

ผู้ประสานงาน นางวิเชียร บัวซ้อน

เลขที่ 10 หมู่ 10 เทศบาลตำบลปากแพรก ตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

โทร.089-5517804

กองทุนสวัสดิการ ตำบลวิหารขาว อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี

ข้อมูลทั่วไป

ตำบลปากแพรก แบ่งการปกครองเป็น 5 หมู่บ้าน มีวัด 1 วัด คือ วัดวิหารขาว โรงเรียน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนวิหารขาว มีสถานีอนามัย 1 แห่ง คือ สถานีอนามัยตำบลวิหารขาว สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลวิหารขาว ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน

ข้อมูลสถานะกองทุน	
↳ ก่อตั้ง	15 พฤษภาคม 2548
↳ สมาชิกเริ่มแรก	276 ราย
ปัจจุบัน	476 ราย
↳ เงินกองทุนปัจจุบัน	380,000 บาท

การก่อเกิดของกองทุนสวัสดิการ

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวิหารขาว เกิดจากความต้องการของชุมชนที่เกิดจากการจัดเวทีประชาคมของชาวบ้านวิหารขาว เพื่อช่วยเหลือสมาชิกในเรื่อง เกิด แก่ เจ็บ ตาย โดยสมาชิกร่วมกันออมวันละบาท ในการจัดเวทีประชาคม มีคณะกรรมการเครือข่ายระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ร่วมชี้แจงรายละเอียด การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน ชาวบ้านวิหารขาวเห็นดี และกลุ่มทำงานในหมู่บ้านร่วมสนับสนุน เกิดการรวมตัวกันจึงเกิดเป็นกองทุนสวัสดิการชาวบ้านตำบลวิหารขาวขึ้นเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2548

การบริหารจัดการกองทุน

เมื่อชาวบ้านส่วนใหญ่เห็นชอบเรื่องการจัดสวัสดิการ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ก็มีการเสนอ

คณะกรรมการขึ้นมา โดยคณะกรรมการมี 14 คน แบ่งออกเป็นหมู่ละ 2-3 คน เมื่อได้คณะกรรมการหมู่ละ 3 คณะ รวม 5 หมู่ มีทั้งหมด 14 คน ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก มีการประชุมแต่งตั้งตำแหน่งกันตามความเหมาะสม ตามความสามารถของแต่ละคน โดยมีพันตรีวิเชียร นาคสุข เป็นประธานกองทุนสวัสดิการชุมชน

ในการดำเนินงาน จะประชุมคณะกรรมการเดือนละ 1 ครั้ง โดยเหรัญญิกรายงานสถานการณ์การเงิน/การเยี่ยมสมาชิก ใครบ้าง ป่วย เกิด ตาย ในการเยี่ยมสมาชิกที่ป่วย คณะกรรมการแต่ละหมู่จะเป็นผู้รับผิดชอบ ถ้าสมาชิกเสียชีวิต คณะกรรมการทุกคนจะไปร่วมงานมอบการช่วยเหลือเบื้องต้น

การสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน มาจาก

2) สมมติให้กองทุนสมทบนั้นคณะกรรมการดำเนินงาน

ของกองทุนสวัสดิการชุมชนตั้งแต่ปี 2549 ถึง ปัจจุบันรวม 80,000 บาท

3) กองทุนหมู่บ้านให้การสนับสนุน หมู่บ้าน ละ 1,000 บาท

4) สมาชิกเมื่อเสียชีวิตจะได้ค่าทำศพ 20,000 บาท ญาติจะบริจาคเงินส่วนหนึ่งเพื่อสมทบ กองทุน เพื่อให้กองทุนเติบโตขึ้น มีความมั่นคง อยู่ดีกับประชาชนชาววิหารขาวตลอดไป

ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

เมื่อแรกเริ่มดำเนินกิจกรรมกองทุนสวัสดิการ ชุมชนมีสมาชิก 276 คน โดยความสมัครใจ และ สมาชิกเพิ่มขึ้นทุกปี ปัจจุบันมีสมาชิก 476 คน กองทุนกำลังเจริญเติบโตอย่างช้าๆ การบริหาร ของคณะกรรมการเป็นแบบโปร่งใส พร้อมให้ สมาชิกตรวจสอบทุกเวลา มีการประชุมสมาชิก เพื่อชี้แจงเรื่องสถานการณ์การเงิน/สมาชิก/การ ช่วยเหลือต่างๆ ให้สมาชิกร่วมตรวจสอบ การ ทำงานของคณะกรรมการเพื่อสร้างศรัทธา/ ความมั่นคง เป็นการปูพื้นฐานให้เกิดความมั่นคง อยู่ได้ด้วยตนเอง

สภาพปัญหาและการแก้ไข

สิ่งที่ได้เรียนรู้

ปัญหาจากการดำเนินกิจการครั้งแรก สมาชิกยังป่วย เพราะยังไม่มีความมั่นใจ ว่า กองทุนสวัสดิการชาวบ้านจะมั่นคงยั่งยืนหรือไม่ โดยคณะกรรมการที่ร่วมงานนี้พยายามสร้างความ มั่นใจ สร้างศรัทธา บริหารงานด้วยความโปร่งใส พร้อมรับการตรวจสอบ มีการแบ่งหน้าที่ความรับ

ผิดชอบอย่างเด่นชัด จนปัจจุบันการดำเนินงาน เข้าสู่ปีที่ 3 สมาชิกจะเพิ่มขึ้นทุกปี และไม่มีสมาชิก ลาออก แสดงว่าประชาชนชาววิหารขาวเริ่มเห็น ความสำคัญในอนาคต คิดว่าประชาชนทุกคนใน ตำบลวิหารขาวต้องสมัครเป็นสมาชิกกองทุน สวัสดิการครบ 100%

สิ่งที่กองทุนคิดจะทำเป็นการต่อไป

กองทุนสวัสดิการชาวบ้านตำบลวิหารขาวจะมี ความมั่นคงและมีความยั่งยืนตลอดไป จะพยายาม คงรากฐานการบริหารงานให้มั่นคง และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย และจะเป็นแหล่งเรียนรู้เรื่อง สวัสดิการชุมชนโดยชุมชน เพื่อชุมชน

ในอนาคตประชาชนตำบลวิหารขาว จะต้อง เป็นสมาชิกทุกคนในการจัดสวัสดิการ เกิด แก่ เจ็บ ตาย แล้วเมื่อกองทุนโตขึ้นๆ จะมีสวัสดิการ อย่างอื่นอีก เป็นสวัสดิการบุตรสมาชิกในด้าน การศึกษา ด้านสาธารณสุขต่างๆ นอกเหนือจาก สวัสดิการผู้ด้อยโอกาส/ผู้สูงอายุที่กองทุนสวัสดิการ ชุมชนตำบลวิหารขาวดำเนินอยู่แล้ว

ผู้ประสานงาน นางสาวรงค์ ศรีแจ่มดี

โทร.08-6107-0234

ที่ทำการกองทุนสวัสดิการชุมชน

ตำบลวิหารขาว 107 ม. 2 ต.วิหารขาว

อ.ท่าช้าง จ.สิงห์บุรี

ภาคกรุงเทพฯ ปริมาณพลและตะวันออก

กองทุนสวัสดิการ

ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี

ข้อมูลทั่วไป

ตำบลทุ่งโพธิ์เป็น 1 ใน 6 ตำบลของอำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน มีพื้นที่ 86,875 ไร่ กว่าร้อยละ 60 เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ลักษณะพื้นที่ลาดชันและเนินเขากว่าร้อยละ 70 ประชากรในพื้นที่จริงประมาณ 5,800 คน 1,800 คริวเรือน อัตราส่วนชาย/หญิงใกล้เคียงกัน ชาวทุ่งโพธิ์มีอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 65 ค้าขายประมาณร้อยละ 15 ส่วนที่เหลือเป็นอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม รับจ้างทั่วไป และรับราชการเป็นส่วนน้อย ในตำบลมีโรงเรียนระดับมัธยม 1 แห่ง โรงเรียนระดับประถม 4 แห่ง สถานเอนกนาลัย 2 แห่ง และมีวัด/สำนักสงฆ์ 8 แห่ง

การก่อเกิดของกองทุนสวัสดิการ

จากแผนชุมชนที่ตนเองเพื่อเอาชนะความยากจนตำบลทุ่งโพธิ์พบว่า ชาวบ้านกว่าร้อยละ 80 ไม่มีระบบสวัสดิการใดๆ การสงเคราะห์ช่วยเหลือคนด้อยโอกาส คนพิการ ผู้สูงอายุไม่ทั่วถึง มีชาวบ้านจำนวนมากไม่สามารถเข้าถึงระบบสวัสดิการ ส่วนระบบสงเคราะห์ที่ทางหน่วยงานอื่น ๆ จัดให้ไม่ครอบคลุม 9 อย่างของระบบสวัสดิการเช่น เกิด แก่ เจ็บ ตาย ทุนการศึกษา

ฐานองค์กรการเงินชุมชน

รูปแบบออมวันละบาท

↳ ก่อตั้ง 2 ตุลาคม 2549

↳ สมาชิกปัจจุบัน 1,550 ราย

↳ เงินทุนปัจจุบัน 350,000 บาท

ทุนประกอบอาชีพ สวัสดิการคนทำงาน ผู้ด้อยโอกาส และสวัสดิการเงินฝาก ซึ่งคนในชุมชนมีความต้องการสิ่งเหล่านี้ การจัดสวัสดิการชุมชนตำบลทุ่งโพธิ์จึงเริ่มมาจากการไปศึกษาเรียนรู้พื้นที่ต้นแบบตำบลดอนยอ จังหวัดนครนายก โดยแกนนำกองทุนหมู่บ้าน 7 หมู่บ้าน แล้วร่วมหารือร่วมกันกว่า 3 เดือน สามารถจัดตั้งคณะทำงานและร่างระเบียบชั่วคราวได้ ประกอบด้วยตัวแทนหมู่บ้านละ 3 – 4 คน ปัจจุบันมีคณะกรรมการทั้งหมด 8 คน โดยมีนายศิริพงษ์ ฉายวัฒน์ เป็นประธานกองทุน ในช่วงจัดกระบวนการ ชุมชนมีแหล่งข้อมูลหลักได้จากคณะทำงานที่เชื่อมประสานกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) จากนั้นได้จัดตั้งกองทุนสวัสดิการจากฐานกลุ่มออมทรัพย์และกองทุนหมู่บ้าน

ในช่วงเริ่มต้น ได้มีการจุดประกาย สร้างความเข้าใจกับผู้นำชุมชนในเรื่องแนวคิดสวัสดิการ

ชุมชน ที่ต้องการให้สมาชิกได้รับการดูแลตั้งแต่เกิดจนตาย โดยลดรายจ่ายเพื่อออมวันละ 1 บาท เพื่อนำมาจัดสวัสดิการดูแลทุกข์สุขซึ่งกันและกัน และให้เข้าใจแนวคิดว่าเป็น “การให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี” จากนั้นเป็นเวทีการให้ความรู้ โดยผู้นำชุมชนเป็นกระบอกเสียงพูดคุยกับชาวบ้าน ให้เข้าใจและเห็นถึงความจำเป็นของการสร้างสวัสดิการดูแลกันเอง ขั้นตอนนี้ต้องคุยให้ถึงต้นตอ เพื่อให้ชาวบ้านเข้าใจอย่างที่เราเข้าใจว่า ทำไมเราต้องมาจัดสวัสดิการกันเอง มีกองทุนแล้วจะเกิดประโยชน์กับตัวเองและลูกหลาน

ขั้นตอนการติดตามประเมินผลเพื่อแก้ปัญหา หลังการเริ่มจัดตั้ง “กองทุนสวัสดิการชุมชน วันละ 1 บาทตำบลทุ่งโพธิ์” ได้มีการทบทวน ปัญหาอุปสรรค ระบบเอกสาร ระบบการสื่อสาร ระบบการจัดเก็บรวบรวมเงินออม ระบบการจัดทำบัญชีในระยะเริ่มแรกจนถึงระยะ 180 วัน ทบทวนเหตุผลของการเพิ่มหรือลดของสมาชิก การเสริมสร้างความเข้าใจเรื่องสวัสดิการชาวบ้าน เพื่อให้ครอบคลุมทั่วทั้งตำบล การตรวจสอบและปรับปรุงขบวนการให้เหมาะสมและสะดวกในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

การจัดสวัสดิการที่เกิดขึ้น

การจัดสวัสดิการของตำบลทุ่งโพธิ์ ได้จัดสวัสดิการทั้งหมด 9 เรื่อง ได้แก่

- สวัสดิการยามแก่ชรา มีค่าเลี้ยงชีพเมื่อยามชราอายุ 60 ปีขึ้นไป
- สวัสดิการรักษาพยาบาล กรณีเจ็บป่วยนอนโรงพยาบาล ได้คืนละ 100 บาท จ่ายปีละไม่เกิน 10 คืน รวม 1,000 บาท ถ้าสมาชิกมีฐานะ

ค่อนข้างลำบาก คณะกรรมการก็จะร่วมกันพิจารณาการจัดสวัสดิการที่เพิ่มมากขึ้นกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

- สวัสดิการเพื่อการศึกษา จัดเงินกองทุนให้สมาชิกไปจ่ายค่าเทอมให้กับบุตรได้คนละ 1,000 บาท ตามกลุ่มเป้าหมายที่คณะกรรมการร่วมกันดู โดยไม่จำกัดว่าครอบครัวนั้นจะมีบุตรกี่คน

- สวัสดิการเพื่อการประกอบอาชีพ คณะกรรมการจะสรรหาอาจารย์ หรือผู้มีความรู้มาฝึกอบรมอาชีพให้แก่สมาชิก

- สวัสดิการผู้ด้อยโอกาส กองทุนจะจ่ายเงินเข้ากองทุนแทนผู้ด้อยโอกาส ทุนละ 1,000-1,500 บาท

- สวัสดิการคนทำงาน จ่ายค่าตอบแทนคนทำงาน เช่น จ่ายเงินออมเพื่อสวัสดิการแทนหรือจ่ายเป็นค่าน้ำมันยานพาหนะเมื่อคณะกรรมการเดินทางทำงานในพื้นที่

- สวัสดิการเงินกู้ยืม ให้สถาบันการเงิน (ซึ่งเป็นกลุ่มที่เกิดมาจากกองทุนสวัสดิการอีกทีหนึ่ง) ที่มีในตำบลยืมไปเป็นกองทุนหมุนเวียนให้สมาชิกกู้ยืม โดยคิดดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี

- สวัสดิการการเสียชีวิต กรณีเสียชีวิตกองทุนให้พวงหรีด 300 บาท เป็นเจ้าภาพงานศพ 400 บาท (ใส่ซองให้กับพระสงฆ์ที่มาสวดอภิธรรม) เมื่อเป็นสมาชิกในระหว่าง 6 เดือนถึง 1 ปี จ่ายค่าทำศพ 5,000 บาท ครบ 1 ปี จ่ายค่าทำศพ 10,000 บาท ครบ 3 ปี จ่ายค่าทำศพ 15,000 บาท

- สวัสดิการการเกิด กรณีคลอดบุตร ให้ค่าทำขวัญเด็กแรกเกิด 500 บาท โดยเปิดบัญชีเป็นทุนการศึกษา แม่ได้สวัสดิการอีก 500 บาท และเบิกค่านอนโรงพยาบาลได้คืนละ 100 บาท ไม่เกิน

3 คีน

สิ่งที่จะดำเนินการต่อไป

ยุทธศาสตร์ของตำบลทุ่งโพธิ์ คือ การสร้างคน สร้างอาชีพ รักษาสิ่งแวดล้อม และฟื้นฟูวัฒนธรรม โดยมีเป้าหมายจะทำกิจกรรม 6 กองทุน/กลุ่ม ได้แก่ กองทุนน้ำดื่มสะอาดของชุมชนเพื่อชุมชน กองทุนกล้าไม้/พันธุ์พืชของชุมชน เพื่อชุมชน กองทุนสวัสดิการชาวบ้าน กองทุนข้าวชุมชนเพื่อชุมชน กองทุนปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพของ

ชุมชนเพื่อชุมชน และกลุ่มคนจนทำบ้าน ชุมชนสามารถขับเคลื่อนงานโดยศูนย์คุณธรรมตำบล กองทุนสวัสดิการชุมชน สภาวัฒนธรรม และสภาเยาวชน และมีภาคีร่วมพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน ได้แก่ อบต. พอช. พมจ. ศพส. เป็นต้น

ผู้ประสานงาน

นายไชยยศ โนจิตต์

หมายเลขโทรศัพท์ 087-142-5324

“พัฒนาคน โดยการจัดการความรู้
พัฒนาอาชีพ โดยกิจกรรมลดรายจ่ายเพิ่มรายได้
ฟื้นฟูทรัพยากร โดยเกษตรอินทรีย์”

กองทุนสวัสดิการตำบลบางบ่อ

อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

ตำบลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ถือเป็นตำบลที่มีชื่อเสียงโด่งดังเรื่องความอร่อยของปลาสดแดดเดียว จนตลาดค้าขายคึกคักไปด้วยลูกค้าทั้งชาวจรและขาประจำต้องแวะซื้อเป็นของฝากหากมีโอกาสได้ผ่านไป ซึ่งรสชาติของความอร่อยนี้เองที่ยังคงยึดครองตลาดปลาสดแดดเดียวได้อย่างเหนียวแน่นและต่อเนื่องมานาน

หากย้อนมองดูความจริงแล้ว หากใช้วิถีชีวิตท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษไม่ มัน เป็นเพียงการปรับอาชีพให้สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงและภาวะทางสังคมมากกว่า ซึ่งจากที่เคยทำนาข้าวแล้วมาเลี้ยงปลาสดและทำนากุ้ง จึงเปลี่ยนสภาพพื้นที่ทางการเกษตรจากเดิมอย่างสิ้นเชิงและขยายเป็นวงกว้างตามกระแสสังคม ท้ายที่สุดก็ล่มสลายด้วยโรคภัยทางเกษตรเชิงเดี่ยวและกลไกของตลาด ทำหัตถกรรมในครัวเรือน โดยเฉพาะเครื่องมือจับปลา ฟังพาเอื้ออาหาร อันเป็นการดำรงชีพที่เรียบง่ายเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง **นายภูหะพัฒน์ มั่งมี** หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “พี่ภู” ประธานชุมชนบ้านคลองกันยา ผู้จุดประกายพี่น้องให้ลุกขึ้นสู้ด้วยลำแข้งของคนในชุมชน

พี่ภูบอกว่า เมื่อก่อนการแปลงสภาพนาข้าวเป็นนากุ้ง เลี้ยงปลา ก็มีแต่ทำให้ชาวบ้านจนลงและเป็นหนี้มากขึ้น คนส่วนใหญ่จึงไปทำงานโรงงาน เพราะไม่มีเงินลงทุนแล้ว ส่วนที่เหลือจึงมาคิดหา

ทางออกเพื่อมีรายได้และปลดหนี้ จึงมีการรวมกลุ่มกันขึ้นครั้งแรก มีสมาชิก 70 ครอบครัว เก็บเงินกันคนละ 100 บาท เพื่อเป็นกองทุนในการประกอบอาชีพ ต่อมาได้จัดตั้งเป็น “กองทุนหมุนเวียน” เป็นแกนกลางในการรวมทุน กู้ยืมไปประกอบอาชีพ เงินดอกผลนำไปจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก

กองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น เป็นคำตอบสุดท้าย

ภาพการช่วยเหลือเกื้อกูลกันเด่นชัดเป็นรูปธรรมมากขึ้น ดังนั้นจากบทเรียนที่ค้นพบความเป็นจริงของสังคม จึงได้ระดมความคิดจัดตั้งเป็นกลุ่มออมทรัพย์ขึ้น โดยเริ่มจากบ้านคลองกันยาที่มีความเดือดร้อนด้านที่ดินและที่อยู่อาศัย ซึ่งคนส่วนใหญ่เช่าที่ดินของเอกชนและกรมชลประทานสร้างที่อยู่อาศัย จึงตั้งเป็นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อสร้างบ้าน เมื่อมีเงินพอจึงได้เสนอสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยต่อสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เมื่อชุมชนข้างเคียงที่มีปัญหาแบบเดียวกัน เห็นเข้าจึงทำตาม จนขยายเป็นเครือข่ายในตำบลบางบ่อกว่า 16 ชุมชน 11 หมู่บ้าน

อย่างไรก็ตาม ชุมชนไม่ได้มุ่งหวังเพียงให้ชุมชนมีที่อยู่อาศัยและมีทุนในการประกอบอาชีพเท่านั้น จึงได้จัดตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการวันละ 1 บาท ภาคประชาชนตำบลบางบ่อ จัดตั้ง

ขึ้นเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2548 โดยแยกออก จากกลุ่มออมทรัพย์เดิมที่มีอยู่แล้ว จากนั้นจึงเปิด รับสมาชิกใหม่ โดยจ่ายค่าสมัคร 50 บาท และ จ่ายค่าบำรุง 20 บาทต่อปี เพื่อนำไปจัดสวัสดิการ ตั้งแต่เกิดจนตาย เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นใน อนาคตให้มีความมั่นคงในชีวิต จากมีผู้เข้าร่วม เป็นสมาชิกเพียง 70 คน ปัจจุบันมีสมาชิก 207 คน เงินออมกว่า 100,000 บาท ด้านการบริหารการ จัดการกองทุนจะอยู่ภายใต้คณะกรรมการ 15 คน โดยสมาชิกเลือกเป็นตัวแทนทั้ง 16 ชุมชน โดยมี ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก บัญชี นายทะเบียน ประชาสัมพันธ์ และตำแหน่ง อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร เมื่อ สมาชิกสมทบเงินครบ 365 บาท ครบ 6 เดือน ขึ้นไป คณะกรรมการจะนำเงินนั้นมาจัดสวัสดิการ ร่วมกัน

การรับฝากเงินสวัสดิการ จะให้คณะ กรรมการแต่ละชุมชนเก็บเงินกับสมาชิกเพื่อนำมา ส่งที่ส่วนกลาง จากนั้นจึงเริ่มให้สวัสดิการสำหรับ สมาชิก 5 ประเภท ดังนี้

- **สวัสดิการเกิด** เมื่อสมาชิกคลอดบุตรจะ ได้รับเงินสงเคราะห์ในการคลอดบุตรพักฟื้นใน การนอนโรงพยาบาล คินละ 200 บาท ไม่เกิน 5 คืน บุตรจะได้เงินรับขวัญ 500 บาท โดยจ่าย ให้เป็นกองทุนสวัสดิการสำหรับเด็ก

- **สวัสดิการบำนาญชราภาพ (ผู้สูงอายุ)** โดยจ่ายเงินบำนาญให้สมาชิกมีอายุครบ 60 ปี จนกระทั่งเสียชีวิต เช่น เป็นสมาชิกครบ 10 ปี มีอายุครบ 60 ปีได้รับเงินบำนาญเดือนละ 200 บาท เป็นสมาชิกครบ 15 ปี มีอายุครบ 60 ปีได้รับเงิน บำนาญเดือนละ 300 บาท เป็นสมาชิกครบ 60 ปี

มีอายุครบ 60 ปี ได้รับเงินบำนาญเดือนละ 1,200 บาท ทั้งนี้ให้นำหลักฐานแสดงถึงอายุการเป็น สมาชิกกองทุน หรือหลักฐานการบำนาญ ชราภาพ ประกอบคำร้องขอรับเงินสิทธิประโยชน์ การชราภาพ และทางกองทุนสวัสดิการฯ จะหัก ค่าบริหารจัดการ ณ ที่จ่าย 3% ของยอดเงินที่ได้รับ

- **สวัสดิการเจ็บ** สมาชิกเจ็บป่วยใช้ เป็น ผู้ป่วยนอก จะได้รับเงินสงเคราะห์ค่ารักษา พยาบาลของโรงพยาบาล/คลินิก ตามความเป็น จริง โดยไม่เกินครั้งละ 300 บาท ต่อครั้งต่อเดือน สมาชิกเจ็บป่วยเป็นผู้ป่วยในจะได้รับเงิน สงเคราะห์ค่ารักษาพยาบาลของโรงพยาบาลหรือ คลินิกตามความเป็นจริงแต่ไม่เกินครั้งละ 500 บาท สมาชิกจะได้รับเงินสงเคราะห์ค่านอนโรงพยาบาล คินละ 200 บาท ไม่เกิน 5 คืน

- **สวัสดิการเสียชีวิต** จ่ายค่าทำศพให้ตาม อายุการเป็นสมาชิก เช่น เป็นสมาชิกครบ 5 เดือน จะได้รับเงินสงเคราะห์ศพ 10,000 บาท เป็นสมาชิก ครบ 1 ปี จะได้รับเงินสงเคราะห์ศพ 12,000 บาท และเป็นสมาชิกครบ 20 ปีขึ้นไปจะได้รับสวัสดิการ 30,000 บาท เป็นต้น ทั้งนี้ให้ญาติของสมาชิก ที่เสียชีวิตนำหลักฐานใบมรณะบัตรมาประกอบ คำร้องขอรับเงินสิทธิประโยชน์การเสียชีวิต และ ทางกองทุนจะหักค่าบริหารจัดการ ณ ที่จ่าย 3% ของยอดเงินที่ได้รับ

- **สวัสดิการเพื่อการศึกษา** เมื่อเป็นสมาชิก ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงเข้าเรียนตามเกณฑ์การศึกษา ภาคบังคับ หรือมีอายุการเป็นสมาชิกกองทุน 7 ปี ได้รับเงินสวัสดิการการศึกษาปีละ 300 บาท เป็น สมาชิกตั้งแต่แรกเกิดจนถึงเข้าเรียนตามเกณฑ์ การศึกษาภาคบังคับหรือมีอายุการเป็นสมาชิก

กองทุน 10 ปี ได้รับเงินสวัสดิการการศึกษาปีละ 500 บาท และเมื่อเป็นสมาชิกตั้งแต่แรกเกิดจนถึงเข้าเรียนตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับหรือมีอายุการเป็นสมาชิกกองทุน 13 ปี ได้รับเงินสวัสดิการการศึกษาปีละ 700 บาท ทั้งนี้ให้นำหลักฐานแสดงถึงอายุการเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการฯ และหลักฐานการศึกษาประกอบคำร้องขอรับเงินสิทธิประโยชน์ทุนการศึกษา

บูรณาการทุนเพื่อความเข้มแข็งและยั่งยืน

คณะกรรมการได้มีแนวคิดในการบูรณาการเงินทุนออมทรัพย์ เพื่อขยายมาสู่การจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก เพื่อให้มีเงินทุนหมุนเวียนให้เพียงพอในการจัดสวัสดิการประกอบอาชีพ แล้วปล่อยเงินกู้ปลอดดอกเบี้ยเพื่อการศึกษา เงินช่วยเหลือสมาชิกผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้น

การดูแลช่วยเหลือเกื้อกูลของสมาชิกและผู้ด้อยโอกาสในชุมชน สังคม ตั้งแต่เกิดจนตายของตำบลบางบ่อ ได้ส่งเสริมสนับสนุนการจัดสวัสดิการ และพัฒนาระบบช่วยเหลือเกื้อกูลร่วมกัน ระหว่างองค์กรชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้การดำเนินงานโดยชุมชนให้มีบทบาทสำคัญ และเชื่อมโยงกับระบบของหน่วยงานราชการ และรณรงค์เผยแพร่การสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนให้ตระหนักรู้อาชีพพึ่งตนเอง และความช่วยเหลือเอื้ออาทรซึ่งกันและกันในชุมชน ส่งเสริมให้ลดค่าใช้จ่ายรายได้เพิ่มด้วยการประหยัดเก็บออม

ผลที่เกิดขึ้นเมื่อบูรณาการกองทุนแล้ว สมาชิกมีการทำกิจกรรมกันแบบหลากหลาย อาทิ กลุ่ม

ออมทรัพย์ 16 ชุมชน กลุ่มอาชีพ กลุ่มแม่บ้าน เป็นต้น แต่ส่วนใหญ่เน้นหนักเรื่องกลุ่มอาชีพ เพราะเป็นรายได้ที่จะนำมาเลี้ยงครอบครัว ส่วนผลกำไรที่ได้จากกลุ่มต่างๆ เมื่อปันผลกันแล้ว ส่วนกำไรที่เหลือจะหักออก 3% เพื่อเข้ากองทุนสวัสดิการชุมชน

การประสานพลังความร่วมมือจากราษฎรและรัฐ

เทศบาล และ อบต. ให้การสนับสนุนข้อมูลและสถานที่ในการจัดประชุม เพื่อสนับสนุนการจัดสวัสดิการให้หลากหลาย และครอบคลุมพื้นที่ทุกภาคส่วน เนื่องจากหน่วยงานดังกล่าวมีการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสอยู่แล้ว นอกจากนี้ยังได้สนับสนุนกลุ่มอาชีพที่บริหารจัดการโดยชุมชนเอง โดยดำเนินการบรรจุเข้าเป็นแผนงบประมาณประจำปี ในส่วนของ พมจ. ให้ความร่วมมือในการหนุนเสริมงบประมาณ ด้านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการได้สนับสนุนกิจกรรมการพัฒนา กลุ่มออมทรัพย์ กองทุนสวัสดิการในรูปแบบลักษณะการสนับสนุนโครงการ กิจกรรมต่างๆ เป็นต้น สิ่งสำคัญที่เป็นหัวใจของการจัดสวัสดิการชุมชนตำบลบางบ่อ คือ การเชื่อมโยงกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล เพื่อเชื่อมโยงประโยชน์ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของสมาชิก และคนในพื้นที่ตำบลบางบ่อด้วยกันเอง ตลอดจนเป็นพื้นที่ศึกษาให้กับคนในชุมชนอื่นๆ ได้มีโอกาสเข้ามาร่วมเรียนรู้ร่วมกัน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สวัสดิการชุมชนตำบลเปือย อำเภอสีอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ

ตำบลเปือยซึ่งเป็นพื้นที่อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอสีอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ มีจำนวนหมู่บ้านทั้งสิ้น 13 หมู่บ้าน ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาตามฤดูกาล ปลูกข้าวหอมมะลิ และข้าวเหนียว ส่วนอาชีพรองได้แก่ เย็บผ้า ทอผ้า และค้าขาย ส่วนสภาพทางสังคมเป็นชนบท สมาชิกในชุมชนอยู่กันแบบครอบครัวใหญ่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์ วิถีชีวิตของคนตำบลเปือยในอดีต บ้าน วัด โรงเรียน เป็นสถานที่ที่ทำให้คนในชุมชนมีความผูกพันเกี่ยวร้อยผู้คนในชุมชนเข้ามาร่วมกัน พระครูอุดมโพธิกิจ เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ศิลา ใช้วัดเป็นเครื่องมือในการสร้างพลังชุมชนให้กลับคืนมา การเริ่มต้นการฟื้นคืนชีวิตชุมชนจึงเริ่มขึ้นจากการรวมกันตั้งกลุ่มสัจจะธรรมออมทรัพย์ ในกลุ่มผู้เฒ่าผู้แก่ที่มาทำบุญตักบาตรในวัดเมื่อประมาณปี พ.ศ.2533 ซึ่งมีสมาชิกแรกเริ่มจำนวน 56 คน เงินทุน 4,100 บาท โดยตั้งกลุ่มเพื่อออมเงินและกู้เงินเป็นหลัก นอกจากนั้นยังตั้งขึ้นเพื่อสร้างรูปธรรมจากคำสอนของพระสงฆ์ โดยใช้การตั้งกลุ่มสัจจะธรรมออมทรัพย์เป็นเครื่องมือในการทำให้คำสอนของพระในวัดมีความชัดเจนยิ่งขึ้น และเป็นการโยงคนในตำบลเข้ามาหากัน ทำให้คนในตำบลมารวมกัน

อย่างต่อเนื่อง มีการทำแผนชุมชน และทำงานร่วมกับภาคีพัฒนานอกชุมชนมากยิ่งขึ้น ทำให้ชุมชนมีการทำกิจกรรมร่วมกลุ่มกันจำนวนมากมายังตำบล เช่น เครือข่ายสัจจะสะสมทรัพย์ ตำบลเปือย กองบุญสัจจะสวัสดิการไ้บ้าน ร้านค้าชุมชน กองทุนวิสาหกิจชุมชน ปุ๋ยอินทรีย์ สหกรณ์เครดิตยูเนียน กลุ่มเย็บกระเป๋า กลุ่มทอผ้า ชมรมผู้สูงอายุ เป็นต้น

การทำแผนชุมชนทำให้แกนนำเริ่มมีการสำรวจข้อมูลรายรับ-รายจ่ายของคนในหมู่บ้าน สภาพปัญหาและหนี้สินของคนในหมู่บ้านแต่ละแห่งผลจากการทำแผนชุมชนครั้งนี้ พระครูอุดมโพธิกิจ เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ศิลา และแกนนำชุมชนได้ร่วมกันขยายแนวคิดเรื่องการออมทรัพย์ อันนำไปสู่การขยายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ระดับหมู่บ้านเพิ่มขึ้น 4 หมู่บ้าน และในระหว่างปี 2543 – 2544 ได้มีการขยายให้มีกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ครบทุกหมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 13 กลุ่ม มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 1,819 คน มีเงินหมุนเวียน 7,163,857 บาท และได้รวมกันเป็นเครือข่ายเรียกว่า “เครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์อำเภอสีอำนาจ” เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเพื่อช่วยกันพัฒนาระบบบริหารจัดการของกลุ่ม

การดำเนินงานของกลุ่มสัจจะฯ ใช้สถานที่มาทำกิจกรรมร่วมกันที่วัดโพธิ์คีรี โดยแต่ละหมู่บ้านจะมาเปิดรับฝากเงินจากสมาชิกที่วัดโพธิ์คีรีพร้อมๆ กัน เพื่อรับฝากเงินและพิจารณาเงินกู้ มีการกำหนดระเบียบปฏิบัติร่วมกัน จะแตกต่างกันบ้างเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละหมู่บ้าน โดยแต่ละกลุ่มจะมีการจัดสรรรายได้ที่เกิดจากการปล่อยเงินกู้ออกเป็น 2 ส่วน คือ 1)ปันผลคืนให้กับสมาชิกและค่าใช้จ่ายในกลุ่มร้อยละ 50 ของรายได้ทั้งหมด 2) จัดสรรเพื่อเป็นกองทุนสวัสดิการช่วยเหลือสมาชิกตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย ร้อยละ 50 ของรายได้เครือข่ายสัจจะสะสมทรัพย์ฯ จึงเป็นหนทางอันนำไปสู่เป้าหมายของการฟื้นฟูความสัมพันธ์ของคนในชุมชน การดูแลกัน และการรวมพลังเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) ให้การสนับสนุนการทำกิจกรรมของเครือข่ายสัจจะสะสมทรัพย์ฯ โดยเป็นลักษณะของการสนับสนุนทุนหมุนเวียนให้กับกลุ่มในหมู่บ้านในกรณีที่กลุ่มมีการเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนจาก อบต. ตัวอย่างเช่น กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์หมู่ที่ 6 มีการเสนอโครงการขอรับการสนับสนุนทุนหมุนเวียนเพื่อการประกอบอาชีพของสมาชิกทำให้ได้รับเงินสนับสนุนจำนวน 60,000 บาท แต่ยังไม่ครบทุกกลุ่ม

ในการจัดสวัสดิการโดยชุมชนในตำบลเปือยมีการดำเนินการทุกหมู่บ้านเพราะมีการจัดสรรเงินรายได้จากการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์มาเป็นกองทุนจัดสวัสดิการช่วยเหลือสมาชิกอย่างครบวงจรชีวิต และเป็นการจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วย

เหลือสมาชิกครอบคลุมทั้งตำบล สมาชิกจะต้องออมเงินเข้ากองทุนสวัสดิการคนละ 30 บาท/เดือน การรับฝากเงินออมบุญสวัสดิการจะเปิดทำการทุกวันที่ 9 ของทุกเดือน โดยสมาชิกจะต้องมาออมบุญร่วมกันที่วัดโพธิ์คีรี

ระเบียบการช่วยเหลือสมาชิกกองทุนสมาชิกที่เจ็บป่วยนอนโรงพยาบาล สมาชิกที่คลอดบุตร สมาชิกที่เสียชีวิต ช่วยเหลือสวัสดิการด้านทุนการศึกษา ผู้ด้อยโอกาส และผู้ยากไร้ ผู้พิการ ติดเชื้อ HIV ในชุมชน กิจกรรมช่วยเหลือทุนส่งเสริมประกอบอาชีพ จัดซื้อปุ๋ยนำมาปล่อยกู้ให้กับสมาชิกตามความต้องการของสมาชิกกองทุนโดยทำสัญญากู้ยืม คิดค่าบำรุงกระสอบละ 30 บาท ปัจจุบันกองทุนสวัสดิการตำบลเปือยมีสมาชิกกองทุนจำนวน 2,666 คน และเงินหมุนเวียนในกองทุนกว่า 1,630,706 บาท

การจัดสวัสดิการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในตำบลเปือย นอกจากกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ และกองทุนสัจจะสวัสดิการไต้หวันแล้ว ยังมีศูนย์เมตตาคารซึ่งตั้งอยู่ในวัดโพธิ์คีรี เป็นศูนย์ที่ตั้งขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากผู้ติดเชื้อ HIV ผู้ป่วยเรื้อรัง ผู้ด้อยโอกาสที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาล สืบเนื่องมาจากการได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเพื่อการลงทุนทางสังคมในการจัดสวัสดิการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ในการดำเนินกิจกรรม คณะกรรมการได้ทำโครงการเสนอของบประมาณสนับสนุนจาก อบต. นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานควบคุมโรคที่ 7 จังหวัดอุบลราชธานี (สคร.) ประมาณ 60,000 บาท อยู่ระหว่างการเสนอโครงการขอรับการสนับสนุนจาก

ยูนิเซฟ เพื่อมาช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในตำบล โดยการอบรมให้ความรู้ดูแลตนเองของผู้ป่วยที่ติดเชื้อ HIV และการลงพื้นที่เยี่ยมครอบครัวเพื่อให้กำลังใจและช่วยเหลือเด็กที่ได้รับผลกระทบ

ปีละ 1,000 บาท ส่วนการช่วยเหลือผู้พิการ ได้มีการมอบเงินช่วยเหลือคนละ 500 บาท/ปี

ผู้ประสานงาน มงคล มุทาไร 081-068-2755

สวัสดิการชุมชน

ตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ มีจำนวนครัวเรือนกว่า 200 ครอบครัวยุทธศาสตร์ ประชากรกว่า 1,000 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาปีละครั้ง โดยอาศัยน้ำฝนจากธรรมชาติและเขื่อนลำคันทอง ทำให้มีรายได้หลักเป็นรายปี ในช่วงฤดูแล้งส่วนใหญ่จะออกไปทำงานรับจ้างทั่วไปในอำเภอหรือพื้นที่ใกล้เคียง ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเป็นเครือญาติกัน อยู่กันอย่างพื่ออย่างน้อง เป็นชุมชนชาวพุทธ มีวัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้าน ส่วนการเมืองการปกครอง มีผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นแกนนำสำคัญในชุมชนเหมือนกับวิถีชีวิตของชาวอีสานทั่วไป

เดิมชุมชนบ้านขามมีการจัดตั้งกองทุนประมาณ 11 กองทุน แต่ละกองทุนแยกส่วนกัน อย่างชัดเจน เมื่อปี 2546 จึงได้นำกองทุนมาบูรณาการร่วมกันเพื่อให้ชาวบ้านได้ร่วมคิดร่วมทำ เข้าถึง และสามารถแก้ไขปัญหาให้ชาวบ้านได้จริงๆ จึงเป็นที่มาของการบูรณาการทุนมารวมเป็นก้อนเดียวกัน โดยกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นหนึ่งในกองทุนนั้นด้วย

ในอดีตกองทุนของตำบลบ้านขามมีการช่วยเหลือสมาชิกในกองทุน โดยกรณีที่เป็นไปพบแพทย์ จะได้รับสวัสดิการค่าห้องพยาบาลคืนละ 100 บาท แต่เป็นครอบครัวและเบิกได้ไม่เกิน 3 ครั้ง ครั้งละ 300 บาท พบว่าจากสถิติที่เก็บไว้ มีคนป่วยประมาณ 6 คนต่อเดือน จนเกิดเป็นความภาคภูมิใจ

ใจที่มีสวัสดิการดูแลกัน แต่เมื่อมีคนป่วยเพิ่มมากขึ้นจึงกังวลว่าหากเอากลุ่มสวัสดิการชุมชนมาแปะไว้กับกลุ่มออมทรัพย์อย่างเดียว หากกลุ่มออมทรัพย์ล้ม กลุ่มสวัสดิการชุมชนต้องล้มตามอย่างแน่นอน ดังนั้นจึงเกิดโครงการที่ให้สมาชิกลดรายจ่ายลงวันละ 1 บาทเพื่อมาจัดสวัสดิการร่วมกันในปี 2548 โดยนำผลกำไรจากกลุ่มออมทรัพย์ที่ได้ตั้งกันมาก่อนหน้านั้นจำนวน 20,000 บาท มาก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2548 มีสมาชิกแรกเริ่ม 350 คนมีเงินออรวม 39,185 บาท

ผู้สมัครเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการต้องเสียค่าสมัครรายละ 15 บาท โดยสมาชิกสามารถออมเงินเพื่อสวัสดิการได้ 2 รูปแบบ คือ ประเภทรายปี สมาชิกที่พร้อมด้านการเงิน โดยส่งเงินล่วงหน้าเป็นรายปี 365 บาท และออมเป็นรายเดือนสมาชิกส่งเป็นเดือนๆ ละ 30-31 บาท

กองทุนสวัสดิการจัดสรรเงินกองทุนออกเป็น 3 ส่วน คือ 50 เปอร์เซ็นต์จัดสวัสดิการให้กับสมาชิก 20 เปอร์เซ็นต์เป็นกองทุน และอีก 30 เปอร์เซ็นต์เป็นเงินลงทุนธุรกิจและการศึกษา โดยมีสวัสดิการที่จัดให้กับสมาชิก ดังนี้

- เกิด ให้ลูกที่เกิดใหม่ 500 บาท แม่นอนโรงพยาบาลได้คืนละ 100 บาท ไม่เกิน 5 คืน ปีละไม่เกิน 2,000 บาท

- แก่ สัจจะครบ 15 ปี อายุ 60 ปี ได้บำนาญ

เดือนละ 200 บาท

- **เจ็บ** นอนโรงพยาบาลได้คืนละ 100 บาท ไม่เกิน 10 คืน

- **ตาย** สัจจะ 180 วัน ได้ค่าทำศพ 2,500 บาท สัจจะ 365 วัน ได้ค่าทำศพ 5,000 บาท

- สัจจะ 730 วัน ได้ค่าทำศพ 10,000 บาท

หลังจากนั้นจะเพิ่มให้ปีละ 1,000 บาท แต่ไม่เกิน 20,000 บาท

โดยสวัสดิการที่จัดให้กับสมาชิกจะมีความต่างกันระหว่างคนที่เป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน และคนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสวัสดิการชุมชน (แต่เป็นสมาชิกกองทุนบูรณาการ) เช่น สวัสดิการเจ็บป่วย คนที่เป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการจะได้รับความช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลคืนละ 100 บาท ไม่เกิน 10 คืนต่อปี สำหรับคนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการได้รับความช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลคืนละ 50 บาท ไม่เกิน 10 คืนต่อปี เป็นต้น

สำหรับการบริหารกองทุน มีคณะกรรมการย่อยแต่ละกองทุน โดยมีผู้รับผิดชอบกลุ่มละ 9 คนคัดเลือกจากหลากหลายอาชีพ เช่น ข้าราชการ บำนาญ อบต. พระสงฆ์ นอกนั้นเป็นคนในชุมชนที่ถูกคัดเลือกมาเป็นตัวแทน ซึ่งไม่มีค่าตอบแทนให้กับคณะกรรมการ เนื่องจากคณะกรรมการแต่ละคนต้องเป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะ และต้องเข้าใจว่าการจัดตั้งสวัสดิการชุมชนเป็นการทำงานเพื่อสังคม และการให้คือหัวใจของสวัสดิการชุมชน ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม มีการสนับสนุนให้ชาวบ้านทำแผนพัฒนาชุมชนเรื่องการจัดสวัสดิการชุมชนเสนอมายัง อบต. เพื่อจัดทำแผนพัฒนาชุมชนระดับตำบล ทั้งนี้มีการสมทบงบ

ประมาณให้กับกองทุนสวัสดิการชุมชนรวมเป็นเงิน 200,000 บาทแล้ว

ประทุม บุญรัตน์ รองประธานกลุ่มกองทุนสวัสดิการชุมชน กล่าวว่า “มีการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกอยู่ 11 ประเภท ได้แก่ การเกิด ทำขวัญบุตร 500 บาท แม่นอนโรงพยาบาลให้คืนละ 100 บาท แก่ (เมื่อกองทุนฯมีอายุ 15 ปี) เดือนละ 200 บาท เจ็บนอนโรงพยาบาลคืนละ 200 บาท ปีละไม่เกิน 10 คืน ตาย (เมื่อออม 180 วันขึ้นไป) 2,500 บาท ไม่เกิน 20,000 บาท ทุนการศึกษาตามระดับชั้น ผู้พิการเดือนละ 200 บาท ผู้สูงอายุมีการเยี่ยมประจำปี ยืมประกอบอาชีพ 5,000 บาท ยืมจัดงาน 10,000 บาท ยืมส่งสถาบันการเงินไม่เกิน 50,000 บาท ทุนฉุกเฉินไม่เกิน 4,000 บาท นี่คื้รูปแบบการให้สวัสดิการชุมชน”

ปัจจุบันชุมชนกองทุนสวัสดิการชุมชนมีสมาชิก 786 คน เงินกองทุน 1,121,237 บาท ซึ่งผลลัพธ์ของการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนไม่ได้มีเพียงการช่วยเหลือกันด้านเงินทองเท่านั้น แต่ก่อให้เกิดความสมัครสมานสามัคคี ความเอื้ออาทรความเป็นพี่เป็นน้องกัน เป็นห่วงกันมากยิ่งขึ้น ทำให้วัฒนธรรมที่ถูกล้มไปเริ่มกลับคืนมา จะเห็นว่าพอมมีคนป่วยก็จะมีกาไปเยี่ยม ไปให้กำลังใจ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นคือ เมื่อก่อนคนเหล่านี้รอรับอย่างเดียว พอเรามาทำตรงนี้ก็เปลี่ยนวิธีคิดจากคนที่ได้รับอย่างเดียวนามาเป็นคนให้ มันก็เริ่มเปลี่ยนวิธีคิดของคน จากคนเห็นแก่ตัวมาเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

ผู้ประสานงาน

ประจวบ แต่งทรัพย์ โทร.081-976-7182

ภาคผนวก

■ ภาพรวมการดำเนินงานสวัสดิการชุมชน

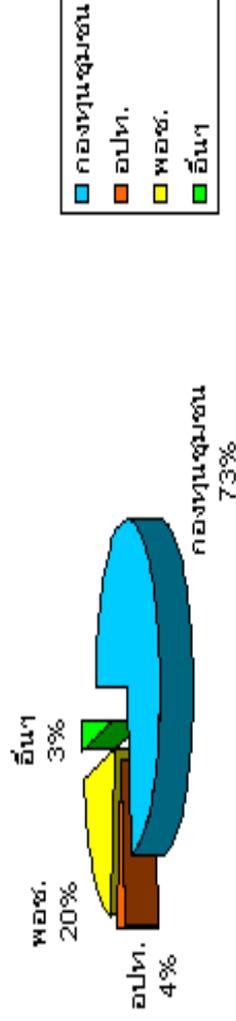
ภาค	จำนวน กองทุน	จำนวนหมู่บ้าน		สมาชิก		จำนวนเงิน		การสมทบเงินกองทุน(บาท)				* จำนวนผู้รับผลประโยชน์			
		ทั้งหมด	เข้าร่วม	ก่อตั้ง	ปัจจุบัน	ก่อตั้ง	กองทุน	อปท.	พอช.	อื่นๆ	สมาชิก ทั่วไป	เด็ก	คนชรา	พิการ/ ด้อยโอกาส	
กรุงเทพมหานครและตะวันออก	341	6,198	2,473	10,820	87,192	2,050,297	93,164,429	1,127,000	18,876,064	2,079,854	4,723	17	107	-	
กลางบนและตะวันตก	544	12,589	4,522	12,178	164,002	2,329,824	99,502,295	6,212,964	29,813,882	6,050,305	1,431	88	366	91	
ตะวันออกและเหนือ	974	33,117	8,215	14,010	294,471	14,960,510	120,339,540	18,303,499	51,871,147	1,521,418	2,204	273	60	12	
ใต้	512	8,660	2,475	24,243	272,803	4,364,466	181,668,523	2,829,358	30,277,239	2,270,112	3,229	379	462	122	
เหนือ	619	14,515	4,110	23,862	225,850	8,567,128	123,047,436	7,302,870	32,834,784	11,256,076	3,276	185	266	40	
รวมทั้งหมด	2,990	75,079	21,795	85,113	1,044,318	32,272,225	617,722,223	35,775,691	163,673,116	23,177,765	14,863	942	1,261	265	

หมายเหตุ

*จำนวนผู้รับผลประโยชน์เป็นจำนวนตามที่มีรายงานผลการดำเนินงานมายัง พอช.

*อปท. = องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น/เทศบาล

กราฟแสดงจำนวนเงินกองทุนชุมชน

ข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชน ภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ที่	กองทุนสวัสดิการ	เริ่มจัดตั้ง	ประเภท	จำนวนหมู่บ้าน		สมาชิก	จำนวนเงินกองทุนชุมชน			การสมทบเงินกองทุน (บาท)			จำนวนผู้รับผลประโยชน์			กาชยช ผู้ถือกรรมอื่น	
				ทั้งหมด	เข้าร่วม		ก่อตั้ง	ปิดบัญชี	กองทุน	อปท.	พอช.	อื่นๆ	สมาชิกทั่วไป	เด็ก	คนชรา		พิการ/ด้อยโอกาส
กรุงเทพฯ																	
1	เขตหลักสี่	4 พค 48	ออมวันละบาท	68	8	50	205	18,000	350,000	-	50,000	106,000	-	-	-	-	-
นายสุรัชย์ นุกิจ เลขที่ 304/1042 แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่ จังหวัดกรุงเทพฯ																	
2	กองทุนสวัสดิการ ภาคประชาชนวันละ 1 บาท เขตบางซื่อ	1 กค 48	ออมวันละบาท	49	12	194	584	178,575	423,039	-	50,000	373,939	-	-	-	-	ชายชช ประธานการจัดสวัสดิการ
นายทวยภรดา เลขที่ 293 เขตบางซื่อ แขวงบางซื่อ จังหวัดกรุงเทพฯ โทร.081-7260147, 02-5858466																	
3	เขตคลองเตย	ปี 2546	ออมทรัพย์	-	8	-	102	-	-	-	25,000	-	-	-	-	-	-
คุณประภา วิเศษฤทธิ์ แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพฯ โทร.02-2497788																	
4	เขตดินแดง	1 กค 48	ออมวันละบาท	-	11	-	187	-	-	-	50,000	-	-	-	-	-	ชายชช พื้นที่ให้ครอบครัว
นางสุณี ทองคำ เขตดินแดง กรุงเทพฯ																	
5	เขตบางเขน	ปี 49	ออมวันละบาท	-	6	-	363	-	-	-	25,000	-	-	-	-	-	ชายชช พื้นที่ให้ครอบครัว
นายประภาส แสงประดับ เขตบางเขน กรุงเทพฯ																	
6	เขตบางบอน	เมษ 51	ออมวันละบาท	-	5	-	100	-	-	-	25,000	-	-	-	-	-	เฉพาะ เพื่อประชาชนสัมพันธ์
นางจนาสิรา จันทร์วิบูลย์ เขตบางบอน กรุงเทพฯ																	
7	เขตบางพลัด	22 เมค 51	ออมวันละบาท	-	7	-	140	-	-	-	25,000	-	-	-	-	-	ชายชช ประธานการจัดสวัสดิการ
นางสุนันตา สุภรธรรมย์ เขตบางพลัด กรุงเทพฯ																	
8	เขตบางขุนเทียน	22 เมค 51	ออมทรัพย์	-	12	-	120	-	-	-	25,000	-	-	-	-	-	ชายชช ประธานการจัดสวัสดิการ
นางพันทิพย์ บุตรธาดา เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ																	
9	เขตจตุจักร	28 สค 48	ออมวันละบาท	-	16	-	286	-	-	-	20,000	-	-	-	-	-	ชายชช สมาชิกให้ครอบครัว
นายคันฉวน กำพาด เขตจตุจักร กรุงเทพฯ โทร.087-7065199																	
10	แขวงตลิ่งชัน-ซีกพระ	ศค 51	ออมวันละบาท	-	3	-	100	-	-	-	25,000	-	-	-	-	-	ชายชช สมาชิกให้ครอบครัว
นางลัดดาวัลย์ สายสน แขวงตลิ่งชัน-ซีกพระ กรุงเทพฯ โทร.081-5809474																	
11	กองทุนสวัสดิการ ชุมชนหมู่บ้านไอเอ็ม2	5 สค 50	ออมวันละบาท	-	3	-	119	-	3,956	-	25,000	-	-	-	-	-	ชายชช สมาชิกให้ครอบครัว
นายพนันท์ ราชวัฒน์ โทร.081-8601839																	
12	เขตภาษีเจริญ	เมค 51	ออมวันละบาท	-	15	-	150	-	-	-	25,000	-	-	-	-	-	ชายชช สมาชิกให้ครอบครัว
นายธรรมศักดิ์ มาณกร เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ โทร.081-3426821																	
13	เขตบางกอกน้อย	ศค 51	ออมวันละบาท	-	7	-	110	-	-	-	25,000	-	-	-	-	-	ชายชช สมาชิกให้ครอบครัว
นางสาวน้อยมะลิณี พันธุ์จิตติ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ โทร.081-3426821																	
14	กองทุนสวัสดิการชุมชน รวมพลังร่วมสุขรอด	พช 51	ออมวันละบาท	-	4	-	100	-	-	-	25,000	-	-	-	-	-	ชายชช สมาชิกให้ครอบครัว
นายประจวบ เมฆกระสินธุ์ โทร.086-3296206																	
15	กองทุนสถาปนากิจสง เคราะห์ชุมชนสนา มัสกม2	1 ตค 44	ออมวันละบาท	-	3	-	686	-	47,501	-	25,000	-	-	-	-	-	ชายชช สมาชิกให้ครอบครัว
นางแสงอรุณ แสงนักรักษ์ โทร.087-8272014																	
รวมทั้งหมด				117	120	244	3,352	196,575	825,396	-	445,000	479,939	-	-	-	-	-

ข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชน ภาคกลางตอนบนและตะวันตก

จังหวัด	จำนวน กองทุน	จำนวนหมู่บ้าน		สมาชิก		จำนวนเงิน กองทุนของชุมชน		การสมทบเงินกองทุน (บาท)				จำนวนผู้รับผลประโยชน์			
		ทั้งหมด	เข้าร่วม	ก่อตั้ง	ปัจจุบัน	ก่อตั้ง	กองทุน	อปท.	พอช.	อื่นๆ	สมาชิกทั่วไป	เด็ก	คนชรา	พิการ/ ด้อยโอกาส	
ชัยนาท	30	505	323	500	9,629	25,000	1,948,291	104,000	1,665,000	77,000	28	-	35	-	
นครสวรรค์	30	1,433	283	2,132	9,883	60,000	10,144,693	1,942,000	1,574,000	380,000	-	-	-	-	
อุทัยธานี	33	642	308	1,500	12,902	89,500	6,638,158	690,600	1,860,000	326,000	59	-	24	-	
สิงห์บุรี	33	364	251	2,075	9,874	1,265,037	7,844,760	106,000	2,115,000	245,000	324	14	7	9	
ลพบุรี	46	1,129	421	195	12,413	21,740	19,795,008	506,800	1,967,550	250,000	94	14	-	-	
อยุธยา	46	1,452	296	243	6,867	88,695	3,719,033	180,000	2,295,000	208,000	21	-	13	24	
สระบุรี	32	973	234	82	5,950	61,000	3,236,077	148,000	1,735,000	-	32	4	73	-	
อ่างทอง	22	513	150	-	3,938	-	1,304,963	-	1,185,000	-	-	-	-	-	
สุพรรณบุรี	24	1,007	178	-	6,357	-	2,364,494	-	1,065,000	-	-	-	-	-	
ประจวบฯ	25	435	201	3,474	9,937	28,450	5,012,280	545,000	1,495,000	621,905	55	7	5	-	
ราชบุรี	54	975	531	231	22,482	173,950	18,274,512	980,000	2,896,332	180,922	194	21	10	-	
กาญจนบุรี	39	959	338	1,242	14,393	378,650	5,516,527	140,578	2,400,000	1,975,786	512	10	179	58	
สมุทรสงคราม	15	284	118	116	7,712	76,002	1,926,426	-	1,071,000	481,627	54	10	-	-	
นครปฐม	36	930	322	188	11,744	54,200	5,318,915	402,200	2,070,000	397,710	58	8	20	-	
เพชรบุรี	42	698	305	200	11,582	7,600	1,862,277	391,000	2,285,000	225,000	-	-	-	-	
สมุทรสาคร	37	290	263	-	8,339	-	4,595,881	76,786	2,135,000	681,355	-	-	-	-	
รวมทั้งหมด	544	12,589	4,522	12,178	164,002	2,329,824	99,502,295	6,212,964	29,813,882	6,050,305	1,431	88	366	91	

ข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จังหวัด	จำนวนกองทุน		จำนวนหมู่บ้าน		สมาชิก		จำนวนเงินกองทุนของชุมชน		การสมทบเงินกองทุน (บาท)				จำนวนผู้รับผลประโยชน์			
	กองทุน	ทั้งหมด	เข้าร่วม	ก่อตั้ง	ปัจจุบัน	ก่อตั้ง	ปัจจุบัน	ก่อตั้ง	กองทุนปัจจุบัน	อปท.	พอช.	อื่นๆ	สมาชิกทั่วไป	เด็ก	คนชรา	พิการ/ด้อยโอกาส
อุบลราชธานี	47	2,700	372	-	10,387	-	7,114,797	1,448,500	2,434,000	386,434	-	-	-	-	-	-
หนองบัวลำภู	39	687	402	683	8,024	161,415	1,989,136	500,000	2,240,000	-	-	53	17	27	-	
นครพนม	39	1,123	435	-	12,656	-	4,700,379	112,000	2,145,000	-	-	-	-	-	-	
สุรินทร์	30	2,119	295	1,163	12,805	12,642,187	18,543,331	250,000	1,516,430	-	-	7	4	-	-	
ยโสธร	33	885	181	-	4,302	-	-	459,052	1,375,000	207,724	-	-	-	-	-	
ศรีสะเกษ	50	2,633	350	-	9,351	-	9,209,531	713,757	2,750,000	-	-	-	-	-	-	
บุรีรัมย์	68	2,544	473	2,764	21,284	784,861	7,016,089	155,000	3,480,000	100,000	-	38	1	-	-	
สกลนคร	50	1,514	491	-	8,473	-	4,916,233	75,000	2,725,430	-	-	-	-	-	-	
ขอนแก่น	95	2,331	679	651	46,501	124,600	20,014,158	2,618,490	4,998,772	58,500	-	643	89	20	10	
มหาสารคาม	82	1,944	1,012	2,017	35,619	583,937	12,228,350	5,945,000	4,247,500	-	-	-	-	-	-	
กาฬสินธุ์	32	1,585	194	577	8,381	35,940	3,858,966	553,000	1,880,000	20,740	-	76	5	-	-	
อำนาจเจริญ	44	607	410	1,654	12,601	64,040	1,833,961	182,000	2,450,000	2,900	-	197	22	-	1	
มุกดาหาร	48	526	444	150	6,994	53,000	546,230	436,500	2,655,000	57,000	-	1	1	-	-	
เดช	78	916	394	670	16,727	88,600	1,785,447	333,900	4,425,031	16,100	-	35	6	-	1	
ร้อยเอ็ด	90	2,444	802	2,291	37,592	384,180	12,648,944	4,012,800	4,700,000	107,020	-	1,036	124	13	-	
ชัยภูมิ	42	1,617	301	-	11,008	-	6,981,805	402,500	2,176,500	20,000	-	-	-	-	-	
นครราชสีมา	54	3,743	494	-	11,438	-	1,903,241	-	2,819,000	530,000	-	-	-	-	-	
หนองคาย	34	1,302	281	721	10,428	26,530	4,004,781	106,000	1,786,212	15,000	-	118	4	-	-	
อุดรธานี	19	1,897	205	669	9,900	11,220	1,044,161	-	1,067,272	-	-	-	-	-	-	
รวมทั้งหมด	974	33,117	8,215	14,010	294,471	14,960,510	120,339,540	18,303,499	51,871,147	1,521,418	-	2,204	273	60	12	

ข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชนภาคใต้

จังหวัด	จำนวนกองทุน	จำนวนหมู่บ้าน		สมาชิก		จำนวนเงิน		การสมทบเงินกองทุน(บาท)				จำนวนผู้รับผลประโยชน์			
		ทั้งหมด	เข้าร่วม	ก่อตั้ง	ปัจจุบัน	ก่อตั้ง	กองทุน	อปท.	พอช.	อื่นๆ	สมาชิกทั่วไป	เด็ก	คนชรา	พิการ/ด้อยโอกาส	
กระบี่	35	389	133	1,245	19,350	213,606	4,773,800	220,000	1,868,264	359,912	341	10	7	14	
นครศรีธรรมราช	69	1,551	531	1,450	29,888	403,814	40,923,421	110,000	4,155,000	998,844	-	-	-	-	
สงขลา	120	1,023	708	7,858	115,604	1,635,071	50,758,822	333,800	7,070,321	197,206	-	-	-	-	
พัทลุง	42	670	267	1,209	22,070	58,610	23,476,905	42,000	2,445,000	396,631	853	144	59	-	
ตรัง	41	723	204	837	10,388	106,154	23,506,683	605,000	2,402,059	55,163	65	2	11	32	
พังงา	15	321	100	1,233	9,437	412,100	7,987,723	992,000	1,110,700	-	590	9	104	22	
ภูเก็ต	14	103	93	101	4,437	32,000	3,563,395	-	925,000	59,050	-	-	-	-	
สุราษฎร์ธานี	30	1,066	147	3,194	12,819	389,480	6,186,649	95,000	1,821,000	56,200	63	78	190	44	
ระนอง	20	178	81	3,041	6,336	236,083	1,821,413	20,958	1,270,000	139,571	158	24	25	10	
ปัตตานี	42	642	4	913	8,612	73,890	4,695,568	110,000	2,270,000	285	-	-	-	-	
ชุมพร	27	743	143	-	2,165	-	3,832,786	70,000	1,629,133	-	-	-	-	-	
สตูล	23	279	64	2,396	23,135	708,608	2,841,638	190,600	1,465,762	7,250	1,099	79	61	-	
นราธิวาส	30	593	-	-	6,252	-	6,578,320	40,000	1,645,000	-	-	-	-	-	
ยะลา	4	379	-	766	2,310	95,050	721,400	-	200,000	-	60	33	5	-	
รวมทั้งหมด	512	8,660	2,475	24,243	272,803	4,364,466	181,668,523	2,829,358	30,277,239	2,270,112	3,229	379	462	122	

ข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชน ภาคเหนือ

จังหวัด	จำนวนกองทุน	จำนวนหมู่บ้าน		สมาชิก		จำนวนเงิน		การสมทบเงินกองทุน(บาท)				จำนวนผู้รับผลประโยชน์			
		ทั้งหมด	เข้าร่วม	ก่อตั้ง	ปัจจุบัน	ก่อตั้ง	กองทุน	อปท.	พอช.	อื่นๆ	สมาชิกทั่วไป	เด็ก	คนชรา	พิการ/ ด้อยโอกาส	
ลำพูน	47	576	354	573	22,977	53,370	3,920,591	1,626,000	2,660,000	354,293	660	2	-	-	
เชียงใหม่	43	1,752	327	870	11,587	282,071	6,468,957	290,000	2,075,000	641,439	44	3	68	-	
ลำปาง	43	2,066	236	699	29,002	134,890	35,028,774	609,500	1,589,493	486,421	31	2	-	-	
แม่ฮ่องสอน	58	967	504	6,119	19,354	4,408,744	13,111,077	2,215,000	3,640,000	4,718,240	1,609	65	-	1	
อุดรธานี	22	415	108	33	6,873	13,073	848,160	157,120	1,340,000	100,054	19	1	-	-	
พิษณุโลก	36	613	139	127	6,773	46,355	7,419,502	350,000	1,890,000	94,194	5	1	-	-	
พิจิตร	34	1,048	312	708	10,930	21,948	4,860,376	40,000	1,295,000	300,830	188	4	-	-	
เพชรบูรณ์	38	888	311	1,516	10,850	873,792	11,936,080	70,000	2,080,000	806,464	-	18	164	36	
แพร่	64	1,430	308	334	15,117	10,320	9,545,815	70,000	3,358,300	639,318	95	11	3	2	
พะเยา	35	708	187	1,207	6,340	14,400	2,466,345	-	1,941,991	51,540	6	5	-	-	
น่าน	48	805	214	6,176	29,239	767,575	8,681,728	960,000	2,685,000	135,000	317	13	-	-	
สุโขทัย	34	889	336	300	15,260	3,000	4,153,985	105,000	1,810,000	1,121,000	34	4	-	-	
ตาก	43	843	202	2,292	17,409	1,221,260	4,800,929	200,000	2,580,000	1,047,225	146	30	26	-	
กำแพงเพชร	39	559	262	620	8,277	237,762	2,063,198	540,250	2,240,000	37,800	-	-	-	-	
รวมทั้งหมด	619	14,515	4,110	23,862	225,850	8,567,128	123,047,436	7,302,870	32,834,784	11,256,076	3,276	185	266	40	

สำนักงานใหญ่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
เลขที่ 912 ถนนนวมินทร์ แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240
โทร. 0-2378-8300-9 โทรสาร 0-2378-8321
E-mail : codi@codi.or.th หรือ <http://www.codi.or.th>